Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Pontoppidan, Henrik.; af Henrik Pontoppidan.
Titel | Title:	Toldere og Syndere : en Fortælling-Kres
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kbh. ; Kristiania : Gyldendal, 1914
Fysiske størrelse | Physical extent:	260 s. :

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

57,- 237

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130020834014

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

EN FORTÆLLING-KRES
AF
HENRIK PONTOPPIDAN

TOLDERE OG SYNDERE

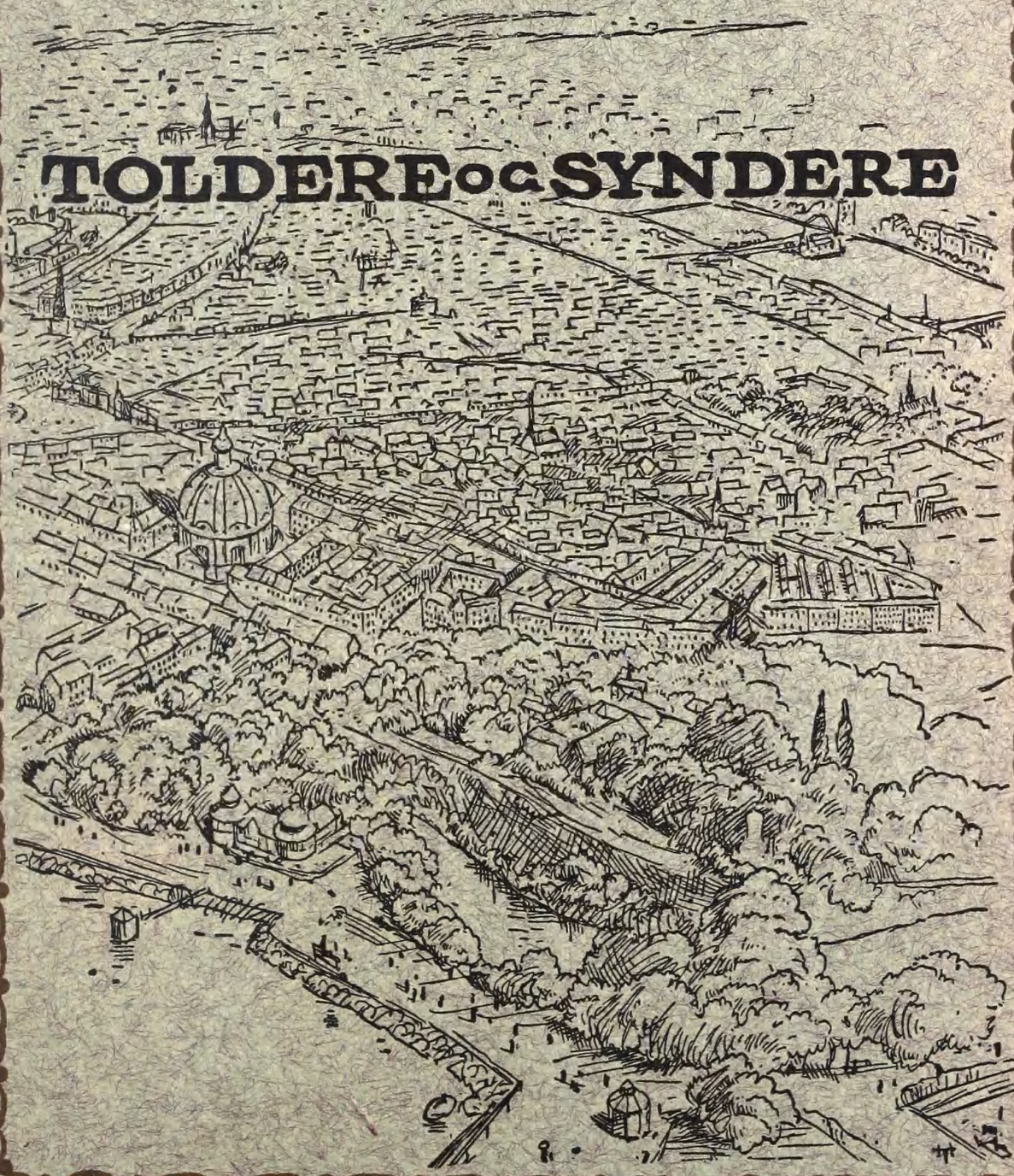

GYLDENDALSKE BOGH. NORDISK FORL.

TOLDERE OG SYNDERE

Lg15. 2 1461

EN FORTÆLLING-KRES

AF

HENRIK PONTOPPIDAN

TOLDERE OG SYNDERE

KØBENHAVN OG KRISTIANIA

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

1914

H. H. THIELES BOGTRYKKERI. KØBENHAVN

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

I

Jyllands-Ekspressen jog mod København med en halv Times Forsinkelse paa Grund af Taage over Bælterne. Den graa Oktoberdag var gleden over i en farveløs Skumring, og nu var det mørk Aften uden en eneste Stjerne. Lysskæret fra Kupeerne fejede henover vaade Pløjemarker og dryppende Hegn, ramte snart en Bondegaards hvide Længer, der et Nu lyste dagklart i Mørket, snart et Vogterhus eller et Køretøj, der holdt stille foran den nedsænkede Landevejsbom og spejlede sine Lygter i Vejpytterne. Saa fulgte nye, opblødte Marker og grædende Hegn og tilsidst en oplyst Stationsbygning, der passeredes med et langt Fløjt. Og videre dundrede Toget gennem Mørket, frem mod den rødlige Lystaage ude i Horisonten, der var København.

Inde i de overfyldte Kupeer begyndte man at ryste Døsigheden af sig og samle sammen paa sit Rejsetøj. En sværlemmet Mand i en af de 3die Klasses Vogne sad allerede med Paraplyen i Haanden og sin Vadsæk paa Skødet, en af disse gammeldags Familje-Vadsække med broderede Figurer paa Siderne, som nu sjelden ses mere.

Det var et Menneske, der ogsaa af andre Grunde havde paadraget sig sine Medrejsendes Opmærksomhed. Han var en Mand i den kraftigste Alder, middelhøj, landsbyagtig klædt og med et stort, daarlig barberet Ansigt, i hvis sorte Skæggebund de krængede Læber blussede som Saarrande. Dersom han ikke havde været saa tarvelig klædt, vilde man have antaget ham for en Skolelærer fra Landet. Bonde var han næppe heller trods sin mørke Hud. Pranger maaske? Han havde paa Hovedet en stor Kasket med Læderskygge og omkring Halsen et broget Tørklæde i Stedet for Flip. Men der var denne Paraply. Desuden bar Manden Briller. Og hans mutte Utilgængelighed gjorde det heller ikke sandsynligt, at han havde hjemme paa Markedspladserne. Var han maaske Skolelærer alligevel? Eller Lægprædikant? Kolportør? . . .

Da Toget gled ind mellem Hovedbanegaardens Perroner, blev han siddende, indtil de andre Rejsende havde forladt Kupeen og Vognen næsten var tømt.

Han havde heller ikke noget at haste efter. Som en Fremmed kom han til den store By, hvor ingen ventede ham. Med Vadsækken i den ene Haand og Paraplyen i den anden fulgte han Strømmen op ad Trappen og ind i Forhallen, hvis hvide Lyshav fik ham til at spærre Øjnene op. Med Skyhed betragtede han det prægtigt udstyrede Rum, idet han ved

sig selv tænkte, at det sikkert var større og kostbarere end nogen Kirke hertillands.

Tilsidst stod han ganske alene udenfor ved Opkørslen, mens de sidste Drosker rullede bort. Han saae sig omkring for at blive retvendt i de ukendte Omgivelser. Det var tolv Aar siden han sidst havde været i Hovedstaden, og Stationen laa dengang paa et andet Sted.

Et gammelt Bybud, der nærmede sig med Haanden til Kasketten, blev kort afvist. Og nu styrede han i Droskernes Spor ud over Pladsen.

Men paa det første Hjørne ved »Passagen« blev han atter staaende, pludselig gjort modløs af den store, larmende Færdsel. Var dette virkelig København? Han havde jo nok hørt, at Byen i de senere Aar havde forandret sig meget og var bleven en Verdensstad. Men dette Menneskemylr paa Fortovene, disse lange Rækker af Sporvogne, der gled frem med Jernbanefart og sprudede svovlblaa Gnister af Hjulene, denne Sværm af Køremaskiner, der fløj brummende afsted som Kæmpebiller med blodrøde Øjne, dette Spektakel af Tudehorn og Klokkeklemten som paa en Markedsplads — var det virkelig København? Alle Gaderne var oplyste som til Fest. Helt op over Tagene naaede Illuminationen. »Whisky er Gentlemansdrik,« stod der med rubinrød Ildskrift over et seks-etages Hus paa den anden Side af Gaden. »I

Elysium Bal til Klokken to,« blev der et andet Sted skrevet henover Himlen af en usynlig Haand. Og pludselig sprang en Gnist frem af Mørket over den indre By og hele den østlige Himmel stod i Flammer. »Søholms Kaffe er den bedste!« forkyndtes der med kæmpestore Bogstaver.

»Dette er jo Helvede!« mumlede han.

I det samme blev han tiltalt af en ung Person, der havde nærmet sig ham bagfra, en lurvet Skikkelse med blegt Ansigt og et hvidt Øje under et flækket Bryn. Fyren holdt Hatten skødesløst løftet over sit pomadiserede Hoved. Den anden Haand havde han i Bukselommen, og mellem hans sorte Tandstumper sad en fortygget Cigaret.

»Undskyld! Herren har maaske Brug for et godt Logis?«

»Pas Dem selv!« svarede han og gik videre.

Men den anden fulgte efter og var snart igen paa Siden af ham.

»Undskyld, Herre! Jeg kan anbefale Dem et fint Logis . . . hos en Dame . . . i alle Maader kumfortabelt og lige her i Nærheden.«

»Dersom De ikke skrubber af, slaar jeg Dem fordærvet!« raabte han nu ude af sig selv af Ophidselse og løftede Paraplyen til Slag.

Folk standsede. Der skulde til at samle sig Opløb, da Fyren med eet var som opslugt af Jorden.

Ja, dette er virkelig Helvede! — gentog han for sig selv, idet han med dirrende Lemmer fortsatte ind mod Byen. Og her skulde han altsaa nu leve! Til denne Ormerede skulde han føre sin Kone og sine Børn og endda være taknemlig, om det kunde lykkes ham at skabe et nyt Hjem for dem alle. Saadan var det Guds Vilje. Fra de frie Marker og den aabne Strand skulde Børnene spærres inde i en eller anden Baggaard uden Sol og Luft, en Giftbrønd, der langsomt vilde stjæle Farven af deres Kinder. Men ogsaa det Offer maatte bringes. Han havde kun at lyde . . .

Da han naaede Raadhuspladsen, vidste han, hvor han var. Han gik ned imod Vartov, hvis tunge Mure han genkendte med noget af en hjemlig Glæde.

Han søgte ind i det Net af krogede Smaagader, der gemmer sig bag den aarhundredgamle Stiftelse, og hans opskræmte Sind faldt igen til Ro i disse stille, folketomme Smøger, hvor kun et Par fattige Lygter lyste op i Mørket og tavse Mænd stod i Gadedørene og røg deres Pibe efter Fyraften. Her mødte han Rester af det fordums, provinsielle København, han var fortrolig med.

Han fandt ogsaa snart det Hotel, han søgte. Det hed »Vennely« og kaldte sig et kristeligt Gjæstehjem. Nogle Trappetrin førte fra Gaden op til en halvmørk Forstue med et Par Knagerækker og en sort Navne-

tavle. En yngre Herre i lang, tilknappet Skødefrakke viste sig i Døren til Kontoret og ønskede ham velkommen med evangelisk Hjertelighed.

»Kan jeg faa et billigt Værelse hos Dem?« spurgte den Fremmede uden Indledning paa ramt Jysk.

Der blev ringet paa en Klokke, og Hotellets Karl — en gammel Husnisse med langt Skæg og Briller — førte ham op paa tredje Sal, hvor han viste ham ind i et lille Værelse, der ligesom Trappen og hele Huset stank som en Ostekælder.

»Hvad er Prisen?« spurgte han.

Svaret kom først efter lang Tøven og under megen Fingren i det store Skæg.

»To Kroner,« sagde den Gamle tilsidst, som var det med megen Betænkelighed og kun af Kristenkærlighed, han overlod ham Værelset til den Pris.

»Har De ingen billigere?«

»Billigere?«

Den Gamle kiggede paa ham over Brillekanten og syntes atter at raadføre sig med sit Inderste.

»Jo, vi har et Par Loftsværelser til en Krone,« sagde han. »Men Varmerørene gaar ikke derop. Og der er heller ingen Kakkelovn.«

»Lad mig se dem!«

Ad en Hønsetrappe naaede de op til et Kammer med kalkede Vægge og et skraat Tagvindu. Det var lavloftet men ganske rummeligt. Langs den ene Side

stod en umalet Træseng. Desuden fandtes der midt paa Gulvet et Bord og to Træstole og ved den anden Væg et rustent Jernstativ med Vaskeindretning.

»Jeg tager dette her!« sagde den Fremmede, skønt der var saa koldt deroppe, at det dampede af hans Mund, naar han talte. »Og saa ønsker jeg at faa Aftensmad bragt herop. Fire Stykker bart Smørrebrød og en halv Flaske Hvidtøl. Men vil De sige i Køkkenet, at det skal være tykt Brød.«

Gubben undersøgte hans Paaklædning nøjere.

»De kan ellers godt spise nede i Resturationen,« sagde han derpaa.

»Jeg ønsker, som sagt, Maden bragt herop. Og uden nogen Ekstrabetaling. Det staar i Deres Annoncer.«

»Ja ja. Godt Ord igen, Mand! Det maa De naturligvis selv om. — Hvad er Navnet?

»Pastor Vestrup. — Hvirring Strandhuse.«

Den Gamle stirrede.

»Er De Præst? . . . Men vil De saa dog ikke hellere ha' Værelset nedenunder. Jeg tror nok, at De kan faa det for halvanden Krone. Jeg skal gaa ned og spørge Bestyreren.«

»Jeg bliver her!«

»Ganske som Pastoren ønsker det,« sagde den helt forvandlede Gamle, hvis Holdning nu var lutter Ydmyghed. »Ganske efter Deres Ønske.«

»Og det var altsaa fire Stykker bart og en halv Flaske Hvidtøl,« sagde Præsten med Tyngde paa alle Ordene. »De har vel rigtig forstaaet det?«

»Jeg skal lige med det samme give Pigen Besked.«

»Og saa husker De nok — tykt Brød!«

Mens Pastor Vestrup ventede paa Aftensmaden, gik han op og ned ad Gulvet for at holde Varmen. Hans Tanker var straks igen vendt hjem til Konen og Børnene. Han begreb ikke, at han allerede var kommen saa langt bort fra dem. For ikke mere end 8 Timer siden havde han holdt alle de kære i Haanden. De havde fulgt ham til Stationen, og fra Toget havde han set et sidste Glimt af dem, da de allerede var paa Hjemvejen.

Pludselig standsede han hel forskrækket ved Synet af sit eget Ansigt i det lille Spejl, der hang paa Væggen over Vaskestellet. Hans Kone havde om Morgenen klippet hans Haar, og først nu opdagede han, at hun af Sparsommelighedshensyn havde gjort det saa grundigt, at han var kommen til at se ud som en Tugthusfange.

Han rystede paa Hovedet og smilte.

Hvor det lignede Stine! Hvor var hun dog utrættelig i sin kærlige Omsorg for dem allesammen! Og hvor havde hun, den svage Krøbling, været heltemodig tapper under al deres Ulykke! Trods alle de advarende Uglehyl, der havde lydt omkring dem,

siden de brød op fra Favsing Præstegaard, havde hun taget det Løfte af ham aldrig at opgive Kampen for Sandheden og aldrig at tage mod Naadsensbrød af den Kirke, der havde forskudt ham.

»Tænk nu bare ikke paa os!« havde hun sagt til ham ved Afskeden idag. »De 40 Kroner rækker langt. Og nu har jeg jo ogsaa min Strikkemaskine.«

Tre usigeligt lykkelige Uger havde han tilbragt sammen med Familjen i den lille Fiskerhytte ved Havet, hvor den havde boet tilleje det sidste halve Aar, mens han selv den hele Sommer havde været paa Vandring. Store Dele af Jylland og det meste af Fyn havde han gennemrejst i al Slags Vejr, oftest — ligesom i sin Drengetid — paa bare Fødder for at spare Støvlerne. Mere end hundrede Vækkelsesmøder havde han holdt i Rejsestalde og Krostuer eller paa aaben Mark, fordi ikke alene Kirkerne men ogsaa alle Forsamlings- og Missionshuse var bleven lukket for ham paa Statspræsternes Begæring. Og imens havde hans Kone ganske alene holdt sammen paa Hjemmet trods sin legemlige Svaghed. Aldrig hørte han mindste Klage fra hende. Heller ikke mærkede han længer noget til den Begærlighed efter Vidunder-Pulvere og styrkende Præparater, som hun til ingen Verdens Nytte havde plaget sig saa meget med i Favsing Præstegaard, — ganske som han selv dengang havde gaaet og pylret med sin Samvittighed

og tyllet sig med Guds Ord som med en undergørende Medicin.

Der blev banket paa Døren, og en Pige kom ind med Maden.

Hun bragte desuden en Besked til ham. En Journalist fra »Femte Juni« havde i de sidste Dage flere Gange ringet op og spurgt efter ham. Bestyreren havde nu efter Løfte telefoneret til Bladet om, at han var kommen, og hun skulde nu spørge, om Præsten vilde tale med Journalisten, dersom han kom.

Pastor Vestrup vendte sig i Forlegenhed bort og svarede Ja.

HAN havde akkurat faaet spist sin Mad, da der blev dundret paa Døren med en knyttet Haand.

Hvad er dether? — tænkte han forarget, og før han fik sagt Kom-ind, stod der en Mand i Døren.

En lille, halvgammel Mand med opslaaet Frakkekrave og Næseklemmer. Af Mandens Ansigt saaes foruden Næsen kun et pjusket Overskæg og et Par svulne Kinder med blaarøde Drankerpletter.

Pastor Vestrup rejste sig og stirrede.

»Mit Navn er Carlsen — A B D-Carlsen,« sagde den Fremmede og tog først nu Hatten af. »Og det er altsaa Pastor Vestergaard.«

»Nej.«

»Hvad beha'er? Er jeg gaaet forkert?«

»Vestrup hedder jeg.«

Manden slog sig for Panden.

»Jeg er et Fæ! . . . Undskyld, min Herre! Det er desværre en af mine hundrede og sytten menneskelige Svagheder, at jeg forveksler Navne — Vestberg mente jeg naturligvis.«

Uden at vente paa nogen Opfordring til at tage Plads, slog han sig ned paa den nærmeste Stol og knappede Overfrakken op.

Præsten, der nu ogsaa satte sig, betragtede ham med glubsk Mine.

»Kommer De fra Bladet »Femte Juni«?«

»Ja, min Herre!«

»Var det maaske Dem, jeg fik det Brev fra forgangen?«

»Ja vel! A B D-Carlsen. Har De glemt det? Det var efter Ordre fra Chefredaktøren, at jeg skrev. Forresten veed De vel nok, at det er selveste Gamlefar, der har ønsket, at vi skal præsentere Dem for det københavnske Publikum. Der er sagtens et eller andet, han vil bruge Dem til. Vi er jo for Tiden ude efter Hjælpetropper.«

»Hvem taler De om?«

»Har De ikke truffet Enslev ved et Møde engang i Sommer. Det er blevet sagt mig. I hvert Fald

er det ham, der vil have Dem i Vejret. Jeg veed det med Sikkerhed.«

Journalisten havde, mens han talte, søgt i sine mange Lommer efter Notebogen, og han fandt den omsider nede i Foret paa sin højst medtagne Jakke. Men nu var ogsaa Fyldepennen bleven væk for ham, hvorefter han med sløv Resignation gentog den omstændelige Ransagning af sin Person.

»De skrev til mig, at De var Bladets teologiske Medarbejder,« sagde Pastor Vestrup med Mistro. »Hvordan skal det forstaaes?«

»Jo, det er rigtigt nok. Jeg vikarierer for Dr. Mikkelsen. Han studerer i Tyskland for Tiden. Mit Speciale er ellers Forlystelser — »A B D«. Nu er De med, ikke sandt?«

»Men jeg kan jo ikke huske fejl. De underskrev Dem *cand. theol.*«

»Det er jeg sgu ogsaa, min Herre! Kandidat med *Laudabilis* i Kirkehistorie og ellers tre rigtig pæne *Haud'er*. Havde det ikke været saa uheldigt for mig, at Barnetroen røg i Lyset ved den megen Omgang med den hellige Skrift, saa kunde jeg nu ha' siddet og haft det rigtig rart i en Præstegaard paa Landet og dyrket mine smaa menneskelige Svagheder, — saalænge den gik. Men det kender De fra Dem selv — ikke sandt?«

Pastor Vestrup havde ikke taget sine vildt mis-

tænksomme Øjne fra ham, og ved Journalistens sidste nærgaaende Ord kom hans Kinder i Brand. Men samtidig var han begyndt at blive lidt usikker overfor Manden.

»Vil De dermed sige, at De aldrig har tænkt paa at blive Præst?«

»Jeg fortæller det ikke for at fornærme Dem, Højstærede — men veed De, hvad min afdøde Kone sagde, dengang vi gik hen og giftede os paa det, man kalder uvisse Indtægter? Hellere Madam paa en offenlig Retirade end Præstekone, sagde hun. Og hun holdt sit Ord! . . . Man havde jo sine Idealer dengang og vilde nødig skamme sig for sig selv! Vi bildte os i de Tider ind, at vi Mennesker har Raad til at holde Æresfølelse. Gud hjælpe os, min Herre!«

Til sin fornyede Overraskelse saae Præsten, at Mandens tunge Øjne var bleven blanke af Taarer. Hvad var dette for et Menneske? Talte han Sandhed, eller var det altsammen en forhutlet Drukkenbolts Løgn og Pral?

»Naa, men det var altsaa dette her Interview, vi gerne skulde ha',« afbrød Journalisten sig selv, da han ved et lykkeligt Tilfælde endelig havde fundet sin Skrivestift. »For det første: hvor var det, De var Præst? Og hvor længe er det, siden De erholdt Deres merbemeldte Afsked? Og fik De den med eller uden Pension?«

»Er alt det ogsaa nødvendigt?« spurgte Pastor Vestrup med Skyhed.

»Ja, Død og Pine! Vi maa skam ha' hele Litaniet. Og — mens jeg husker det — De har vel medbragt et Fotografi af Dem selv? Det skrev jeg vist til Dem om.«

»Jeg har aldrig ladet mig fotografere.«

»Det var Pokkers! Saa maa vi ha' en af vores Tegnere herop. Rummet her egner sig jo ogsaa storartet til Ramme. Har De forresten bestemt Dem for noget Lokale? Ikke? Ja se, der er jo f. Eks. det gamle »Dejgtrug«. Det har før været brugt til Opbyggelsesmøder af Frelserhæren. Og saa er der »Elysium«. Der er offenligt Bal de tre Aftener om Ugen; men ellers er det vistnok ledigt. Og der faar man gratis Opvarmning, for der er Hestestald nedenunder. De maa godt sige, at »Femte Juni« støtter Dem — det er Anbefaling nok. Forresten kender jeg Værten. Han kan træffe mig i Telefonen hver Dag mellem 5 og 7.«

Pastor Vestrup, der var bleven mere og mere indadvendt, sagde nu, at han ikke ønskede sit Portræt i Bladet. Desuden bad han om at faa Interviewet udsat til den næste Dag. Han skulde da i Mellemtiden tænke over, hvormeget af sit Privatliv han vilde udlevere til Offenlighedens Gabestok, og — sagde han — maaske foretrak han selv at udarbejde en

Redegørelse for sin Stilling til Kirken og det kristne Menighedsliv.

»Ja — Død og Pine! — det vilde jo naturligvis være det allerbedste. Vi sætter den saa i Kroniken samme Dag, De taler første Gang. Saa faar De da en flot Start! . . . Men Deres ærede Billede maa vi ha' i Bladet. Ellers læser Folk sgu ikke Teksten. Husk paa, kære Herre, vi har Ordre til at gøre Dem til en berømt Mand. Og De skal se, det skal ogsaa nok gaa! Vi har jo Øvelsen. Hvormange af vore store Navne tror De ikke, »Femte Juni« har skabt? Lad mig bare nævne den jyske Bagersvend, der kørte sin Kone til København paa en Trillebør. Kan De huske? Det var forresten mig personlig, der lavede ham. Og jeg tror, jeg kan sige, der var tilsidst ikke det Barn i Landet, der ikke havde hørt om »Bollemanden fra Struer«. Vær De ganske rolig! Jeg — A B D — indestaar Dem for, at inden der er gaaet en Maaned skal hele København snakke om »Den jyske Vandrepræst«.«

Præstens Øjne søgte i Forlegenhed mod Gulvet, og Blodet gik ham paany til Kinderne. Der blev nu truffet den Aftale, at Hr. Carlsen skulde komme igen den næste Dag ved samme Tid og medbringe en af Bladets Tegnere. Derpaa rejste Hr. Carlsen sig, satte Hatten paa og begyndte igen med begge Hænder en omstændelig Jagt gennem alle sine Lommer.

»Aa hør . . . De skulde ikke tilfældigt ha' en Cigar hos Dem?«

»Jeg ryger ikke.«

»Det var Satans. Og det kan De holde ud! . . . Naa! Altsaa imorgen Klokken 8.«

Endnu længe efter, at Mads Vestrup var bleven alene, sad han modfalden med Hænderne paa sine Knæ og stirrede mod Gulvet. Det svimlede nu igen for ham ved at tænke paa, hvad han her vovede. Han vidste fuldt ud Besked med, hvad Slags Blad »Femte Juni« var. Han havde ikke engang glemt, at det af alle Landets Blade var det, der i sin Tid mest skaanselløst havde prisgivet hans Familjeliv i Anledning af hans Embedsafsættelse.

Men han havde lovet sig selv at ville gaa sin beskikkede Vej med Brædt for Panden. Han vidste jo ogsaa, at fordi han tog mod den Haandsrækning, der her blev tilbudt ham, gik han dog ikke i Antikristens Sold. Han søgte jo ikke sin egen Fordel, fristedes allermindst af den Navnkundighed, der var stillet ham i Udsigt. Vidste han blot lige saa sikkert, at han heller ikke i en Fold af sit Hjerte gemte et hævngerrigt Haab om at skaffe sig personlig Oprejsning for den Forsmædelse, der var overgaaet ham i Kristi Kirkes hellige Navn. For i saa Fald var han jo alligevel kommen herover for at værne ikke Guds men sin egen Ære. Og var det

dog i hvert Fald ikke et grueligt Hovmod, naar han — uværdige Mads Vestrup, en afsat Præst — kunde mene om sig selv, at han var ført hertil i den Højestes Tjeneste, ja paa hans udtrykkelige Befaling? . . .

Han gled tilsidst ned paa sine Knæ med Hænderne foldede foran Brystet og bad i sin Aftenbøn om Lys i det Tvivlens Mørke, der igen havde omspændt hans Sjæl.

Taagen laa nu saa tæt over Byen, at Glødelysenes Balloner hang i Luften som osende Lamper. Raadhuspladsen druknede i Halvmørke. Taarnurets oplyste Skive syntes at svæve frit i Rummet som en bleg Maane. Inde paa Strøget, i de snævre Gader, hvor de store Butiker skabte en kunstig Dag, var der Trængsel paa Fortovene. Det var en af de Aftentimer, da Strømmen igen gaar indefter, ind til Teatrene, Koncertsalene og Aftenselskabeligheden. De svære Omnibusheste dampede. Automobilerne gled truttende afsted med pyntede og glade Mennesker. Og ned gennem Luften dalede Raadhusurets højtidelige Salmetone.

Paa Kongens Nytorv mødtes man igen af Mørket. Vognlygterne spejlede sig i den vaade Stenbro. De var alle paa Fart ned mod Teatret, under hvis op-

lyste Loggia der var et Mylr som foran Flyvehullet i en Bikube. Det var Operaaften — og Nationens Kæledægge, Heltetenoren, optraadte i en af sine Glansroller.

Paa Hjørnet af Bredgade gik to Herrer forbi hinanden og hilste. Den ene af dem standsede, og der blev vekslet Haandtryk. Derpaa fulgtes de ud gennem Bredgade. De gik langsomt, i lavmælet Samtale, og hvergang der nærmede sig nogen paa det samme Fortov, dæmpede de yderligere deres Stemmer eller tav helt, indtil vedkommende var kommen forbi.

Den ene af Herrerne var en høj, førladen Mand med bart Ansigt, af Alder omkring de halvhundrede. Den anden var mindre og havde graat Fuldskæg. De fleste Folk kendte dem aabenbart. De vendte sig om efter dem, og mange hilste ærbødigt.

Udenfor den oplyste Rigsdagsbygning, hvor der holdtes Aftenmøde, sagde de hinanden Farvel, og den høje Herre forsvandt ind gennem Porten, hvor Politibetjenten og Budene gjorde stram Honnør for ham. Det var Tyrstrup, Ministerchefen, den særlig i Øjeblikket meget omtalte Mand, hvem Enslev for et Par Aar siden i en Sygdomsperiode havde overgivet Folkestyrets Scepter.

Da han kom ind i Folketingssalen, var Mødet lige begyndt. Paa Talerstolen stod en ældre Bonde og

talte om en jysk Lokalbane, men der var endnu kun samlet faa Medlemmer. Det var Finanslovsdebattens attende Møde, og Høsten var forlængst aftærsket. Tilhørerbænkene oppe paa Galleriet var dog alle tæt besatte. Uroen indenfor Regeringspartiet, den journalistiske Guerillakrig, der stadig førtes i Partiets Blade som en Efterdønning fra Sommerens store Valgkampagne, vakte Forventning hos Folk om sensationelle Debater. Enslev havde ved Valget ladet sig genvælge til Rigsdagen, og man strømmede dertil som til en Forlystelse i Haab om at komme til at overvære en dramatisk Scene. Hidtil var man dog bleven skuffet. Enslev havde endnu slet ikke vist sig i Tinget. Det forlød i Aviserne, at han igen var lidende. Et Par Gange var Byen endogsaa bleven alarmeret af falske Rygter om hans Død.

De sidste Dage havde Tilstrømningen været særlig stor paa Grund af et forestaaende Taburetskifte. Kultusministeren, en forhenværende Provinssagfører, der var en overgemt Levning fra Enslevs Tid, havde maattet trække sig tilbage, officielt af Helbredshensyn, i Virkeligheden tvungen bort af Ministersjefen og den offenlige Mening paa Grund af en Række skamløse Embedsbesættelser. Det var Spørgsmaalet om hans Efterfølger, der paany fyldte Sindene med al Valgdagenes Spænding. Det skulde nu vise sig, om Tyrstrup vilde indskrænke sig til at rense Ad-

ministrationen for dens enslevske Efterladenskaber, eller om han trods Valgets tvivlsomme Resultat havde Mod til et aabent Brud med sin gamle Fører.

Lidt efter lidt fyldtes Salen. Den gamle Bonde stod endnu paa Talerstolen, men Passiaren omkring ham var bleven saa livlig, at Formanden idelig maatte dæmpe den med sin Klokke.

Frem og tilbage langsmed Salens ene Væg gik — urolig som et indespærret Dyr — en høj, mager Mand, der sjælden talte med nogen. Han holdt Hænderne bag paa Ryggen og gned vanemæssigt den højre Haands Fingerender mod hinanden. Det var Gjærup.

Denne Mand hørte under sædvanlige Forhold ikke til Salens Forgrundsfigurer, men hans Navn kom regelmæssigt i Omløb, naar Morder-Englen svævede over Partierne og Luften fyldtes med Rygter om Sammensværgelser og Baghold. Han var et af Tingets ældste Medlemmer, havde været Enslevs Ungdomsven men hørte nu til hans uforsonligste Fjender indenfor Partiet.

Paa en Plads ved den inderste af Salens halvcirkelformede Bordrækker sad en anden af Partiets Veteraner, Rektor Bohse, en lille svært bygget Skikkelse med en sølvgraa Manke, der faldt ham ned paa Skuldrene. Den gamle Skolemand mødte hver Dag paa Klokkeslet og rørte sig under hele Mødet ikke fra sin Plads. Han sad der med Haanden

under Kinden og rettede sine ildfulde mørke Øjne ufravendt mod Taleren — en utrættelig og samvittighedsfuld Tilhører selv til det ligegyldigste Ordgyderi.

Imidlertid drev Størsteparten af de andre Tingmænd omkring paa Gulvet med Hænderne i Bukselommerne, slog sig ned hos Meningsfæller eller stak Hovederne sammen i samtalende Grupper, alt mens navnlig de nyvalgte Medlemmer havde ondt ved at glemme, at de optraadte for aabent Tæppe. Bestandig maatte de skotte op til Tilhørergalleriet men især til den reserverede Loge, hvor Damerne havde Plads.

Lænet op mod en af Salens Piller stod en slank, blond Mand i en stramt siddende Skødefrakke med forlorne Skuldre. Det var Højskoleforstander Aleksandersen, en af Kirkefolkets nyvalgte Repræsentanter, der udtrykkeligt var sat ind i Tinget for at bekæmpe Enslevs Indflydelse. Den unge, alvorsfulde Mand, der stod med Armene korslagte over Brystet som et Billede paa karakterfast Mandighed, havde ligesom Rektor Bohse sine Øjne opmærksomt rettet mod Taleren og skottede i det højeste hvert tredje Minut hen til Damelogen.

Tyrstrup havde taget Plads ved Ministerbordet, hvor han sad og bladede i nogle Papirer. Han havde engang været en smuk Mand men var i en tidlig

Alder bleven for svær. Med sin tunge Krop og sine sindige Bevægelser mindede han mere om en Proprietær end om en Statsmand, og det var da heller ikke nogen parlamentarisk Ærgerrighed, der havde ført ham ind i Politiken. Han tilhørte en af disse frodige sønderjyske Slægter, som har frembragt saa mange af Landets varmeste og mest højsindede Fædrelandsvenner. Han var Jurist og tragtede oprindelig efter en af de røde Lænestole i Højesteret, hvor hans Fader i mange Aar havde siddet som Rettens Formand. Men hans Ungdom faldt i de berygtede Provisorieaar, da et importeret Tvangsregimente efter prøjsisk Mønster samlede et meget broget Selskab af Idealister og Spekulanter og politiske Eventyrere omkring Demokratiets Bannere. Begejstret navnlig for Enslev og under dennes kloge og maalbevidste Paavirkning gik han allerede som Student helt op i den store Kamp for Folkets Frihed, og endnu før sit tredivte Aar blev han, Sønnen af den stokkonservative Højesteretsassessor og Ekscellence, der havde været med til at idømme Enslev og flere andre af Folkets Førere strenge Fængselsstraffe, valgt ind i Rigsdagen af en af Landets radikaleste Krese.

En Rigsdagstjener nærmede sig og overrakte ham et Visitkort. Da han havde læst Navnet, betænkte han sig et Øjeblik, idet han med en uglad Mine

strøg sig ned over sine barberede Kinder. Derpaa gav han Tjeneren en Besked.

Nogle Minutter efter rejste han sig og gik op ad Trappen til Ministerværelserne.

Gjærup, der paa sin Hyæne-Vandring frem og tilbage langsmed Væggen opfangede et Glimt af alt, hvad der foregik omkring i Salen, nærmede sig Ministerbordet efter Tyrstrups Bortgang og blev staaende der med Ansigtet vendt mod Taleren som for at høre bedre. Han stod der med Hænderne paa Ryggen og skævede bag Brillerne ned til Visitkortet, der endnu laa paa Ministerchefens Plads. Da det endelig var lykkedes ham at læse Navnet, vendte han tilbage med et misfornøjet Udtryk, og Fingerenderne paa hans højre Haand gned sig mod hinanden i forstærket Tempo.

Han gik hen i Baggrunden af Salen og nærmede sig her en ældre Tingmand, der sad og skrev. Det var den landskendte Bonde Jørgen Højbo, et af Tingets mest indflydelsesrige Medlemmer. Gjærup bøjede sig ned over ham og hviskede ham et Ord i Øret. Hvorefter de fulgtes til en Konference paa Tomandshaand henne i en af Vinduesfordybningerne.

Imidlertid havde Tyrstrup ført en lille sortskægget Herre med Guldlorgnet ind i sit Modtagelsesværelse.

»Jeg forstyrrer altsaa ikke?« spurgte den Fremmede med Lorgnetten i Haanden, idet han med en skæv Grimace, der skulde gælde for et Smil, blottede den ene Side af et mægtigt Løvegebis.

»Ikke i Øjeblikket. Tag kun Plads! Men lad mig straks sige Dem, at dersom De er kommen for at tale om Ministerudnævnelsen, kan jeg ikke tillade Dem det. Det er et Emne, jeg ikke er i Stand til at drøfte med Dem.«

Den Fremmede, der havde sat sig, saae modfalden ned i sin Hat.

»Det er unægtelig i den Anledning, jeg er kommen.«

Der blev en Pavse, og Tyrstrup strøg sig om Hagen med sin massive Haand.

»Vil De sige mig ganske aabent, Zaun — kommer De i Enslevs Ærinde? Jeg mener: som hans Sendemand?«

»Nej!«

»Det er altsaa ganske privat, De har søgt mig her?«

»Nej, det kan jeg heller ikke sige. Naar jeg har tilladt mig at opsøge Dem paa denne Tid, er det . . . Ja, det vil sige . . . Jeg mener . . . De maa ikke misforstaa mig . . . jeg har aldeles ikke noget Mandat . . . aldeles ikke. Men jeg føler mig ikke desmindre overbevist om . . . overtydet om, at jeg taler paa mange

Partifællers Vegne, naar jeg udtrykker en alvorlig Bekymring i Anledning af den Meddelelse, som »Berlingske« for i Aften bringer.«

»Hvilken Meddelelse tænker De paa?«

»Der staar, at den bekendte jyske Præst, Provst Broberg, efter sikkert Forlydende vil blive udnævnt til Kultusminister, naar Kongen iovermorgen vender tilbage fra Jagterne paa Fyn.«

Tyrstrup afbrød ham med en utaalmodig Haandbevægelse.

»Som sagt: det drejer sig her om en Regeringshandling, som jeg ikke kan indlade mig paa at diskutere med Dem. Naturligvis tvivler jeg ikke om Deres gode Hensigt. Dertil har De i for mange Aar vist Partiet en sjelden — og ganske uegennyttig — Interesse. Deres store Offervillighed og Deres Arbejdsiver har for bestandig sikret Dem enhver Partifælles varmeste Sympati og Anerkendelse. Men — Direktør Zaun — jeg maa nu engang for alle paa det bestemteste protestere mod disse gentagne Forsøg paa at paanøde Ministeriet Deres politiske Raad. De maa dog selv kunne indse, at det ikke gaar an . . . ja at det er ganske upassende.«

Direktør Zaun saae igen ned paa sin Hat og sagde:

»Som De maaske endnu erindrer, modtog jeg engang et meget venligt Brev fra Dem. De takkede

mig for en Henstilling, jeg havde tilladt mig . . . det var i Anledning af Lovforslaget om den udvidede Kødkontrol. De var endogsaa saa elskværdig at sige mig, at mine Meddelelser om Indretningen af de argentinske Slagterier paa flere Punkter havde haft afgørende Indflydelse paa Forslagets endelige Affattelse. Jeg har derfor troet . . . jeg indrømmer, det er meget dristigt . . . men jeg har altsaa ment . . . havde altsaa haabet at have en lille Smule Berettigelse til at henvende mig personlig til Dem i denne Sag, der ligger saa mange af Partiet overordenlig stærkt paa Sinde.«

Hertil svarede Tyrstrup ikke noget. Han sad træt tilbagelænet og strøg Haanden nedover Ansigtet, mens han holdt Øjnene lukkede en lille Tid.

»Hvad har De i Grunden imod Provst Broberg?« spurgte han derpaa. »De maa jo kunne huske ham fra den Tid, han sad i Folketinget. Han var altid en trofast Partifælle og desuden en af Tingets livligste Talere.«

»Undskyld! Provstens Person har jeg ikke indladt mig paa at bedømme. Jeg vilde blot gerne . . . vilde kun tillade mig at gøre opmærksom paa, at Provst Broberg var en af dem, der ved sidste Valg traadte aabenlyst op mod Enslev. Han bekæmpede hans Kandidat i sin Valgkres til Fordel for Hr. Højskoleforstander Aleksandersen, som jo ogsaa blev valgt.«

»Det var Svar paa Enslevs Udæskning til Kirken i hans Valgtale i Strige Skov. At jeg selv fandt den Tale baade ubillig og i høj Grad ubetimelig, har jeg gentagne Gange offenlig udtalt. Jeg er ogsaa ganske overbevist om, at Provst Brobergs Udnævnelse gennemgaaende vil blive hilst med Tilfredshed af Befolkningen. Han er jo ikke alene en paalidelig Demokrat men hører ogsaa som Præst til en af vore mest frisindede. At Enslev vil misbillige Udnævnelsen og maaske opfatte den som en personlig Krænkelse, er jeg forberedt paa. Men vi har efterhaanden maattet opgive at værge os mod den Gamles Mistænksomhed. Hvad vi end gør, ser han jo et Forræderi i det. Og vi kan dog ikke forsvare af personlige Hensyn ingenting at udrette. Det er tvingende nødvendigt, dersom ikke det hele skal styrte sammen over Hovedet paa os, at der nu skaffes alle gode og sunde Kræfter i Folket Alburum og Arbejdsro. Vi har haft Ufred nok. Hvordan vi i økonomisk Henseende sidder i det, behøver De og jeg ikke at diskutere. Jeg kommer forresten netop fra en Samtale med en af vore ledende Bankmænd. Han udtalte sig alt andet end forhaabningsfuldt om Udsigterne for vort nye, store Statslaan, og det kan jo desværre ikke fragaaes, at vor Kredit i Udlandet stadig er synkende.«

Direktør Zaun saae til Siden og trak Munden op til det ene Øre med sit forlegne Rovdyrssmil.

»Jeg tillod mig engang at sende Dem et Udkast til en Finansplan.«

»Javist! Jeg husker det!«

»Og siden et Forslag til en Toldreform.«

»Ja — ogsaa det! Men det vilde betyde mere, Direktør Zaun, dersom De og jeg i Forening kunde lære det danske Folk at sætte Tæring efter Næring og rette Pynten efter Mønten. I det hele taget: vi har vistnok overdrevet Tilliden til den Slags ydre Foranstaltninger. Vi maa se at blive enige om, at det er indenfra, vor hele Misere skal ophjælpes, og til en saadan Genrejsning af Nationens Kraft behøver vi ogsaa Kirkens Bistand . . . behøver vi maaske ganske særlig Kirkens Bistand. Aldeles bortset fra, hvordan vi personlig stiller os til det religiøse Problem, bliver vi jo dog nødt til at indrømme Religionens opdragende Betydning for den overvejende Del af Befolkningen. Og Sagen er jo dog saa alvorlig, ikke sandt, at enhver god dansk Borger — altsaa ogsaa De, Direktør Zaun — maa kunne ofre nogle private Meninger og personlige Sympatier eller Antipatier for det heles Vel.«

Hr. Zaun vilde sige noget men opgav det som med en heroisk Beslutning. I det næste Øjeblik rejste han sig med et pludseligt Sæt. Det var, som om han slyngedes i Vejret af en Fjeder i Stolesædet.

»Jeg skal ikke gøre noget Forsøg paa at forklare

mit Standpunkt. Det vilde kun opholde Dem,« sagde han og bukkede stift. »Jeg beder Dem altsaa undskylde, at jeg omsonst har gjort Ulejlighed.«

»Alt forladt!« svarede Ministeren.

Hr. Zaun blev endnu staaende et Øjeblik, som om han ventede paa noget. Saa bukkede han igen og foer mod Døren. Men da han stod med Haanden paa Laasen, standsede han. Med et Ansigt, der var blegt af Sindsbevægelse, vendte han sig om og løftede Panden.

»Jeg følger Enslev!« forkyndte han og stormede i det samme bort, som om han havde udkastet en Bombe og flygtede for Virkningen.

Tyrstrup, der var bleven siddende, saae forbavset efter ham. Lidt efter rejste han sig hovedrystende og vendte tilbage til Folketingssalen.

Da Hr. Zaun var naaet ned paa den taagede Gade, hørte han et Taarnur slaa. Det standsede ham et Øjeblik i Farten. Trods sin stærke Ophidselse kom han til at tænke paa, at Posten med de sidste udenlandske Aviser nu maatte være kommen og laa hjemme paa hans Bord. Men saa uhyre var hans Optagethed af det store politiske Sammenstød, som efter hans Mening nu var uundgaaeligt, at han bestemte sig til at svigte baade Kæmpebranden i New York, Musette-Processen i Paris, Ministerkrisen i Bulgarien, Londoner-Firmaet Blackbourns Fallit, de

tre indebrændte Børn i Frankfurt, det mærkelige Gravfund ved Toulouse, Droskestrejken i Wien, den forsvundne engelske Rejsende i Jerusalem og de hundrede andre Begivenheder fra alle fem Verdensdele, som hans Sind var fyldt af. Han skyndte sig op ad Bredgade og drejede ind paa Skt Annæ Plads, hvor Enslev boede.

Tyrstrup var imidlertid vendt tilbage til Folketingssalen. Her stod den gamle Bondemand endnu paa Katederet og talte til Stenograferne og Rektor Bohse om sin Lokalbane, og inde i Vinduesfordybningen holdt Gjærup stadig Jørgen Højbo fangen tilligemed en anden af Tingets kendte Medlemmer, Lærer Tanning, som i Mellemtiden var bleven kaldt til for at deltage i den fortrolige Raadslagning.

Da Tyrstrup kom der forbi paa Vejen til Ministerbordet, forstod han straks, at der var noget igære. Han gik derfor hen og hilste paa dem og indledede en Samtale.

Gjærup havde meddelt sine Venner, hvad han vidste om Grunden til, at Tyrstrup havde forladt Salen, og Meddelelsen foruroligede dem noget, fordi det var bekendt, at Direktør Zaun i Øjeblikket var Løbebud for Enslev, og de havde ingen rigtig Tillid til Ministerchefens Standhaftighed. Navnlig var Gjærup syg af Ængstelse for, at Tyrstrup alligevel i sidste

Øjeblik skulde gøre Enslev Indrømmelser i Ministerspørgsmaalet.

»Vi staar og taler om den Notits, som »Femte Juni« har iaften om Provst Broberg,« sagde Jørgen Højbo. »Der nævnes ganske vist ikke noget Navn. Det vover de sig dog ikke til. Men der er sørget godt nok for, at vi ikke skal tage fejl af Manden. Og det er jo nemt at forstaa, hvad der er Hensigten med at kaste Skarn paa Broberg lige i dette Øjeblik.«

»Hvad er det for en Notits?«

»Har De ikke set den?«

Gjærup trak et omhyggeligt sammenlagt Eksemplar af »Femte Juni« op af sin Brystlomme. Tyrstrup tog det tøvende. Han var helst fri for at læse Bladet. Han kendte disse smaa ondartede Meddelelser, underskrevet med et eller andet af Bladets sædvanlige Medarbejder-Mærker, men tydelig inspireret af Redaktøren og bestilt af Enslev selv, der desværre ikke skyede noget Middel, heller ikke Bagvaskelsen, naar det galdt om at komme en Modstander tillivs.

»En i disse Dage i Anledning af Ministerskiftet paany omtalt Præst,« begyndte den lille Petit-Artikel, der var undertegnet Klavs Klumpe og helt igennem skrevet i denne yndede Medarbejders kaade Bajadsstil. Den berettede om, hvorlunde denne Guds Mand nylig havde været særdeles virksom for at faa en

af Præsterne i sit Provsti, den nu i Jylland og Fyn meget skattede Vækkelsesprædikant Mads Vestrup, fradømt Kjole og Krave. Denne haarde Fremfærd mod en Embedsbroder var saa meget mere bemærkelsesværdig, som der nu hviskedes om, at Provsten selv ofte viste besøgende Kvinder af de yngre Aargange sin faderlige Velvilje paa en Maade, der ofte havde vakt Anstød — —.«

Da Tyrstrup gav Bladet tilbage, var hans Ansigt meget alvorligt.

»Ja, det er sandelig ikke for tidligt, at der bliver sat en Stopper for saadanne skammelige Skriverier,« sagde Jørgen Højbo, der var en smuk gammel Bondemand med et Par dybtliggende Øjne. Han havde i mange Aar hørt til Enslevs nærmeste Kres, men efter den berygtede Strige-Tale havde han opsagt ham Venskabet og var nu en af de Mænd i Partiet, der stod ham haardest imod.

Lærer Tanning — en yngre, skægløs Fynbo med en rød Svulst, der sad midt i Panden som Rosenstokken af et Enhjørningshorn — sagde nu:

»Gjærup mener, at vi foreløbig rent privat skal indkalde Repræsentanter for de forskellige Partiafskygninger til et Møde for at drøfte den politiske Situation og »Femte Juni«s Forhold til den. Vi kunde saa ved samme Lejlighed tage denne sidste Gemenhed op til nærmere Forhandling.«

Jørgen Højbo oplyste, at han havde givet Tanken sin Tilslutning, og Lærer Tanning erklærede det for paatrængende nødvendigt, at Mødet blev bragt i Stand hurtigst muligt. »Femte Juni« var jo endnu i manges Øjne Partiets Hovedorgan, fordi Enslevs Navn stod paa det. Men hvilken Dom skulde man fælde over et Parti, der tillod, at selve dets Æresformand skovlede Penge ind fra en Avis, som forfulgte Partiets bedste Mænd med den gemeneste Haan?

Tyrstrup indvendte her imod, at det var Samuelsen, der var Bladets Redaktør og ansvarlig for dets Indhold, ikke Enslev.

»Men Enslev er »Femte Juni«s Udgiver,« svarede den anden. »Og trods alle vore Henstillinger er Bladets Tone bleven den samme. Nu maa der gøres en Ende paa Forargelsen. Jeg siger det lige ud: det er uanstændigt, at den Mand endnu sidder som Partiets Formand, og mit private Forslag skal være det, at han ved Aarsmødet i November udenvidere nedstemmes.«

Hvad der her blev udtalt i Hidsighed, svarede temmelig nøje til, hvad de andre ved sig selv havde tænkt, og Ordene efterfulgtes af en lidt forlegen Tavshed. Hr. Tanning selv blev pludselig lidt betænkelig ved sin Aabenhed, og Gjærup, der under hele Samtalen havde staaet tavs med Hænderne paa Ryggen, saae sig forsigtig omkring for at overbevise sig om, at ingen andre havde hørt noget.

Samtidig med, at Rigsdagen aabnedes, havde Enslev igen bosat sig i København. Det smukke Landsted ved Furesøen, hvortil han for to Aar siden trak sig tilbage for at leve Resten af sit Liv som en fredelig Urtegaardsmand, havde han solgt, og af den store Almenhed opfattedes dette Salg som en ny Bekræftelse paa Rygtet om, at det var hans Hensigt ved første givne Lejlighed at styrte Tyrstrup for selv igen at overtage Magten.

Da Hr. Zaun stod foran Huset, hvor Enslev boede, og ude fra Kørebanen saae, at der var mørkt i Modtagelsesværelserne, vovede han sig ikke derop. Det var jo bleven silde. Maaske var den Gamle allerede gaaet til Ro.

Han havde just vendt sig skuffet bort, da en Automobil kom susende og holdt udenfor Porten. En høj Dame steg ud, og han genkendte hende straks i Lygteskæret.

»Undskyld! . . . Godaften, Frøken Evaldsen.«

Han havde stillet sig i Vejen for hende med Hatten i Haanden.

»Kære, er det Dem, Zaun! De gjorde mig forskrækket.«

»Undskyld . . . vil De sige mig, om De tror, at Enslev kan modtage mig iaften?«

»Nej, det er vist ganske umuligt. Jeg fik netop

at vide, at han har maattet gaa tilsengs. Det er de gamle Stensmerter. Professor Hagen er bleven kaldt. Han er vist deroppe nu. Bendix er jo desværre bortrejst. — Hvorfor vil De forresten tale med Enslev? Er der noget nyt?«

Zaun saae sig tilbage og ventede med at svare, indtil Automobilen var kørt.

»Jeg kommer lige fra Tyrstrup.«

»Naa?« — Frøkenen betragtede hans Ansigt med Spænding og greb ham uvilkaarligt i Armen. »Hvad sagde han?«

»Det bliver Provst Broberg. Han indrømmede det ikke lige ud, men der er ingen Tvivl . . . Det er med andre Ord en aaben Krigserklæring.«

Frøken Evaldsen trak langsomt Haanden til sig og knyttede den.

»At de Skurke vover det! . . . At de ikke skammer sig!«

»Tror De, der er nogen Udsigt til, at jeg kan faa Enslev i Tale imorgen Formiddag?« spurgte Zaun efter en Pavse. »For nu maa der jo handles! Og allerførst maa vi vel holde Mandtal over vore Folk.«

»Kom Klokken 12. Dersom det er muligt, skal jeg sørge for, at De kommer ind til ham. — Er der ellers noget?«

»Jeg tror ikke. Ja, det vil sige . . . De har vel set, at Mazuranic er død.«

»Hvem?«

»Bulgariens Ministerpræsident. Han er død i Wien efter en Operation. Det var den meget ansete Professor Richter, der opererede ham, og Operationen varede godt og vel tre Timer. Igaar saae det ud, som om han skulde komme sig; men nu er han altsaa død. Det skal blive interessant at se, om Njegosch eller Frederovic bliver hans Efterfølger. Jeg tror, det bliver Njegosch.«

»Kan det ha' nogen Betydning for os?« spurgte Frøken Evaldsen. »Hvad har vi med Bulgarien at gøre?«

»Næ — Betydning? — Næ, det kan det naturligvis ikke.«

»Ja, maa jeg saa være fri, Zaun! . . . Godnat!«

Oppe i det store Soveværelse sad Professor Asmus Hagen i en Lænestol ved Siden af Enslevs Seng. For at skaffe den syge Mand Ro til Natten havde han givet ham en Morfinindsprøjtning og ventede nu paa Virkningen. Enslev sad oprejst i Sengen med et Par Puder i Ryggen. Trods Lægens gentagne Anmodning havde han ikke villet lægge sig ned, idet han vranten erklærede, at den Stilling kunde tidsnok blive hans naturlige Hvilestilling. I sin Utaalmodighed havde han desuden forlangt, at alle Lamperne i Loftet skulde brænde. Det store Rum — Lejlighedens egenlige Spisesal — med den smalle Seng og

de faa Møbler gjorde et uhyggeligt, koldt og øde Indtryk, og det stærke Lys skinnede ned over det som til en Fest for usynlige Gæster.

Smerterne havde allerede fortaget sig, og ogsaa paa anden Maade sporedes Morfinens Virkning. Enslev begyndte at blive livlig og fortællelysten. Han talte spøgende om den gode Handel, han havde gjort med sit Landsted; og da Asmus Hagen spurgte ham, om han ikke troede, han vilde komme til at savne Freden derude og de smukke Omgivelser, svarede han, at han endnu ikke var bleven svaghjernet nok til at kunne omgaas Naturen.

»Det hele var en Misforstaaelse. Vi Landsbybørn gemmer allesammen i vor inderste Hjertefold en Hyrdedrøm om at ende vore Dage i en fredelig Kaalhave. Vi ser os i Aanden tage en idyllisk Afsked med Livet som Patriark med en grønmalet Vandkande i Haanden . . . en sølvermanket Emeritus i Stil med Rektor Bohse. Og saa gaar det os for det meste som Emigranterne, der efter et langt Liv tilbragt i Hjemve vender tilbage til Fædrelandet og føler sig haabløst fremmede der. Et Mandfolk mister under Livets Kamp tilsidst Organet for Idyllen. De vil engang selv gøre den Erfaring, Professor Hagen!«

Han talte videre om Landlivets Søvnagtighed og om den Basilisk, der i de lange Vinteraftener anbragte sig overfor En og gabede som en Flodhest.

Og da Asmus Hagen hertil indvendte, at man dog altid kunde fordrive Kedsomheden ved Læsning, rystede den Gamle paa Hovedet og svarede, at for et Menneske, der havde været vant til at omsætte sin Vitalitet i Handling, var en Bog omtrent det slettest mulige Selskab.

»Sæt en gammel Invalid til at læse Krigshistorie, og han vil hurtigt kaste Bogen fra sig af Ærgrelse over, at han maa sidde der i sin Lænestol og læse om andres Bedrifter. Saa foretrækker han en Æske Tinsoldater eller at sidde og glo paa sit eget Billede i Spejlet. Men vil De sige mig, Professor Hagen, hvor længe udholder et tænkende Menneske at være ene med sig selv?«

Saadan blev han ved at tale, og Morfinrusen gjorde ham stadig mere aabenhjertig. Men nu gik Døren til Sideværelset sagte op, og Frøken Evaldsen stak Hovedet ind.

»Kommer jeg til Ulejlighed?«

»Det ser De jo!« svarede Enslev, ærgerlig over Afbrydelsen. »Hvad vil De her?«

Hovedet forsvandt, Døren lukkedes, og Asmus Hagen rejste sig lidt efter for at gaa. Men Enslev bad ham om at blive, og han satte sig igen.

Enslev gav sig derpaa til at tale til ham om hans Broder, Jægermesteren. Han lykønskede ham i Anledning af dennes Folketingsmandat og sagde:

»Han er maaske ingen fremragende Taler, men han har dog allerede forstaaet at skaffe sig en vis Position i Tinget. Han har jo ogsaa en særdeles entreprenant Frue. Jeg venter mig en Del af ham.«

Asmus Hagen tav hertil. Han havde selv en ganske anden Mening om den Anseelse, Broderen nød som offenlig Personlighed, og Enslevs Ord skulde aabenbart heller ikke tages fuldt alvorlig.

»Det er blevet mig sagt, at han i disse Dage har solgt »Storeholt«. Forholder det sig rigtigt? Man har ment, at det er hans Svigerfar, der har overtaget den. Hvad er det, den Mand hedder.«

»Søholm.«

»En Kaffeagent, ikke sandt? Men han skal jo være Millionær, saa jeg forstaar ikke rigtig Forholdet.«

Ogsaa hertil tav Asmus Hagen, hvem Tabet af den gamle Slægtsgaard var gaaet bittert til Hjertet. Desuden mente han i Enslevs Tone at kunne spore en lille skjult Tilfredshed ved Tanken om den Ydmygelse, der her igen var overgaaet en af Landets gamle, fornemme Familjer.

Enslev gik iøvrigt ikke nærmere ind paa Sagen. Han benyttede kun Lejligheden til at fortælle Asmus Hagen om et Sammenstød, han for et halvt Aarhundrede siden som ung Student havde haft med hans Far, Etatsraaden, der dengang sad som Assi-

stent i et af Ministerierne og var en af Byens unge Levemænd.

»Jeg ser ham endnu ganske livagtigt for mig, som han den Morgen kom ridende langs Østervold sammen med en ung, smuk Dame . . . maaske var det hende, der senere blev Deres Mor. Jeg kendte ham af Udseende fra Studenterforeningen og vidste ogsaa, at han var Stamherren til det rige Storeholt, hvad der naturligvis blev gjort en Del Væsen af deroppe. Forresten havde vi kort i Forvejen karamboleret i Foreningens Læsestue i en eller anden latterlig Anledning — jeg tror, det var en Avis, han vilde snappe for Næsen af mig — og da han nu paa Frastand faar Øje paa mig, ser jeg tilfældigvis, at han skubber til Damen med Albuen og siger noget, der faar hende til at le. Dagen efter søgte jeg ham op og afkrævede ham en Forklaring, og det endte drabeligt nok med, at jeg udfordrede ham paa Rytterpistoler. Mindre kunde dengang ikke gøre det!. . . Femogtyve Aar efter, da Deres Far og jeg mødtes ved en politisk Festlighed i København — det var kort Tid efter, at han til sine Standsfællers største Forskrækkelse havde aabenbaret liberale Anskuelser — mindede han mig om den gamle Historie i en elskværdig Skaaltale, og vi stod siden den Tid paa den venskabeligste Fod med hinanden.«

Asmus Hagen smilte lidt af Høflighed men svarede iøvrigt ikke noget. Det var ikke første Gang, han hørte den Historie. Enslev havde temmelig regelmæssigt fortalt ham den, naar de saaes, og det skete aabenbart ikke helt uden Hensigt. Forøvrigt kendte han ogsaa Historien fra sin Far, i hvis Fremstilling den tog sig lidt anderledes ud. Faderen havde efter sit eget Sigende nok lagt Mærke til den blege, fattigt klædte og haltende Student, der hin Morgen kom gaaende imod ham langsmed Ridestien; men først idet de passerede hinanden, havde han genkendt ham paa hans fjendtlige Blik, og han vidste sig ganske fri for at have sagt nogen Morsomhed paa hans Bekostning. Derimod forholdt det sig rigtigt nok med Udfordringen, som Faderen havde maattet afslaa, fordi han ikke vilde slaas med en Krøbling. Sagen havde dengang vakt en Del Opsigt i Studenterverdenen og var bleven noget af en historisk Begivenhed derved, at den havde forskaffet Enslev hans første Fængselsstraf.

Inde i Spisestuen ved Siden af, hvor der kun brændte en enkelt Lampe i den kolossale Loftskrone, gik Frøken Evaldsen utaalmodig frem og tilbage med Armene viklet ind i et Skuldersjal. Døren ind til den store Modtagelsessal stod aaben, og der-

inde var der overhovedet intet andet Lys end Skæret fra Gadelygten nedenfor. Der var koldt i begge Stuerne, som med deres spredte Møbler gjorde det samme øde og ubeboede Indtryk som Sovekammeret. Udstyret var kostbart nok, men der fandtes kun akkurat det nødtørftigste. Skønt Enslevs Bladindustri efterhaanden havde gjort ham til en velstaaende Mand, og han paa andre Omraader havde lagt sig enkelte forfinede Vaner til, var hans Smag aldrig kommen ud over det almueagtige. Og Frøken Evaldsen, hans mangeaarige Veninde, som dog selv var af god københavnsk Familje, endogsaa en Generalsdatter, manglede mellem sine mange store Egenskaber netop den, som kunde have skabt lidt Hygge og Fred omkring den gamle Mand. Lejlighedens hele Indretning var bleven besørget af et af Byens store Magasiner, og paa Enslevs Modtagelsesaftner, naar der gik en Strøm af Mennesker gennem Stuerne, havde man ganske Fornemmelsen af at befinde sig paa en Møbeludstilling.

Frøken Fanny Evaldsen var nu en Dame i Halvtreserne. Ansigtet var hærget, og de lange Fortænder forskønnede det ikke. Men hendes høje Skikkelse havde holdt sig jomfruelig slank, hendes Gang var let og fri som en Fugls Flugt, — der var en egen storladen Ynde over alle hendes Bevægelser.

Da hun var 28 Aar saae hun Enslev første Gang

paa en Talerstol, og det utrolige hændte, at Ryttergeneralens fejrede Datter, der havde været selve de kongelige Prinsessers Legekammerat, skænkede denne Folkets Mand sin Kærlighed og tappert ofrede ham sit Rygte i det ganske Amalienborg-Kvarter, ja tilsidst helligede ham sit hele Liv. Og det skønt Enslev langtfra altid havde vist sig taknemlig for hendes Opofrelse, endmindre paaskønnet hendes Trofasthed, der tværtimod ofte var faldet ham til Besvær. Efter at hun var gaaet i Frø, havde han tidt ønsket at kunne ryste hende af sig, og han behandlede hende nu nærmest som et gammelt Tyende. Men i Virkeligheden kunde han slet ikke undvære hende, fordi hun efterhaanden var bleven det eneste Menneske, som han fuldt ud stolede paa.

Da Døren til Sovekammeret endelig gik op, og Asmus Hagen kom ind, gled hun ham imøde fra den anden Ende af Stuen i sin ejendommelige Musvaageflugt og greb hans Arm.

»Hvordan staar det til? Sig mig Sandheden, Professor Hagen! Jeg taaler at høre den.«

»Kære Frøken, der er ikke allermindste Grund til Ængstelse. Det er jo et ganske almindeligt Tilfælde.«

»Mener De, han kan være kommen over det imorgen . . . eller senest iovermorgen?«

»Er det saa magtpaaliggende?«

»Ja, der maa gøres alt for at holde hans Kræfter oppe. Maaske har Enslev aldrig været mere uundværlig for os end netop nu.«

»Men hvad er der da sket?«

»Det kan jeg ikke sige Dem i Aften. Men det vil snart komme for en Dag.«

»Ja ja. Som sagt: De skal ikke ængste Dem. Men forresten maa jeg erindre Dem om, at jeg kun er her som Stedfortræder. Naar Professor Bendix i næste Uge kommer hjem, vil det vel nok være rigtigst at foretage en grundigere Undersøgelse. Foreløbig gælder det nu hans Nattero. Hvad der kan tænkes at afficere ham, maa han skaanes for. Derfor ingen Politik i Aften, Frøken Evaldsen!«

Han sagde det sidste smilende, med opløftet Pegefinger, hilste derpaa Godnat og gik.

Da Frøken Evaldsen kom ind i Sovekammeret, havde Enslev lagt sig ned. Han laa med sin Næseklemmer paa og kiggede i en Avis. Hun vilde tage Plads paa Sengekanten, men han bød hende med en Haandbevægelse at sætte sig i Stolen, og da hun spurgte til hans Befindende, svarede han bidsk, at hun jo havde talt med Doktoren.

Det varede dog ikke længe, før han lagde Avisen og begyndte at fritte hende ud. Var der noget nyt i Byen? Havde hun været i Rigsdagen? Der var

vel ikke forefaldet noget af Interesse? Forresten var der jo Aftenmøde.

»Ja, jeg havde tænkt at gaa derhen,« sagde hun. »Men der sker vel ingenting. Det er jo bare for at faa Finansloven færdig.«

»Og om Ministerudnævnelsen har du stadig ikke hørt noget nærmere? Det er ogsaa ligemeget. Jeg er ikke i Tvivl om, at det bliver Provsten. Tyrstrup vil engang vise sig som Helt. Han tør ikke andet for Gjærup. Og han har jo desuden et helt Helvede af Præster i sin Slægt. — Men hvad er der? Du sidder saa urolig. Veed du noget alligevel?«

»Nu skal du ikke spørge, Ven! Nu skal du sove.«

»Slidder-Sladder! Har du hørt noget, saa ud med Sproget! Sid ikke der, som om du havde Mavepine. Hvad skal de pjattede Narrestreger til?«

Hun kunde ikke slippe. Hans Tone blev tilsidst saa ophidset og grov, at hun maatte fortælle ham, hvad Direktør Zaun havde meddelt hende om sit Besøg hos Ministerchefen.

Efterretningen gjorde Enslev tavs. Hans blyfarvede Ansigt med det hvide Fuldskæg stivnede i et livløst Udtryk, der forskrækkede hans Veninde. Skønt han havde været fuldkommen forberedt, følte han det alligevel et Øjeblik, som om Verdensløbet standsede. Det var første Gang i mange Aar, at man

saa aabenlyst satte sig op imod hans Vilje. Første Gang i en halv Menneskealder, at han igen følte Nederlagets Ydmygelse.

Han tog et Nøgleknippe fra Natbordet, rakte Frøken Evaldsen det og sagde:

»Gaa ind i min Stue. Der ligger et Papir under Skrivebordsklappen. Hent mig det! Du kender jo Nøglen.«

Da hun kom tilbage, sagde han videre:

»For en Sikkerheds Skyld opsatte jeg Dokumentet der, inden jeg i Eftermiddag krøb i Seng. Du maa gerne læse det.«

Veninden tog igen Plads ved Sengen og foldede Papiret ud. Der stod kun nogle faa Linjer. Hendes Øjne gennemløb dem hastigt flere Gange, hvorpaa hun næsten skrækslagent stirrede paa Enslev, der med Tilfredshed havde iagttaget hendes Udtryk, mens hun læste.

I nogle Øjeblikke betragtede de hinanden i Tavshed.

»Du ser, jeg har været forberedt!« sagde han derpaa. »Men hør nu, hvad der skal udrettes! Dersom jeg ikke er i Stand til at modtage Zaun, naar han kommer imorgen, maa du bede ham om at indfinde sig her igen saasnart Ministerudnævnelsen foreligger officiel. Dersom jeg endnu ikke til den Tid kan tale med ham, skal du datere Skrivelsen og give

ham den til videre Besørgelse i en lukket og forseglet Konvolut. Og du maa foreholde ham, at han bringer Tyrstrup den personlig og uden Opsættelse.«

Frøken Evaldsen, der sad i en tankefuld Stilling og holdt Haanden under Hovedet, havde med en Række Nik tilkendegivet sin Forstaaelse. Hun læste Skrivelsen endnu engang igennem, dennegang langsomt, Ord for Ord, og faldt saa igen tilbage til sine egne Tanker.

»At de har vovet det!« udbrød hun, mens Haanden nu sank ned paa hendes Knæ. »Og at tænke sig, at der ikke er een af hele Flokken, som ikke skylder dig alt, hvad han er. Tyrstrup, Ludvigsen, Bohse, Højbo, Tanning. Og nu svigter de dig allesammen. Den ene efter den anden. Paa den lumpneste Maade.«

»Naa, hvad Tanning og Bohse og de andre Æsler angaar, saa har jeg aldrig ventet mig andet af dem. De Folk kendte jeg straks paa Skrydet. Men at jeg saa længe lod mig gaa under Øjne af Tyrstrup, det ærgrer mig unægtelig. Han gik der saa tyk og godmodig og spillede den trofaste med lange Haandtryk og milde Øjne. Endnu da jeg sidste Gang forhandlede med ham efter Valgkampagnen, lod jeg mig besnakke af ham. Han talte netop dengang om Provst Broberg og gjorde sig mange Anstrengelser

for at undskylde Provstens Optræden imod mig. Nu har han altsaa endelig bestemt sig for Krig, og han skal faa den!«

»Jeg kommer til at huske paa,« sagde Frøken Evaldsen. »Der stod i »Femte Juni« noget om en jysk Præst, som var almindelig bekendt for at vise en nærgaaende Opførsel overfor sine kvindelige Konfirmander. Jeg tænkte et Øjeblik paa, om det kunde være Broberg, der var ment. For saa kan vi jo gøre Manden uskadelig med det samme.«

»Jeg kender ikke Artiklen; men jeg veed, at det er Broberg, der sigtes til.«

»Og tror du, det kan være sandt?«

»Det er det maaske ikke. Men han har engang paa lumpen og haardhjertet Maade forfulgt en stakkels Kollega, der havde haft det Uheld at falde i Hænderne paa et løsagtigt Fruentimmer. Jeg betragter det derfor som heldigt, at han nu faar Lejlighed til at dokumentere sin egen Uangribelighed *in puncto sexti.* — Men jeg er bleven ør i Hovedet af den Morfin, og nu skal du gaa. Kald paa lille Jensen. Hun skal komme og slukke. Og vil du gøre mig den Tjeneste at telefonere til Samuelsen imorgen tidlig. Sig ham, at han skal faa nærmere Besked om, hvornaar jeg venter ham.«

Da Enslevs Husholderske, lille Jomfru Jensen, et Kvarterstid efter havde ordnet alt for Natten og fra

Soveværelset kom ind i Spisestuen, fandt hun til sin Overraskelse endnu Frøken Evaldsen staaende derinde uden Hat og Overtøj.

»Ja, De ser paa mig, Jensen; men jeg har bestemt mig til at blive. Jeg synes ikke rigtig om Enslevs Udseende. Der maa være nogen til at vaage i Nat. De har jo nok at gøre om Dagen, Jensen, og Pigerne kan vi ikke stole paa.«

»Frøkenen behøver saamænd ikke at være bange. Jeg hører det i samme Sekund, Herren ringer.«

»Jeg bliver nu alligevel. Jeg sætter mig derind i den store Lænestol i Salen. Den hviler jeg godt i. Dersom der ingen Brug bliver for mig i Nattens Løb, skal De slet ikke sige, at jeg har været her.«

»Men der er jo koldt, Frøken. Skal jeg ikke lade Ellen-Katrine fyre op?«

»Behøves ikke. Skaf mig blot et Tæppe og en Pude.«

Jomfru Jensen, der var en bred og sat Dværgeskikkelse med en Kæmpes Hoved, vidste af Erfaring, at naar Frøkenen havde sat sig noget for, kunde hun lige saa godt straks falde til Føje. Hun begav sig da adstadigt ud af Stuen med sin vrikkende Gang som en vandrende Klokke, idet hendes lave smaa Ben bevægede sig under Skørtet som en Knebel.

»Sig mig engang,« sagde Frøken Evaldsen, da hun var vendt tilbage med de forlangte Ting. »Veed De, om den unge Jægermesterinde Hagen har været her for nylig?«

»Jægermesterinde Hagen? Her kommer jo saa mange og vil tale med Herren. Hvordan ser den Dame ud?«

»Hun er mørkeblond. Omtrent paa min Højde. Ganske smuk.«

»Har hun en blaa Fløjlshat med sort Fjer?«

»Det tror jeg næsten.«

»Og hviner hun af Silkeundertøj, naar hun gaar?«

»Det kan vist godt passe.«

»Jo, saa har den Dame været her et Par Gange, siden vi flyttede ind.«

»Jeg ser, der staar en stor Buket Blomster derinde i Salen. Den var der ikke igaar. Det er maaske hende, der har bragt den?«

Lille Jomfru Jensen ømmede sig ved Svaret. Hun havde et godt Hjerte og følte sig paa sin Herres Vegne brødebetynget af hans Forsyndelser mod den gamle Veninde.

»Svar mig kun oprigtig. Jeg tager mig det ikke nær.«

»Jo. Den Dame havde Blomsterne med, da hun var her sidst. Men Herren tog forresten ikke imod hende.«

»Ja ja. Godnat, Jensen,« sagde Frøkenen og klappede hende paa Kinden, rørt over, at hun saa gerne vilde trøste hende. »Gaa nu i Seng.«

Inde i Salen med de rigt udskaarne Møbler, der i Skæret fra Gadelygten mindede om en gammel Riddersal, indrettede hun sig for Natten i den ene af de fire Vindues-Nicher, hvor der stod en højrygget Lænestol. Med Tæppet stoppet ned omkring sig og en Pude under Nakken sad hun ubevægelig Time efter Time og stirrede ud i Halvmørket uden at tænke paa at sove. Fra Spisestuen, hvor ogsaa alt var slukket, stod Døren aaben ud til Køkkengangen for at hun straks kunde høre det, dersom Enslev skulde ringe.

Fra den stille Plads udenfor lød Skridt af enlige Fodgængere og derimellem den lange Skuren af Sporvognene i Bredgade. Af og til hørtes ogsaa den fjerne, dybe Tone af Skibenes Taagesignaler ude i Sejlløbet.

Mange Tanker om Dagens Hændelser, mange Erindringer om Mennesker og Oplevelser fra Nutid og Fortid gik gennem hendes Sind, mens Timerne langsomt skred. Og paany blev hun rørt ved at tænke paa lille Jensen, der næppe nogensinde selv havde tilhørt en Mand og dog havde følt Trang til at trøste hende. Hun skulde ikke glemme det lille

Skind, der ligefrem havde haft Taarer i Øjnene af Medfølelse.

Og saa havde hun dog slet ikke Trøst behov! Den Nervestreng i hendes Hjerte, der engang havde krympet sig under Ydmygelserne, den havde hun udbrændt allerede for mange Aar siden for ikke at gaa til Grunde i Smerten. Det var heller slet ikke af Skinsyge, hun havde udfrittet hende. Hun misundte ikke sine unge Medbejlersker de sidste, flakkende Gnister af den udslukte Brand. Men for Vennens egen Skyld følte hun sig stadig drevet til at holde Øje med de Kvinder, der søgte ham. Der var jo dem, som var saa skamløse at benytte sig af hans Svaghed til at fremme deres Planer hos ham og misbruge hans Indflydelse. Og denne unge Jægermesterinde, som hun blot kendte af Udseende fra Rigsdagens Tilhørerloger, huede hende ikke. Hun var sikkert en lige saa farlig og intrigant Person som hun var smuk. Hun sad der med en Stanglorgnet for Øjnene og saae sig omkring i Salen, som om hun mønstrede Publikumet i et Teater. Det var den Slags Damer, der begyndte at blive de toneangivende indenfor Partiet, — og heri var hendes kære Ven desværre ikke helt uden Skyld!

Den første Del af Natten gik hen uden Forstyrrelse; men ved Totiden foer Frøken Evaldsen op, fordi hun hørte Enslev ringe. I sin Ængstelse skyndte hun sig ind til ham som hun var, kastede blot det uldne Sengetæppe omkring sig som et Sjal for at skjule de uordnede Klæder.

Enslev havde selv drejet op for den lille Natlampe, der brændte over Hovedgærdet under en rød Skærm. Da han saae hende, blev han saa forbavset og desuden saa ubehagelig berørt af Synet, at han satte sig op i Sengen og modtog hende med et højt Raab af Vrede. Skønt han hurtigt forstod Sammenhængen og i Virkeligheden ogsaa var rørt over hendes Opofrelse, kunde han dog ikke lade være med at overøse hende med Grovheder.

Men vant, som hun var, til hans Hensynsløshed satte hun sig rolig ned paa Sengekanten.

»Det nytter ikke, du skænder! Jeg kunde ikke lade dig ligge her alene. Du ser jo ogsaa, at Jensen slet ikke kommer. Om hun ogsaa hører dig ringe, varer det jo altid en Evighed, inden hun kan stable sig paa Benene.«

»Jeg skal have mig frabedt, at du begynder at regere med Jensen. Jeg vil overhovedet ikke vide noget af din Kommanderen her i Huset. Og hvad er det for et modbydeligt Hospitalstæppe, du har

draperet dig med? Du har altsaa ovenikøbet siddet og frosset. Lad mig føle dine Hænder . . . Ja, de er jo som Isknolde!«

»Snak om en Ting! . . . Hvad var det saa, du vilde? Du har da ikke igen faaet Smerter?«

»Nej! Hvor kommer du paa det?«

»Hvorfor ringede du da?«

»Jeg er tørstig. Skænk mig lidt Vand,« sagde han.

Han vilde ikke tilstaa, at han var vaagnet op af en urolig Søvn med uhyggelige Drømme og havde følt sig modløs i sin Ensomhed. Da han med to-tre store Skvulp havde tømt Vandglasset og rakte hende det tilbage, sagde han blot:

»Jeg vil ikke mere have den Morfin. Det Djævelskab gør mig forstyrret i Hovedet.«

Han lagde sig træt tilbage paa Puden og lukkede Øjnene. Men han beholdt Venindens Haand, og saaledes blev han liggende nogen Tid uden at tale.

Det var i saadanne kraftesløse Øjeblikke hans eget Ønske, at han snart maatte dø. Han plejede at sige, at han vidste, der sad et Par Blod-Patroner paa Lur omkring i hans Legeme, og han haabede, at en af dem snart vilde skynde sig med at tage Sigte paa hans Hjerte, saa det hele var forbi i Løbet af tolv Sekunder. Han frygtede ikke Døden; han ræddedes kun for at skulle hentæres langsomt og blive det afmægtige Vidne til Forræderiets og Hyk-

leriets Sejrsgang gennem Landet, at skulle høre sin Tids store Befrielsesværk smædet uden at være i Stand til at røre en Haand til Forsvar. Og han gjorde sig ingen Illusioner. Han vidste, hvor det hele bar hen. Vidste ogsaa, hvordan han selv blev bedømt af den unge Slægt, for hvis Fremtid han dog havde ofret al sin Kraft og sin egen Menneskelykke.

»Det er dumt at blive gammel,« sagde han. »Ingen skulde frivilligt opleve sin Alderdom. Det burde være en Straf, som Staten idømte Forbrydere. Livet er en ubarmhjertig Arbejdsherre. Naar vi er bleven graa i dets Tjeneste, sættes vi paa Porten med et Spark. Og saa raffineret er den gode Gud i sin Grusomhed mod os, at han opsparer alt det tungeste og bitreste i Livet til den trætte og svage Alderdom. Bare saadan en lille Ting — jeg laa netop og tænkte paa den, da du kom — mens alt andet i os ældes og forgaar, bliver vores Erindringer med Alderen mere og mere ungdommelige. Vi glemmer, hvad der skete idag eller igaar, men husker alt det gamle, der ikke hører Tiden til og ikke længer forstaas af nogen og gør os latterlige. Saadan lønner Livet sine trofaste!«

I det samme aabnedes Døren, og lille Jensens Gnom-Skikkelse kom tilsyne, forneden klædt i et grøntærnet Sjal, foroven i sin hvide Natdragt.

»Herren ringede!«

De havde begge to saa ganske glemt hende, at Frøken Evaldsen nær var bleven forskrækket og derpaa kom til at le. Men Enslev rejste sig igen i Sengen og modtog hende med et Uvejr af Skældsord, fordi hun havde ladet vente paa sig.

Lille Jensen undskyldte sig ikke. Hun tog tavs mod sin Herres Grovheder uden at fortrække en Mine. Det var denne uforstyrrelige Selvtilfredshed, der gjorde hende til et saa uerstatteligt Klenodie i dette Hus, hvor Enslevs Vredesbyger altid hurtigt forjog det øvrige Tyende, mens de drøjeste Beskyldninger gled af hende som Regn af en Skildpadde. Og naar Enslev havde raset ud, blev de straks igen de bedste Venner.

»Gaa Deres Vej! Naar jeg skal kime hele Huset ned, før De kan høre det, har jeg ingen Brug for Dem. Vent lidt! Vil De ringe paa en Vogn til Frøkenen . . . Jo!« sagde han, da hans Veninde bønfaldende lagde Haanden paa hans Arm for at forhindre det. »Jeg vil ikke vide af den Nattevaagen. Jeg har det godt nu og vil sove.«

Da Automobilen lidt efter holdt udenfor og Frøken Evaldsen kom ind med Overtøjet paa for at sige Farvel, trak han hende ned til sig og kyssede hende paa Kinden. Men derpaa stødte han hende fra sig og bød hende gaa. Det var hans sædvanlige Maade. Han

havde aldrig helt overvundet Bondens Forlegenhed ved at vise sine Følelser. Han var i sit Forhold til Kvinder snart kejtet, snart altfor aaben og ligefrem — aldrig helt naturlig.

Paa Vejen hjem, da Frøken Evaldsen kørte over Højbro Plads, hvor »Femte Juni« havde sit Palæ, saae hun, at der var Lys i flere af Redaktionslokalets Vinduer. Hun lod Vognen holde, idet hun tænkte, at hun maaske endnu kunde træffe Redaktør Samuelsen og personlig bringe ham Enslevs Besked. Hun kunde saa ogsaa høre, om der var noget nyt.

Paa den halvmørke Trappe mødte hun Redaktionssekretæren.

Han hilste hende lidt betuttet men uden Forbavselse. Det var ikke noget ualmindeligt at se Enslevs gamle Kæreste dukke op her paa alle Tider af Døgnet; og da hun især viste sig, naar der var Uro i Luften, kaldtes hun i det redaktionelle Tyvesprog for »Stormvarslet«.

»Veed De, om Samuelsen er gaaet?« spurgte hun.

»Jeg tror det ikke. For lidt siden var Redaktøren i hvert Fald ovre i Sætteriet. Men Bladet er gaaet i Trykken, Frøken, saa det er i yderste Øjeblik, dersom der er noget, der skal — —.«

»Nej, der er ingenting. Men vil De gøre mig den Tjeneste at se efter, om Samuelsen endnu er her.«

Redaktøren stod ved sit Skrivebord med Over-

frakken paa i Færd med at gennemløbe de sidste Handelstelegrammer. Han var en fedladen og rødmosset Mand i Fyrrerne, skallet indtil Nakkebenet men til Gengæld med et stort, omhyggeligt friseret Fuldskæg. Da Døren gled op, og Redaktionssekretæren meldte Frøken Evaldsen, slog han af Ærgrelse en Krølle paa Næsen; men da Frøkenen selv viste sig, var han lutter Smil, og med sødladen Elskværdighed bød han hende Plads i Sofaen.

Frøken Evaldsen overbragte den Besked, hun havde til ham, og spurgte derpaa, om der var noget nyt fra Rigsdagen.

»Nej, ikke noget særligt.«

»Heller ikke fra Aftenmødet?«

»Jeg tror det ikke. Jeg har i hvert Fald ikke hørt noget. Men Enslev er nok igen bleven upasselig.«

»Ja, jeg kommer netop fra ham. Det er forresten bedre nu. Men jeg vil bede Dem om, Redaktør Samuelsen, at De ikke gør noget »sensationelt« ud af dette Tilbagefald. De vil i det hele nok være saa god ikke at omtale Sagen paa en saadan Maade, at den kan vække Ængstelse hos nogen . . . og maaske Forhaabninger hos andre. Da Enslev sidste Gang var syg, gik der jo ligefrem Rygter i Byen om, at han var død, og det var »Femte Juni« ikke helt uden Skyld i. Saadan noget skulde ikke gerne gentage sig.«

Redaktøren sagde hende ikke imod men lovede heller ikke noget. Han saae blot paa hende med sit elskværdige Smil.

»Ja, det var bare det, jeg vilde sige Dem.«

Hun havde allerede rejst sig, og Samuelsen fulgte hende til Døren.

Men pludselig bad han hende om at blive et lille Øjeblik. Han vilde saa gerne have Lov til at benytte Lejligheden til at gøre hende en fortrolig Meddelelse, sagde han.

»Hvad er det om?« spurgte hun lidt usikker.

»Vil De ikke tage Plads igen?«

»Men min Vogn holder dernede.«

»Det kan siges i nogle faa Ord.«

Mens Frøken Evaldsen gik tilbage til Sofaen, aabnede Redaktøren ind til Sideværelset for at overbevise sig om, at ikke nogen af Medarbejderne sad derinde — »for om Natten har Væggene Øren her i Huset,« sagde han — hvorpaa han satte sig overfor hende i Skrivebordsstolen.

Hr. Samuelsen, der af Udseende og Væsen mere lignede en Forretningsmand end en Journalist, var ogsaa naaet til sin Chefspost ad Kontorvejen. Han skrev aldrig selv en Linje i Bladet men instruerede og dominerede og tumlede med en Stab af Medarbejdere, hvis Værdi for Abonnementsprotokolen han nøje takserede og kontrolerede og reviderede.

Personlig forestod han desuden Annonceafdelingen, som han viede sin specielle Interesse. Han var bleven Bladets Leder paa et Tidspunkt, da københavnsk Bladvirksomhed fra at være en Slags Husflid blev en Industri i stor Stil, hvor det tekniske Apparat betød mere end Talentet, og som derfor krævede en praktisk uddannet Mand i Spidsen. Og Resultatet havde været glimrende. »Femte Juni«, som Enslev i sin Tid havde sat i Gang med en lille Sum sammenplukkede Penge og i Begyndelsen havde skrevet næsten alene, var nu et Millionforetagende, der beskæftigede flere hundrede Mennesker.

Med bekymret Mine betroede han nu Frøken Evaldsen, at der ved Maanedsopgøret havde vist sig en ret betydelig Nedgang i Bladets Indtægter baade paa Abonnements- og Annoncekontoen. Prisen paa Papir var samtidig stegen, og Afdragene paa den nye Viktoriapresse tyngede ogsaa stærkt paa Udgiftssiden. Dersom Nedgangen vedvarede, maatte han betragte Situationen som foruroligende.

Hertil svarede Frøken Evaldsen, at efter hendes Mening — »som han jo forresten godt kendte« — var Skylden Redaktionens. Naar man fyldte Bladet med Teatervrøvl og al Slags barnagtig Pjank om Damepynt og Fodboldskampe, kunde man ikke vente, at fornuftige Folk vilde læse det.

Samuelsen rystede smilende paa Hovedet, men

hans uforanderlige Elskværdighed havde faaet et Skær af Vemod.

Han beklagede, at de næppe blev helt enige om, hvad der maatte være et moderne Blads Formaal. Dersom man vilde redigere en Avis alene til Glæde for de fornuftige Mennesker i Landet, blev man nødt til samtidig at vende tilbage til Haandpressen og Korsbaandsforsendelsen. Tiderne havde forandret sig — desværre! Folk interesserede sig ikke længer for Politik undtagen lige under en Valgkamp. Det var ganske andre Ting, der nutildags optog og begejstrede Sindene.

»Da skal den politiske Interesse sandelig nok blive vakt nu!« brød det ud af Frøken Evaldsen. »Vent De blot!«

Samuelsen betragtede hende et Øjeblik; hvorpaa han nikkede som Tegn paa Forstaaelse. Men Smilet i hans rødmossede Ansigt blegnede langsomt, mens han betænksomt strøg sig nedover Skægget med sin sort behaarede Haand. Og der blev en længere Pavse.

»Det var altsaa dette, jeg gerne vilde opnaa hos Dem, Frøken Evaldsen, at De underhaanden — ved en passende Lejlighed — forberedte Enslev paa, at Regnskabet for indeværende Kvartal rimeligvis vil stille sig betydelig mindre gunstigt for ham, end han nu i en Aarrække har været vant til. Jeg vilde

nødig, at den ubehagelige Meddelelse kom ham altfor overraskende. Kunde det desuden lykkes mig at overtale Dem til at støtte et Forslag om i Øjeblikket at dæmpe Tonen i vore politiske Artikler en Smule, saa tror jeg, at det ikke alene vilde være til Gavn for Bladet men ogsaa skabe Tilfredshed i store Dele af vor Læsekres. Jeg kan oplyse — hvad der nemlig nu er godtgjort ved Kvartalsskiftet — at Enslevs Strige-Tale, som vi jo bragte i et stenografisk Referat, har kostet os over 600 faste Abonnenter ude omkring paa Landet. Og man maa jo ikke glemme, at hvad der gaar tabt for os, kommer de andre tilgode. Jeg veed med fuld Sikkerhed, at flere af de moderate Blade har haft en enestaaende Fremgang siden i Sommer. Der er ingen Tvivl om, at Publikums Gehør nu er ved at vende sig mod de blidere Røster. »Folkebladet« f. Eks. har efter Sigende allerede faaet over to tusinde nye Abonnenter paa sit kirkelige Søndagstillæg. Det er dog et Vink, ikke sandt?... Og »Femte Juni«'s Stilling maa ikke for nogen Pris rokkes i det danske Folks Bevidsthed. Paa det Punkt er vi vistnok ganske enige, Frøken Evaldsen. Sine Traditioner tro skal Bladet staa som det grundmurede Fyrtaarn midt i Brændingen... Lysbringeren i alle Dagens Diskussioner og Konflikter. Ikke sandt — saaledes ønsker vi det alle?«

»Ja ja, Hr. Samuelsen — iovermorgen faar De jo Lejlighed til selv at udvikle Deres Anskuelser for Enslev,« svarede Frøken Evaldsen og rejste sig.

Der var en god Del Ringeagt i hendes Tone. Hun vidste, at Hr. Samuelsen var betydelig mindre veltalende, naar han stod overfor Enslev, og uden Modsigelse lystrede enhver Ordre fra den Kant.

Nogen Uro havde han alligevel vakt hos hende, og da hun atter sad i Vognen, lovede hun sig selv, at hun endnu en Gang vilde advare sin Ven mod dette Menneske, der havde forstaaet at suge sig fast i hans Yndest. At »Femte Juni« under hans Styrelse var bleven et saa indbringende Foretagende, havde naturligvis gjort sit dertil. Enslev havde vænnet sig til at bruge mange Penge. Hans Hjælpsomhed mod politiske Venner, der var kommen i Trang, var grænseløs, og de fire-fem Provinsaviser, han ejede, krævede aarligt store Tilskud. Herigennem havde Samuelsen faaet en vis Magt over ham, som han sikkert paa en eller anden Maade misbrugte til egen Fordel. Hun havde ikke mindste Tillid til den Mand. Alene Synet af hans lodne Hænder virkede uhyggeligt paa hende. Det blev ogsaa sagt, at han skulde være en af Byens værste Sodomiter, hvad jo let kunde komme Enslev til Skade, dersom det blev almindelig bekendt. Og der var i Forvejen Farer nok, der lurede. Hans Fjender voksede baade i Tal

og i Magt, og hun syntes, at Fremtiden for hver Dag saae mere mørk og truende ud.

Om Aftenen, netop som Raadhusuret slog otte, indfandt Journalist, *cand. theol.* A B D Carlsen sig efter Bestemmelsen i »Hotel Vennely« for at træffe nærmere Aftale med Mads Vestrup. Den afsatte Præst var hjemme og modtog ham med en Venlighed, der stod i en paafaldende Modsætning til hans Væsen overfor ham den foregaaende Aften.

Mads Vestrup havde følt sin Ensomhed i den store Bys Menneskevrimmel saa knugende, at han næsten havde længtes efter Journalistens Komme blot for igen at se et Ansigt, han kendte. Desuden havde han om Morgenen læst i Aviserne om sin Dødsfjendes, Provst Brobergs, sandsynlige Udnævnelse til Kultusminister, og denne Efterretning rejste et Stormvejr i hans Sind, der havde nedslaaet hans sidste Betænkeligheder ved Makkerskabet med den fritænkerske Avis. Naar den Mand, der i hans Øjne var selve Satans Ypperstepræst i Landet, blev anbragt i Kirkens Højsæde, var Forargelsens Fylde naaet, og Herrens forraadte Menighed havde da ingen anden Udvej end at søge Ly hos Hedninger.

Til Trods for Præstens overraskende venlige Haand-

tryk blev Gensynet en stor Skuffelse for A B D Carlsen. Naar han var mødt saa præcis paa Klokkeslaget, var det fordi han havde ventet, at der var gjort Anstalter til Servering af en eller anden Forfriskning. Han havde af samme Grund ikke nydt noget stærkt i de sidste Timer, og hans Ansigt med de store Bylder var ganske blodløst af Spiritushunger.

»Jeg kommer alene. Vore Tegnere var allesammen optaget i Aften,« sagde han gnavent, efter at han med Blikket havde ransaget ogsaa Stuens Kroge og forvisset sig om, at der ikke noget Sted var forstukket Flasker. »Men det var altsaa det Skriftemaal. Har De faaet det skrevet?«

Mads Vestrup tog fra Bordskuffen en Snes beskrevne Blade. Det var en Redegørelse for hans Stilling til Nutidskirken og det kristne Menighedsliv. Han havde begyndt Udarbejdelsen tidlig om Morgenen, længe før det var lyst, og havde fortsat den om Eftermiddagen, da han var kommen tilbage fra en Rundtur i Byen.

Journalisten bladede ligegyldig i Manuskriptet og stak det i Lommen med de Ord:

»Fem Hundrede Linjer, antager jeg. Jeg har talt med Chefredaktøren. Han haabede at kunne give otte Øre Linjen, sagde han. Det vil sige, at De faar fem. Vi sætter den saa i Kroniken den Dag, De

taler første Gang. De har nok bestemt Dem for Elysium-Salen. Værten ringede mig op. Han fortalte mig, at De havde været hos ham. Jeg lovede at skaffe fuldt Hus.«

Da Forretningerne saaledes var bragt i Orden, og efter at A B D Carlsen en Tid havde siddet modfalden og gumlet paa sin tørre Tunge, spurgte han Præsten, hvor han havde i Sinde at slaa sin Sjusser i sig i Aften. Han selv agtede sig ud til en af sine unge Venner blandt Kunstnerne for at lykønske til et Legat, han lige havde faaet. Det var Komponisten Jørgen Berg. Havde han ikke Lyst til at drive med? Jørgen Berg var sgu en briljant Fyr, som han vilde have Fornøjelse af at lære at kende. Og der vankede nok en lille Forfriskning i Dagens Anledning. Han var ingen Gnauser.

»De kender vel hans Kompositioner? Ikke? Har De aldrig hørt hans Navn? Ja, der har vi det igen! Og Jørgen Berg er dog vores største nulevende musikalske Geni! Derfor sidder han ogsaa og sulter med sin Familje paa et Tagkammer. Jeg veed tilfældigvis bestemt, at de har maattet sætte deres Tøj ud i den sidste Tid for at faa Mad. Saa de 500 Kr. er for engangs Skyld kommen paa det rigtige Sted. Konen sidder og syr Hattepynt, og i Sommer har han selv spillet Klaver i »Mellemhaven«. Det er lige haardt nok for en af de benaadede.«

Denne Beretning om en nødlidende Familje gjorde et stærkt Indtryk paa Mads Vestrup og bragte hans Tanker i Drift. De var igen ved Hjemmet, hos Stine og Børnene og de 40 Kroner, han havde efterladt derovre. Hvorlænge vilde de kunne holde Sulten fra Døren? . . . Han havde om Formiddagen været Byen rundt for at finde et billigt Privatlogi, og nu havde han lejet sig ind hos en Skomager i Knabrostræde for 45 Kroner om Maaneden med Kosten. Alligevel vilde der jo i bedste Fald gaa et Par Uger, før han kunde sende Stine nogen Hjælp, og han vidste, at hun ikke selv med Døden for Øjnene vilde klage.

»Men saa vil jeg heller ikke selv være mistrøstig« — tænkte han og bortjog sine Bekymringer med et lille Trøstevers, som engang havde sunget sig frem hos ham i en tung Stund, og som han siden ofte havde tyet til paa sine ensomme Vandringer langt fra Hus og Hjem:

Lad komme Sult og Nød!
Giv Taarer mig for Brød!
Der er kun kort til Graven.
Snart med et Fadervor
jeg over Skyer gaar
i Himmellyset hjem til Barndomshaven!

»Ta'er De saa med?« spurgte Carlsen, der havde rejst sig. »Det kan da — for Fanden! — ikke være

Deres Mening og sidde her og kukelure i dette hundekolde Hul.«

Mads Vestrup følte sig fristet af Opfordringen. Ensomhedens Tynge havde han baaret længe nok for idag, og hvad Hr. Carlsen her fortalte om den unge Kunstnerfamilje havde ikke alene vakt hans Medfølelse men tillige gjort ham lidt nysgerrig efter at lære den Slags Mennesker at kende.

»Men gaar det an?« spurgte han. »Jeg er jo ganske fremmed for de Folk?«

»Hvad gør det? Nu hører De dog med til Sjakket. Og vi ta'r det ikke saa nøje med Ceremoniellet. En Medarbejder ved »Femte Juni« er desuden velkommen allevegne. Det vil De snart mærke!«

Paa Vejen ud til Frederiksberg, hvor Komponisten boede, standsede Carlsen pludselig og saae op til Vinduerne i en gammeldags Kafe, der laa i en høj Stueetage. Han kneb det ene Øje til, stødte Præsten i Siden med Albuen og spurgte, om han ikke trængte til lidt Centralvarme i Kroppen.

Mads Vestrup havde ventet Spørgsmaalet og ogsaa forberedt sig paa Svaret.

»Dersom De tænker paa en Kop Kaffe, saa gaar jeg gerne med ind. Men Spiritus drikker jeg ikke, og jeg ønsker heller ikke at vise mig i Selskab med nogen, der nyder berusende Drikke.«

A B D Carlsen saae forfærdet op paa ham gennem

sin Lorgnet. Hans Mund og de store, tunge Øjne formelig stivnede.

»Er De Afholdsmand?«

»Ja.«

»Det var Satans! De ryger ikke, og De drikker ikke Spiritus . . . Saa synes jeg sgu, De ogsaa godt kunde ha' ladet Pigebørnene være i Fred.«

Blodet løb Mads Vestrup til Hovedet af Hidsighed og Skam. Han havde paa et hængende Haar svaret med en Ørefigen. Men han tog sig i sin Vrede, idet han mindedes sit Løfte om at vandre sin beskikkede Vej med Brædt for Panden. Og de gik videre i Tavshed.

Carlsen, der ikke selv havde Penge til et Glas Øl engang, endsige til den koghede Romtoddy, hans Inderste skreg efter, travede ynkeligt afsted med Frakkekraven op om Ørene, aldeles hjælpeløs i sin ufrivillige Nøgternhed. Havtaagen laa atter denne Aften tæt over Byen. Den bundfældede paa Gaderne et fedtet Lag af Sod og Snavs, som Folk og Heste gled i, og den stakkels A B D var hvert Øjeblik ved at falde.

»Lad os da — for Fanden! — i det mindste ta' en Æske,« sagde han tilsidst i Raseri. »De har vel Penge paa Dem, Mand!«

Men Mads Vestrup var uindtagelig.

»Jeg foretrækker at gaa,« svarede han kort.

»Ha!!«

Carlsen slyngede dette Raab ud i Luften med opspærret Gab og sank ned i Knæene i et Anfald af Desperation.

Den havarerede Teolog med *Laudabilis* i Kirkehistorie var i det hele dybt skuffet af sin nye Kollega og fortrød nu bitterlig, at han havde taget ham med iaften. Han havde forestillet sig denne for Utugt afskedigede Indremissions-Præst som en Helvedhund i Renæssancestil, en pragtfuld Broder Liderlig, som delte Døgnet mellem Ølknejpen, Jomfruhuset og Bedeskamlen. Og her trak han nu afsted med en fedtet Bondetamp, en Gaardmissionær og Afholdstaler, som han sgu daarlig kunde være bekendt at præsentere i ordenligt Selskab. Og den Mand skulde »Femte Juni« tage under Armene! Det maatte jo være en Misforstaaelse. Den Gamle maatte for engangs Skyld have ladet sig tage ved Næsen . . . Eller var det en af Samuelsens Rævekager?

Den unge Kunstnerfamilje, der for nylig var bleven sat ud af deres Lejlighed, fordi de i et halvt Aar ingen Leje havde betalt, havde nu indrettet sig i et Maleratelier, der var overladt dem af en Ven, som for Tiden rejste i Italien. Nogle af hans efterladte Billeder og Skitser hang endnu paa de kalkede

Vægge, deriblandt to store Kulkartoner af nøgne Mænd og Kvinder i meget dristige Stillinger. Et mørkt og snevert Rum, skilt fra Atelieret ved et Forhæng, tjente til Sovekammer for Komponistens Frue og Barn, en lille Pige paa seks Aar, mens Manden havde sit Natteleje paa en Sofa i Atelieret. Herinde blev ogsaa Maden kogt, idet en Trækasse og et Petroleumsapparat forestillede Køkkenet. Midt paa Gulvet stod et rundt Bord med nogle Kurvestole omkring. Desuden fandtes der et Flygel, en Nodepult og et Tøjstativ. Atelieret laa i Kvistetagen, og Husets elektriske Ledninger var ikke ført derop. Paa Bordet brændte en gammeldags Petroleumslampe med et sværtet Glas. Den gjorde tillige Tjeneste som Kakkelovn.

Der havde hele Eftermiddagen været Rykind af gratulerende Venner. Luften var endnu graa af Tobakstaage, og et Par halvtømte Whiskyflasker og nogle Sodavandssifoner var bleven staaende paa Bordet. I Øjeblikket var kun tykke Frants Møller der. Den store Forfatter, der engang havde gjort sit Navn almindelig bekendt ved en enestaaende Teaterfiasko og siden havde levet paa den derved indvundne Berømmelse, sad dybt nedsunken i en af Kurvestolene og betragtede med smalle Øjne Husets Frue, der sad paa den anden Side af Bordet, — en blond, trediveaarig Dame af stor Skønhed. Kun var

hun lovlig tung af sin Alder og ligesom besværet af sine yppige Legemsformer. Hun sad i en skødesløs Stilling med Haanden under Hovedet, næsten som om hun sov. Eftermiddagens mange Gæster og den megen Klinken og Skaalen havde gjort hende særlig utidig. Hun maatte hvert Øjeblik holde Haanden op for Munden for at kunne gabe rigtig ud.

Hendes Mand havde sat sig hen paa Taburetten foran Flyglet. Han var en høj, knokkelstærk Mand i Fyrretyveaarsalderen med en energisk sammenbidt Mund. Han sad med en udspilet Haand paa hvert Knæ og stirrede i Tanker ned paa Gulvet.

Samtalen var gaaet istaa. Men nu ringede det, og samtidigt lød et mægtigt Dunder paa Døren, der førte fra Atelieret umiddelbart ud til Trappegangen.

Det var Carlsens velbekendte Maade at melde sit Komme paa.

»Det er A B D«, sagde de ogsaa alle tre, og Fru Maja skottede uvilkaarligt med Bekymring til Whiskyflaskerne, mens hendes Mand gik hen og lukkede op.

At en vildfremmed Person dukkede frem bag Carlsens Ryg, vakte ingen Forundring. Man var vant til, at A B D slæbte alle Slags underlige Fyre med sig op fra Gaden, og naar de ikke var altfor slemme i Tøjet blev de i Almindelighed ogsaa modtaget og

fik Del i den Beskyttelse, som den gamle Delirist overalt nød i de unge Kunstnerkrese. Nu blev Mads Vestrup tilmed forestillet som »Femte Juni«s nye teologiske Medarbejder, og da Bladet allerede om Morgenen havde haft en Notits om ham, kendte baade Jørgen Berg og Frants Møller hans Navn og hilste ham velkommen.

»Tag Dem et Glas, Hr. Pastor!« sagde Komponisten. »Og du, A B D! Stik paa Varerne!«

Men Carlsen, hvem det blotte Syn af Flaskerne havde givet tilbage til Livet, løftede med Højtidelighed Haanden og sagde advarende:

»Stille . . . Jørgen! Stille! Du veed ikke, at det er en Apostel, jeg kommer med. Pastor Vestrup er Antispiritusiast! Vi skal forsage Alkoholdjævlen og alle hans Gerninger og holde os til de mere kødelige Nydelser.«

Han gik med disse Ord hen til Bordet og fyldte et Glas med Whisky, hvorpaa han for et Syns Skyld dryppede lidt af en Sifon oveni.

»Skaal, lille Børn!«

Mads Vestrup forblev tavs. Han havde faaet Øje paa Væggenes store Kartoner, og Billedernes skamløse Nøgenhed gjorde ham hed i Kinderne og vakte hans Mistænksomhed. »Hvad mon det er for en Røverrede, jeg her er bleven lokket ind i?« tænkte han ved sig selv. Ogsaa Fru Majas Person syntes

ham temmelig tvetydig, og han var forberedt paa at maatte værge sig mod en Overlistelse.

Komponistens friske og ligefremme Væsen beroligede ham dog noget. Han havde desuden straks kunnet høre paa ham, at han var et Landsbybarn ligesom han selv, og Jørgen Berg fortalte det nu ogsaa uden Opfordring, at han var Fynbo, født i Nyborgegnen, og at han havde begyndt sin kunstneriske Løbebane med at spille til Dans ved Bondebrylluperne i sin Hjemstavn.

I det samme ringede Klokken, der sad over Døren, og denne Gang med vedholdende Voldsomhed.

»Det er vistnok Susse,« sagde Frants Møller fra Dybet af sin Kurvestol. »Vi aftalte at mødes her.«

Jørgen Berg lukkede op.

En yngre, hvidsminket Dame med en teglstensrød Paryk under en uhyre Hat smuttede hurtigt og forpustet ind, som om hun var bleven forfulgt. Hun blev staaende ved Døren, efter at den var bleven lukket, og lyttede i Tavshed, mens hun med Haanden vinkede rundt til dem alle.

»Vil I sige mig, Børnlille . . . Har I Politiet gaaende her i Huset?«

»Hvorfor tror du det?«

»Jeg hørte nogen luske op ad Trappen efter mig. Kan I gætte, hvem det var? Cajus Vang. Jeg veed,

at han blev ansat hos en privat Opdager, da han kom tilbage fra Vridsløse.«

»Saa er det sagtens dig, han gaar paa Opdagelse efter, Susse,« sagde Jørgen Berg og lo. »Har I to ikke været go'e Venner engang?«

»Aa Gud — det var dengang Vorherre var en ukonfirmeret Dreng,« svarede hun og gik nu ind i Stuen. »Det manglede bare, at han skulde være saa fræk! . . . Godaften Maja! Og til Lykke med de fem Hundrede! Det var noget I kunde li'e, hva'? . . . Godaften, A B D. — Og du, Bassemand! Du dejlige Unge! Godaften med dig!«

Den sidste Tiltale galdt tykke Møller, der uden at rejse sig fra sin Hvilestilling koldsindigt overlod sin berømte Person til Damens stormende Omfavnelse. Forøvrigt hørte ogsaa hun til Byens navnkundige. Hun var den meget yndede Varietesangerinde Susse Frederiksen, mellem Venner kaldet »Folkets Glæde«.

Først nu opdagede hun Mads Vestrup, der sad for sig selv henne i Sofaen under det store Atelier-Vindu. Hun kiggede længe overrasket paa ham, idet hun uvilkaarlig eftergjorde den Maaben, der var karakteristisk for ham, naar han var dybt forbavset. Derpaa vendte hun sig om mod de andre med en ugenert Latter.

»Gud, hvem er det? . . . Sikken en sjov Anders Tikøb!«

Jørgen Berg tog hende haardt i Armen og hviskede:

»Er du tosset, Tøs! Det er en Præst!«

»En Præst? Hvordan kommer han her?«

I det samme hørtes en svag Banken paa Døren. Det lød, som om en Tigger stod derude og paa Forhaand vilde røre Hjerterne med sin Beskedenhed.

»Hys! Det er Cajus!« sagde Frøken Frederiksen og blev stram om Munden. »Du lukker ham da ikke ind, Jørgen!«

Komponisten var tvivlraadig. Han saae spørgende omkring paa de andre, der alle var bleven tavse. Fru Maja sad ligegyldig med begge Albuerne paa Bordet i Færd med at tænde sig en Cigaret. Frants Møllers fede Haand var standset midt under Udbedringen af hans omhyggeligt arrangerede Napoleonslok, som Venindens ømme Kvælningsforsøg havde bragt i Uorden, og i denne Stilling skottede han mistænksomt op over Lorgnetten.

Men A B D Carlsens Udtryk var besynderligt. Han sad tungt fremoverbøjet med Armene paa Bordet og dampede vældigt af en Cigar. Lampelyset faldt lige paa hans Ansigt, der allerede blussede af Spiritus. Cigaren stod ret tilvejrs fra den højre Mundvig. Det tilsvarende Øje holdt han lukket paa Grund af Røgen. Med det andet, der var vidt opspærret og glø-

dede af Beruselse, stirrede han ufravendt over paa Sangerinden med et glubsk og hadefuldt Blik.

Den forsagte Banken blev nu gentaget; men ingen brød Tavsheden. Først da ogsaa Klokken lød, hviskede Susse Frederiksen, idet hun krampagtig holdt Jørgen Berg fast i Frakkeærmet for at forhindre, at han gik til Døren:

»Du understaar dig ikke til at lukke ham ind! Jeg vil ikke være sammen med en Snushane, om han saa hundrede Gange har været min Ven.«

Noget efter hørte de Manden derude forsvinde langsomt ned ad Trappen.

Men nu fortrød Jørgen Berg sin Haardhjertethed og begyndte at skælde sig selv og de andre ud til Trods for, at han egenlig slet ikke kendte Manden og kun vidste om ham, at han engang havde været Reporter ved »Femte Juni« og var kommen galt afsted med en falsk Veksel.

»Vi kunde dog godt have budt ham indenfor, naar han kommer for at hilse paa gamle Bekendte. Hvad rager det i Grunden os, at han har siddet og klistret Papirsposer? Det var jo ikke vores Penge, han soldede op. Og naar den stakkels Fyr nu er bleven Husspion, saa er det vel, fordi han ikke har kunnet faa andet at leve af med den Fortid.«

»Nu vil vi ikke snakke mere om ham!« erklærede Frøken Susse.

Hun satte sig hen paa Skødet af sin Ven for at berolige ham; og Frants Møller lod sig atter koldblodigt knuge og kysse. Han havde sine Grunde til at være vagtsom, at ingen skulde fortrænge ham af Damens Gunst netop nu, da hun havde faaet et usædvanlig fordelagtigt Engagement hos Folle Pip i »Tavernen«.

Men nu rejste A B D Carlsen sig vaklende op og slog i Bordet, saa Glassene dansede. Med de store, tunge Øjne stift rettede paa Sangerinden raabte han:

»Føj for den Lede! At du ikke skammer dig, Susse! For du er sgu den, der bedst veed, hvor de fire tusinde Krus gik hen, som Cajus sad for. Dersom du sier andet, saa vil jeg — A B D — sværge paa, at det er Løgn! De to Silkekostumer, som Cajus forærede dig, dem kan du vist ikke ha' glemt. Eller Diamant-Ørenringene og Armbaandet — hva? Og du husker vist ogsaa nok den Aften i den blaa, da du blev saa svinefuld af Champagne, at du ragede Tallerkener og Glas og hele Møget ned af Bordet med Benene, saa Cajus bagefter fik en Regning paa 125 Kroner for ituslaaet Service.«

»Nu skulde du hellere ta' og holde op, lille A B D . . . ellers faar du jo bare dit Krampeslag i Mellemgulvet,« spottede Sangerinden med Armen om sin Vens Hals. Og næppe havde hun sagt det, før han virke-

lig blev standset af sin fatale Hikke og maatte sætte sig.

Men et Øjeblik efter røg han op igen, rakte Haanden i Vejret og forkyndte med Taarer i Øjnene, at Cajus var en Gentleman for Gud.

»Lad ham saa være Tyv og en Tugthusslave i Menneskers Øjne! Jeg agter og ærer Cajus som en god Kammerat. Han var engang min Ven, og hvad der siden kom os imellem, kan det være lige meget med. Men de store Skurke derude . . . Folkets Blodsugere . . . hvis infame Kæltringstreger Lovene ikke rammer, for de har selv lavet dem til Beskyttelse for dekorerede Snydere og professionelle Stortyve . . .«

Han vilde trods Hikken fortsætte, men Fru Maja, der havde Plads ved Siden af ham, trak ham ned paa Stolen. Frøken Susse havde søgt at overdøve ham med en Skraldelatter, og hendes tykke Ven sekunderede ved at mækre som en Ged. Ogsaa Jørgen Berg fandt det nu paa Tide at stoppe Munden paa ham af Hensyn til den fremmede Gæst. De kunde allesammen godt lide den brave gamle A B D, der ogsaa gjorde de unge Kunstnere mange Tjenester med sine smaa Notitser om dem i »Femte Juni«. Kun naar han fik sine sentimentale Tilbagefald til Anarkist-Lyriken fra Anno 90, fandt

de ham uudholdelig og standsede regelmæssigt hans Deklamationer med Hylen og Spektakel.

Under det Skænderi, som nu opstod, satte Komponisten sig hen i Sofaen hos Mads Vestrup, hvis Tilstedeværelse de andre næsten havde glemt. Han havde hele Tiden været ganske tavs. Under det sidste Optrin havde han siddet med Armene hvilende paa Brystet, som om det altsammen ikke gjorde noget Indtryk paa ham. Men bag Brillerne lyste hans aarvaagne Øjne, der baade saae mere og trængte dybere ind, end nogen tænkte. Og hvad han her var Vidne til, greb hans Bondesind med Forfærdelse, og kaldte ogsaa paa Præsten i ham. Han følte sig nu igen saa sikker paa, at han var ført hertil af Himlens Vilje for at bringe Guds Ords Trøst til disse blindfødte, der sad i Mørket og led ilde.

Jørgen Berg havde den Vane at underholde Folk med sine egne Anliggender. Det gjorde han ogsaa nu, idet han skildrede for Mads Vestrup alle de Genvordigheder og Forfølgelser, han havde haft at kæmpe med paa sin Kunstnerbane. Den blev i hans Fremstilling et Martyrium uden Sidestykke i Musikens Historie. De 500 Kr., han nu havde faaet, var iøvrigt virkelig hans første offenlige Opmuntring.

Imidlertid havde Frøken Susse givet sig til at hviske med sin Ven for at faa noget at vide om den sære Præst og hvordan han var kommen her.

»Ih, du Fredsens . . . med Bønderkonerne!« hørte man hende sige, da Frants Møller havde fortalt, hvad han mente at vide om Mads Vestrup og Grunden til hans Afskedigelse.

Hun vendte sig interesseret om for rigtig at tage Manden i Øjesyn.

»Du!« hviskede hun. »Han ser da ogsaa ud som en rigtig Knus-Elsker fra Landet a'. En ordenlig Tyr — hva'?«

Men da Vennen smilende opløftede en advarende Pegefinger, slog hun begge Armene omkring ham og overkyssede hans tykke Ansigt.

»O, du søde, søde, søde Bassemand! Jeg elsker dig jo, saa jeg kunde spise dig med alle Klæ'erne paa.«

»Hov, hov, hov!« lød det henne fra Komponisten i Sofaen. »Spar paa Krudtet, Susse!«

»Er du misundelig?« spurgte hun. »Hvormange Kysser vil du ha'? Jeg har endnu no'en Tusind Stykker liggende ude i Frihavnen. Du kan jo gi' mig dit Legat i Bytte, gamle Dreng! . . . Har du forresten faaet Grynene?«

»Her!» svarede Jørgen Berg og slog sig paa Brystlommen. »En Femhundredkrone-Lap! Vil du se

ham? Det er maaske første Gang, du har været præsenteret for saadan en Elefant.«

Han gik hen til Bordet og tog Pengesedlen ud af en gammel Tegnebog. Og vistnok for tyvende Gang fortalte han om sit Besøg paa Legatkontoret, hvor han om Formiddagen havde faaet Pengene udbetalt.

»Bagved Skranken sad en gammel Gripomenus med blaa Briller paa en rød Næse. »Hvad vil De?« si'er han. — »Jeg er Jørgen Berg,« sa' jeg. — »Ja, hvad vil De?« — »Jeg er Komponisten Jørgen Berg.« — »Ja, hvad Pokker vil De?« — Jeg leverer ham saa Skrivelsen, som jeg havde faaet fra Bestyrelsen. — »Har De Legitimationspapirer med Dem?« — Og jeg op med Døbeattest og Kokoppeattest og min Soldaterbog. »Er det nok?« sa' jeg. »For ellers har jeg osse en Bunke gamle Kærestebreve.« — Saa skulde I ha' set et Ansigt, han satte op! Men Skillingerne maatte han jo af med. Han ligefrem slængte Sedlen hen ad Disken af bare Arrigskab. De havde ikke mindre Penge — sa' han. Det skulde nu lyde saa stort!«

Sedlen gik fra Haand til Haand, og mens den blev undersøgt paa Retten og Vrangen og holdt op for Lyset, skabte den et Øjeblik en hel andagtsfuld Stemning i den fattige Stue. Et Pust fra Slaraffenland strøg hen over dem alle. Kun Mads Vestrup

sad lige ubevægelig henne i Sofaen som tavs Iagttager og berørtes ikke af Fortryllelsen.

»Ja!« sagde Jørgen, da han havde faaet Sedlen tilbage og igen forvaret den i Tegnebogen. »Det er sært at tænke paa, at man for saadan en sølle Lap halvsnavset Papir kan gøre en Rejse til Rom og høre en Messe i Peterskirken og rejse tilbage over Paris og London. Det er dog et Stykke Vej. Men forresten . . . det er ikke allermest de fnattede Skillinger, jeg er glad for. Men det er det, at D'hrr. Professorer og Konferensrødder altsaa nu har været nødt til at give mig Legatet af Hensyn til den offenlige Mening. Ellers havde de saamænd nok ladet være! Det betyder dog noget — ikke sandt? — at en musikalsk Haleneger som Professor Martens nu har maattet krybe til Korset og anerkende mit Talent. Pengene kunde det endelig ha'e været lige meget med!«

»Skab dig nu ikke, Jørgen!« sagde hans Kone. »Hvormange Gange har du ikke allerede haft den Seddel oppe, bare for at glo paa den? Men det manglede ogsaa blot, at vi ikke skulde være glade for saa mange Penge.«

»Har jeg sagt det? Det er dejligt at føle sig som Millionær engang. Og det første, vi skal købe, Maja — veed du, hvad det er? Det er en ny Hat til dig! Jeg vil ikke længer se dig med den gamle Bør!

Men alligevel . . . Hovedsagen for mig er dog, at jeg nu har tvunget dem til at anerkende mig. Og det, uden at jeg selv har rørt en Finger for at faa Legatet. Jeg kunde endogsaa ønske, jeg havde haft Raad til at smide de gamle Pukkelkameler alle de fem Hundrede i Synet igen og sige: Tak, mine Herrer! Jeg har opnaaet, hvad jeg vilde. Pengene skænker jeg jer!«

»Pyh!« sagde Fru Maja haanligt. »I Kunstnere har nu altid saa meget af Munden. Og saa er der dog ingen, der er saa meget efter Penge. I skulde meget hellere tie stille med alt det Sludder om Idealet og jeres Kunstnerære og hvad det altsammen hedder. For der er dog ikke et Menneske i Verden, der tror et Suk paa det.«

Jørgen Berg stod ude paa Gulvet med begge Hænder i Jakkelommerne, og det varede noget, inden han svarede. Smilet var med eet forsvundet fra hans barske Ansigt. Der sad i Stedet to dybe Rynker mellem Brynene.

»Gælder dine smukke Bemærkninger ogsaa mig? For i saa Fald vil jeg minde dig om, hvem det var, der for nogen Tid siden lavede en større Scene, fordi jeg bestemt nægtede at slide Professorernes Trapper i Anledning af Legatet. Eller var det maaske mig, der absolut vilde have Sivertsen nedrakket i »Femte

Juni«, fordi han var mellem Ansøgerne? Du kan jo spørge A B D. Han sidder ved Siden af dig.«

Fru Maja svarede ikke. Hun lagde blot Hovedet ned i Haanden og trak paa sine smukke Skuldre.

»Det er vel heller ikke saa længe siden du fik et andet Bevis paa, at Beskyldningen for Pengesnobberi i hvert Fald ikke kan gælde mig.«

»Mener du det med Lotterisedlen? Nej, lille Jørgen, det har jeg sagt dig, den faar du mig ikke til at hoppe paa! Helt gal er du da — Gudskelov! — endnu ikke bleven.«

Nu blev de andre nysgerrige. Hvad var det med den Seddel? Spillede de i Lotteriet? Havde de vundet noget? — spurgte de i Munden paa hinanden.

»Maja!« advarede Jørgen Berg rød i Hovedet. »Du siger ikke noget. Det er en Familjehemmelighed, lille Børn!«

»Nej, veed du hvad, du har selv begyndt, og saa kan de andre lige saa godt faa det hele at vide,« sagde hun og fortalte nu, at hun til sidste sjette Trækning havde købt et halvt Lod i Klasselotteriet, hvad Jørgen var bleven saa rasende over.

»Og kan I gætte hvorfor? Han var bange for — sagde han — at vi skulde gaa hen og vinde den store Gevinst!«

»Det har jo bare været for Løjer,« sagde Frøken Susse. »Det kan du da begribe, Maja.«

»Ja, men jeg siger dig, det skulde gælde for Alvor. I kan jo selv høre ham ad. Han gik saamænd endogsaa hen og rev Lotterisedlen i tusinde Stykker og puttede den i Kakkelovnen. Og det lige før Trækningen. Er det nu ikke noget Skaberi, maa jeg spørge?«

Nu saae de alle op paa Jørgen med store Spørgsmaalstegn i Øjnene. Han var gaaet tilbage til Bordet for at forklare sig.

»Er der virkelig ingen af jer, der forstaar mig? Jeg sætter, at vi virkelig vandt den store Gevinst... eller bare et halvt Hundrede Tusinde... hvor kunde jeg føle nogen Tilfredsstillelse ved det? Ja, dersom det var ved mit Arbejde, ved min Kunst, jeg blev rig... f. Eks. ved en Opera, der gik over alle Evropas Scener... det var en anden Sag. Saa vilde jeg staa paa Hovedet og sprælle med Benene i Luften af Glæde. Men at sejre paa Grund af et fjollet Lykketræf... ved Hjælp af en Lotterigevinst, der lige saa godt kunde være faldet i Skødet paa den første den bedste Idiot... nej Tak! Det vilde jo være det samme som at bestjæle mig selv for al virkelig Triumf min hele Livstid.«

Frøken Susse og A B D Carlsen svarede med et Indianerhyl, og tykke Frants Møller gav sig igen til at mækre som en Ged.

»Nej hør nu, kære!« sagde han. »Jeg maa virke-

lig give Fru Maja Ret . . . den er for formidabel! At du skulde nægte at stryge et halvhundrede Tusinde til dig, bare fordi det er en Lotterigevinst . . .«

»Det har jeg ikke sagt! Det er netop, fordi jeg veed, at jeg ikke vilde have Karakterstyrke nok at vise saa mange Penge fra mig, at jeg ikke vil spille. Jeg vil ikke ha' Lykken i Foræring. Jeg skal nok selv hente den. Bare rolig!«

En fornyet Larm slog ham om Ørene fra alle Sider, og Fru Maja sagde:

»Der kan I selv høre! . . . Jeg begriber ikke, at du gider staa og sige saadan noget. Du mener jo ikke et Ord af det.«

»Ikke det! Ja saa! Da har jeg dog bevist det, skulde jeg mene! Du fortalte jo selv, at jeg rev Lotterisedlen i Stykker og brændte den.«

»Naa, det gjorde nu ikke saa meget,« sagde Fru Maja — hun sad igen med begge Albuerne paa Bordet og tændte en Cigaret — »Jeg havde jo skrevet Nummeret op. Og det vidste du saamænd godt, lille Jørgen! Du skal ikke tro, du kan bilde mig andet ind.«

Hendes Mand saae en Tid hen paa hende i Tavshed. Hans lange, skægløse Ansigt med de dybt liggende Øjne havde pludselig faaet et træt, haabløst Udtryk.

»Det vil med andre Ord sige, at du ganske rolig

beskylder mig for at staa her og spille Komedie. Er du rigtig klar over det, Maja? Fordi du ikke forstaar mig, tror du altsaa, at jeg praler. Er det din Mening?«

»Nu vil vi ikke snakke mere om det,« sagde hun. »Det er ikke længer morsomt, Jørgen!«

»Du skal svare mig!« raabte han nu med hvide Læber og slog Knoen i Bordet. »Hvad I andre mener om mig, er mig knusende ligegyldigt. Men du, Maja . . . du mener altsaa for fuldt Alvor, at jeg staar her og skaber mig. Mener du det? Ja eller nej? . . . Du skal svare mig!«

Fru Maja sendte ham et vredt Blik og saae forlegent omkring til de andre.

»At du ikke skammer dig, Jørgen! At bære dig saadan ad, mens her er Fremmede! Du skulde gaa dig en Tur. Det trænger du vist til.«

Nu begyndte ogsaa de andre at føle Situationen lidt trykkende, og Frøken Susse tilkastede Jørgen et Fingerkys for at formilde ham og faa ham til at tie stille. Kun Frants Møller, hos hvem Synet af Femhundredkronesedlen havde væbnet alle Misundelsens og Skadefrydens Dæmoner, glædede sig ganske aabenlyst over denne Strid mellem Ægtefolkene og gjorde sig Umage for at puste til Ilden.

»Kære!« sagde han med sit astmatiske Mæle. »Du spilder dine Talegaver, Jørgen Berg! Tilstaa nu lige

saa godt Sandheden! Hvor gider du være saa paastaaelig paa en Glædesdag som denne!«

»Hold din Kæft!« bed Jørgen ham af uden at tage Øjnene fra sin Kone. »Der er ingen, der har spurgt om din Mening. — Men nu er jeg forresten lige glad med det hele! I maa sgu gerne le af mig! Værsgo!«

Han drejede sig omkring paa Hælen og slentrede bort med Hænderne i Lommerne. Men et Øjeblik efter vendte han tilbage, tog igen Pengesedlen ud af Tegnebogen og rakte sin Kone den over Bordet.

»Du skal ha' den! Værsgo! Du kan gøre med den, hvad du vil. Jeg gider ikke se den mere. Du kan købe Hat og Muffe eller Silkekjole eller hundrede Natpotter — ganske som du behager! Saa tag den dog!«

Uden at røre sig saae Fru Maja stift paa ham med et trodsigt Blik, mens han blev ved at lokke med Sedlen som en Dressør, der holder Pisken gemt bag Ryggen.

»Du skulde dog tage den! Den kunde ellers let gaa samme Vej som Lotterisedlen. Saa vil du dog maaske tro, at jeg ikke er nogen Pengesnob.«

»Nap den dog fra ham, Maja!« raabte Frøken Susse, der begyndte at ane Uraad. »Det gale Menneske!«

Men Fru Maja rørte sig stadig ikke. Saae ham blot stift i Øjnene med et Blik fuldt af Trods og Had.

Frants Møller mækrede.

»Jeg giver dig endnu ti Sekunders Betænknings-tid,« sagde Jørgen. »En — to — tre.«

Endnu til dette Øjeblik havde ingen andre end Fru Maja troet, at han vilde gøre Alvor af sin Trussel. Men nu foer de alle op med et Skrig. Jørgen havde løftet Pengesedlen op over Lampeglasset, saa der gik Ild i den. Om det saa var Frants Møller, kom han i en Fart paa Benene. Sammen med Mads Vestrup greb han Jørgen i Armen for at slukke, og Carlsen, saa fuld han var, stod paa vaklende Ben og blæste op i Luften som en rasende. Men Ophidselsen havde givet Komponisten Herkuleskræfter. Han holdt sig dem alle fra Livet med den ene Haand, mens han med den anden løftede det flammende Papir højt i Vejret, indtil det var udbrændt og flagrede til Jorden som Aske.

Der fulgte et Øjebliks Dødsstilhed. Saa kastede Frøken Susse sig i en Stol med en hysterisk Latter, og Carlsen, der paa engang var bleven ædru, fik et af sine uhyggelige Kulderystnings-Anfald. Han satte sig hjælpeløst ned med klaprende Tænder, mens Vandet plaskede fra ham.

Imidlertid stod Ægtefolkene ubevægelige overfor

hinanden med det Udtryk, Mennesker faar, naar de i deres Lidenskab har glemt alt omkring sig og kun hører Blodets vilde Røst. To hvide Ansigter med stivnede Munde . . . to Ligmasker med Øjne, der var lutter sort Pupil.

»Fik du nu Bevis?« spurgte Jørgen tilsidst og forsøgte en Latter.

»Du tror maaske, jeg er ked af det!« svarede hun. »Nej, du ta'r fejl! Men det ligner dig . . . Bondedreng, som du er!«

»Hvad siger du! Tag dig nu ivare, Tøs!«

»Bondedreng!« skreg hun igen. Og før nogen kunde faa Tid til at lægge sig imellem, røg Jørgen i Haarene paa hende. Mads Vestrup greb ham med et kraftigt Tag i Skuldren men var ikke i Stand til at skille Mand og Kone ad. Fru Maja havde faaet fat i Jørgens ene Øre, og nu tumlede de begge mod Bordet med en saadan Kraft, at Lampen paa et hængende Haar var gaaet overende. Et Whiskyglas væltede og rullede ned paa Gulvet, og Indholdet sølede henad Bordet.

Frants Møller stod lidt betuttet med Hænderne i Lommerne og saae til, mens Frøken Susse løb forvildet omkring i Stuen og raabte paa Politi.

Midt under Larmen hørte man pludselig en Barnestemme. Ægtefolkenes lille seksaars Pige, der havde ligget og sovet inde i Sengerummet ved Siden af,

var bleven vækket af Spektaklet og stod nu henne foran Forhænget i sin halvsnavsede Natkjole. Blændet af Lyset holdt hun Hænderne op for Øjnene og sagde søvndrukken:

»Hvad er'et I laver herinde?«

Lyden af hendes Stemme skilte øjeblikkeligt Ægteparret ad. Fru Maja foer hen og tog Barnet i Armen, hvorpaa hun førte hende med sig ind i Kammeret, idet hun trak Forhænget til bag dem.

Ogsaa Jørgen kom til sig selv. Med et skamfuldt skulende Udtryk saae han omkring paa de andre, og da han opdagede Mads Vestrups fremmede Skikkelse, vendte han sig bort.

»Gaa!« bad han. — »Gaa allesammen!«

Mens Gæsterne tog deres Tøj paa, blev han staaende ved Bordet uden at se op og uden at tale. Han besvarede heller ikke deres Godnat.

Henne ved Døren holdt Mads Vestrup Frants Møller tilbage og spurgte ham sagte, om det ogsaa gik an at lade de to ophidsede Mennesker blive alene. Han syntes ikke godt, de kunde forsvare det.

Men tykke Møller beroligede ham.

»Om fem Minutter sidder de med hinanden om Halsen og græder Spande fulde af Angertaarer. Det er et fælt Syn. Lad os bare komme væk i Tide!«

Han sagde det med Ærgrelse, fordi han forstod,

at han nu havde faaet det Garn ødelagt, som han med saa store Forhaabninger havde udspændt der i Huset. Han undte ikke sin gode Ven saa smuk en Kone. Og forøvrigt fandt han, at Jørgen Berg var bleven utaalelig vigtig og trængte til at dukkes. Han havde allerede længe omgaaedes med Planer om at skrive et dræbende 5 Akts Satyrspil om disse Kraftgenier fra Landsbyen, der kom til Hovedstaden og blæste sig op. I de tre Aar, der var gaaet siden hans højt berømte Fiasko, var han dog ikke kommen længere end til Personlisten og Aktinddelingen. Men nu skulde der gøres Alvor af Sagen. Optrinet i Aften havde givet ham den rette Blodsmag i Munden. Imorgen den Dag skulde der tages fat med opsmøgede Ærmer. Og han var ikke i Tvivl om, at det dennegang vilde blive den Verdenssukces, som han alene fandt det Umagen værd at ulejlige sit Talent for.

Da de var kommen ned paa Gaden, tog Frøken Susse sin Ven under Armen, og idet Mads Vestrup paa Landboeres Vis vilde gaa ud paa Kørebanen, trak hun i sin endnu ikke overstaaede Forskrækkelse ogsaa ham til sig med den anden Arm. Det skete med en Naturlighed, saa Mads Vestrup, hvor betuttet han end i første Øjeblik blev, ikke

kunde faa sig til at stritte imod. Den uhyggelige Oplevelse, de kom fra, den dybe Sjælenød, han havde stirret ind i, havde ogsaa rystet ham stærkt. Og saaledes fulgtes de da hen ad Fortovet, som om de allerede var gamle Bekendte.

Carlsen sjokkede bagefter og blev mere og mere tilbage under Forsøgene paa at tænde Ild i en Cigarstump. Tilsidst blev han helt borte for dem i Taagen.

Frøken Susse talte bekymret til sin Ven om, hvordan Jørgen Bergs nu vilde klare sig, da de vistnok skyldte baade hos Urtekræmmer og Bager. Men Frants Møller trøstede hende med, at Jørgen saamænd nok havde baaret sig ad ligesom med Lotterisedlen og skrevet Nummeret op, saa han kunde faa den brændte Seddel erstattet af Banken.

»Det vilde da storartet ligne ham,« sagde han, skønt han kendte Vennen altfor godt til selv at tro paa det. »Jørgen ynder jo at agere det vanvittige Geni. Navnlig naar han kan gøre det gratis.«

Men Frøken Susse følte sig ikke beroliget af hans Forsikring. Hun mente, at Jørgen Berg virkelig ikke var rigtig klog, og til Bevis herfor fortalte hun en Historie, som hun havde fra hans egen Kone, om et stort Korværk, som han engang arbejdede paa og næsten havde faaet færdigt, da Fru Maja kom til at spørge ham, hvormeget han mente at kunne tjene

paa det Arbejde. Han havde saa i Raseri kastet Noderne ned i sin Skuffe og aldrig rørt dem siden.

Mads Vestrup gik tavs og lyttede til hendes Fortælling, og han kunde mærke, hvormeget han allerede havde faaet tilovers for denne Jørgen Berg trods al hans Naragtighed og Vildskab. Og han blev igen grebet af broderlig Længsel efter at komme alle saadanne stakkels vildfarne og hjemløse til Hjælp i deres Nød, at bringe dem Jesu Kristi Fred og Frelse. Selv for dette dybt sunkne Pigebarn, der i sin Angst havde hægtet sig til hans Arm, havde han et godt Haab. Han fandt, at hun midt i sin Fornedrelse havde bevaret mere af den sande Menneskelighed end mangen renstrøgen Præstekone, der brammede med sin Dyd. Men Kristus havde jo selv givet Eksemplet, han som færdedes kammeratligt mellem Sviregaster og Skøger. Hvor han forstod ham nu! Med sine Guddomsøjne havde den udkaarne set tværs igennem al Uterligheden ind i de bange Hjerter. Og han havde vidst, at saalænge et Menneske kunde fortvivle, var han bevaret for den største af alle Synder, Selvretfærdigheden, og der var endnu Haab for hans Oprejsning.

De var nu kommen ind paa Vesterbro, og det livlige Boulevardrøre under de hvide Lysballoner havde en kendelig Virkning paa Frøken Susses Sindsstemning. Hun glemte hurtigt sin Angst og traadte

i Funktion. Som en Svane, der efter en ubehjælpsom Gang paa Landjorden glider ud i sit Element, skød hun Brystet frem og nød sit Spejlbillede i de forbipasserende Herrers opspilede Miner. Adskillige af dem kendte hende aabenbart af Udseende. Enkelte gjorde Tilløb til at hilse. Men forresten vakte hendes Hats Størrelse, den karmoisinrøde Jaket og de sværtede Øjenbryn almindelig Opmærksomhed blandt de spaserende.

Paa Mads Vestrup havde Lyset og de mange Mennesker en ganske modsat Virkning. Han gik forlegen med Øjnene mod Jorden og holdt kun Stand for ikke at forspilde den stakkels Piges Tillid. Han kunde ikke lade være med at tænke paa, hvad for et Ansigt Stine vilde sætte op, dersom hun kunde set ham i dette Optog.

Frøken Susse havde nu ogsaa overfor ham forandret sit Væsen paa betænkelig Maade. Hun blev mere og mere paagaaende i sine Tilnærmelser, knugede tidt i Hemmelighed hans Arm og begyndte endog at sige du til ham, som hun plejede at gøre, naar en Mand faldt i hendes Smag. Engang, da hun havde knebet ham i Armen og forgæves ventet paa et Svar, bøjede hun sig frem og kiggede ham op i hans bortvendte Ansigt.

»Hvad er du egenlig for en Rullepølse? For det er naturligvis Løgn, at du er Præst. Er du Landmand?«

Mads Vestrup svarede roligt, at han virkelig var Præst.

»Er det sandt? Og du kunde ikke lade Konerne være i Fred, hva'? Sikken Gavtyv! Du er vist en rigtig Svend! Hvorlænge har du været her i Byen?«

»Jeg kom igaar.«

»Aa Herregud, saa er du jo uskyldig som et nyfødt Lam! Veed du, at jeg har Engagement fra den første hos Folle Pip? Du skal da ud og høre mig? Jeg har faaet et nyt Kostyme af Papegøjesilke. 120 Kroner, min Far! Du kan tro, det har strøget sig! . . . Saa lover du at komme, ikke sandt?«

Mads Vestrup gik udenom. Han sagde:

»Nu kan De jo først komme hen og høre mig en Aften. For jeg skal nemlig ogsaa optræde her i Byen i den nærmeste Fremtid.«

»Hvor er det?«

»Det er i Elysium. Jeg skal holde et Par Foredrag der.«

»Elysium. Gud, der har jeg selv sunget engang! Hvad skal De snakke om? Det er da ikke Opbyggelse med Lysbilleder og den Slags?«

»Nu kan De jo se ad.«

De var naaet ind paa Raadhuspladsen, og Mads Vestrup standsede for at sige Godnat. I det samme stødte Frants Møller til sin Veninde med Albuen og sagde:

»Saae du, hvem der gik der?«

»Hvor?«

En ung Dame og to elegant klædte Herrer havde passeret dem i nogen Afstand. De kom fra Teatret i Jernbanegade og styrede over mod Hotel Bristol.

»Hvem var det?« spurgte Frøken Susse.

»Det var jo Greven af Monte Christo.«

»Hvad siger du? Var det Karsten From? Jeg kendte ham ikke.«

»Han har ogsaa taget Overskægget af. Det klær ham forresten. Han ser ikke slet saa affektert ud.«

»Kendte du Damen?«

»Ja, det var Frøken Abildgaard. Jytte Abildgaard. En Datter af Ministeren, der døde forleden Aar. Hun skal nok være noget løs paa Traaden.«

»Naa, Vorherre være med ham!« sagde hun med et Skuldertræk men fulgte dog med lange Øjne sin gamle Kæreste, den populære Portrætmaler, indtil han sammen med sin Dame og den anden Ledsager, en lille korthalset Herre med høj Silkehat, forsvandt ind gennem Bristol-Restavrantens Drejedør.

»Lover De saa at komme hen og høre mig en Aften?« spurgte Mads Vestrup, der imidlertid havde staaet med hendes Haand i sin for at sige Farvel.

»Ja — ikke sandt, Frantsemand? — det kan vi vist godt sige Ja til. Jeg har nok Lyst til at høre, hvad den Herre kan ha' og fortælle. Det er vist

noget med Sauce paa. Adjø, Hr. Pastor! Ha' det rart!«

Hun vinkede til ham med Haanden, da han gik bort, og drev derpaa videre ved sin Vens Arm ind igennem Strøget.

Den lille korthalsede Herre med høj Silkehat, der havde været Jytte Abildgaards anden Ledsager fra Teatret til Bristol-Restavrationen, var hendes Fætter, Jægermester Hagen, den nyvalgte Folketingsmand for en af Fyens demokratiske Valgkrese. De havde været henne og se en taabelig Wieneroperette, som hver Aften i denne Tid foranledigede en københavnsk Folkevandring til Teatret paa Grund af en dristig Scene, hvor en af Skuespillerinderne langsomt klædte sig af for Publikum lige indtil Underbukserne, som hun tilsidst under Tæppets hastige Fald ogsaa strøg af sig, — alt med Ledsagelse af en *douce* Musik og under farveskiftende Belysning fra en Projektør i Kulissen.

For ikke at krænke sin Fætter, der havde klappet som en rasende, paastod Jytte, at ogsaa hun havde moret sig. Hun vidste, at hun havde en Del at gøre godt overfor ham siden sit sidste Besøg paa Storeholt, hvor de skiltes som Uvenner. Navnlig var hun ham taknemlig, fordi han ikke med et Ord havde

nævnet dette Mellemværende endsige hentydet til dets Aarsag. Hun havde derved paany gjort den Erfaring, at han med alle sine iøjnefaldende Latterligheder og Skavanker i enkelte Retninger var et ualmindelig fintfølende og ogsaa et godmodigt Menneske, som man ikke kunde lade være med at holde af.

Midt under første Akt havde Karsten From vist sig i Teatret, og da han tog Plads umiddelbart foran dem, var hun straks paa det rene med, at dette Sammentræf ikke var tilfældigt. I Mellemakten plaprede Fætteren da ogsaa ud med, at han om Formiddagen havde fortalt Karsten From, hvor han agtede at tilbringe Aftenen, og at hun havde lovet at gøre ham Følgeskab.

Mellem de to Mænd havde der siden det historiske Sommermøde i Strige Skov, hvor de saaes første Gang, udviklet sig et besynderligt Venskab, som for Jægermesterens Vedkommende næsten havde Karakteren af en Forelskelse. Ved den store Enslev-Fest paa Storeholt Dagen efter Mødet, hvor Stemningen blev saa uhyggeligt truet af Hædersgæstens onde Lune, havde Karsten From tilsidst gjort Himlen blaa med sit Gitarspil og sine muntre Viser, som endogsaa fik Enslev til at klappe. Af Taknemlighed herover havde Jægermesteren bagefter omfavnet ham og med Taarer i Øjnene kaldt ham for sin Æres Redningsmand.

Bekendtskabet var nu blevet fornyet her i København, og Jægermesteren havde allerede bestilt et stort Portræt af sig selv, som skulde være en Fødselsdagsgave til hans Kone.

Efter at de havde spist et Par Retter og var naaet til Desserten, hvortil der blev skænket isafkølet Madeira af en fin Aargang, begyndte Jægermesteren at tale om dette Portræt, som Maleren netop havde gjort et Par Udkast til. Han løftede i den Anledning sit Glas og hyldede ham i en lille Tale som en af de gudbenaadede, hvem baade Kunstens og Sangens Muse havde bekranset. Og ogsaa ved denne Lejlighed mindede han om hin betydningsfulde Aften paa Storeholt, da Karsten From »som en anden David Harpespiller havde bortjaget en Konges mørke Tanker.«

»Kære Mester!« — endte han — »Modtag paany min dybt følte Tak og min oprigtige *Compliment!*«

Jytte, der havde taget det Parti at betragte Skaalen som sig uvedkommende, vendte Ansigtet bort, mens de to Herrer klinkede. Netop fordi hun mærkede, at Karsten Froms Øjne søgte hendes over Bordet, kastede hun et Blik ud i den tætfyldte Sal med de mange selskabsklædte Damer og Herrer, som havde søgt herind efter Teatertid.

Hun havde jo desuden særlige Grunde til ikke at bryde sig om at mindes den Sommeraften paa Store-

holt. Hun var ved den Lejlighed bleven berøvet sin sidste Illusion. Trods Sommerens mange senere Oplevelser og Indtryk kunde hun endnu ikke tænke paa Pastor Gaardbo og hans Frieri uden at føle sig beskæmmet. Det var første Gang, hun var kommen i nærmere personlig Berøring med et af disse »troende« Mennesker, som hun saa tidt havde hørt om. Nu kendte hun ogsaa dem! Og der rejste sig altid noget af et Oprør i hendes Sind, naar hun tænkte paa denne Mand og hans enfoldige Selvgodhed.

»Vi skal vel slutte med en Likør til Kaffen?« spurgte Jægermesteren lidt efter, da Tjeneren havde skænket i Kopperne. »Hvad skal det være, Jytte? En uskyldig Anisette?«

»Ikke nogetsomhelst til mig!« sagde hun afgjort og viste sig lidt utaalmodig for at komme afsted. Hun følte sig aldrig vel tilmode i et Restavrationslokale saa sent om Aftenen, naar Herrerne begyndte at ryge og alle Slags underlige Damer kom ind fra Gaden med deres Kavalerer. Allermest generede det hende at sidde her sammen med Karsten From, og hun fortrød i det hele, at hun havde ladet sig overtale til at gaa herind, da hun kunde have sagt sig selv, at han vilde gøre Følgeskab. Det var nu tredje Gang i de sidste fjorten Dage, han havde benyttet sit Venskabsforhold til hendes Fætter til »i al Ærbødighed at bringe sig i Erindring hos hende« —

som han udtrykte sig. Hvad var hans Hensigt med denne nye, taabelige Forfølgelse?

»Ja, saa maa vi altsaa undvære dit behagelige Makkerskab!« sagde Fætteren. »Hvad foretrækker De, From? En Chartreuse, *triple sec* . . . eller en Meukow 1842?«

Den blonde Malers smukke, lidt tunge Øjne, der havde et Farvespil som Labrador, vendte sig atter over mod Jytte. Det var, som om han vilde raadføre sig med Udtrykket i hendes Ansigt, før han svarede.

»Jeg samstemmer ganske med Frøken Abildgaard. Jeg vil helst ikke drikke mere i Aften . . . og det er vel ogsaa bleven temmelig silde,« sagde han som for at vise, at han havde gættet hendes Ønske.

Og Jytte blev igen ærgerlig paa sig selv, fordi hun mærkede, at det lykkedes ham at gøre hende lidt rød.

»Ja, saa maa vel ogsaa jeg resignere!« sagde Jægermesteren og bad Tjeneren om at bringe Regningen.

Karsten From, der hele Aftenen havde været usædvanlig tavs, bøjede sig nu frem over Bordet og udbad sig Tilladelse til »at benytte disse sidste kostbare Minutter« til at gøre et Forslag.

»De talte før saa elskværdigt om mine Studier til Deres Portræt,« sagde han til Jægermesteren. »Jeg kommer derved til at tænke paa, at vi nu gerne

skulde have det endelig afgjort, hvad for et af dem, der skal benyttes. De selv, kære Jægermester, har aabenbart vanskeligt ved at træffe et Valg. Vilde det da ikke være en heldig Løsning af Spørgsmaalet, dersom vi kunde formaa Frøken Abildgaard til at vise os den Naade at være Højesteretsdommer og afgive en Kendelse i Sagen?«

Jægermesteren fandt Ideen ypperlig og spurgte sin Kusine, hvad hun for sit Vedkommende sagde til Forslaget.

Jytte, der var begyndt at trække sine Handsker paa, havde et Sekund strejfet Karsten From med sit Blik. Hun tænkte ved sig selv, at hun vilde give ikke saa lidt for at faa at vide, hvad Slags Menneske han i Grunden var. Hun havde nu kendt ham i et Par Aar, og hver Gang hun var sammen med ham, maatte hun paany gøre sig det samme Spørgsmaal. Var han helt normal? Hun vidste, at der var mange, som ansaae ham for lidt gal paa Grund af hans Væsen; men hun havde for længe siden forstaaet, at hans Naragtighed var paataget. Kun begreb hun ikke, hvad der var hans Hensigt med denne Spillen-Bajads for Folk.

»Du veed, jeg har den største Respekt for din Dømmekraft, Jytte! Og til Vilhelmine kan jeg jo ikke godt snakke om Sagen, da den gerne skulde være en Overraskelse for hende. Skal det være en

Aftale, at jeg kommer og henter dig imorgen Klokken to? Saa følges vi hen til Atelieret, og jeg forpligter mig paa Forhaand til at bøje mig for din Afgørelse.«

»Det er naturligvis meget smigrende for mig. Men jeg kan absolut ikke paatage mig saa stort et Ansvar. Jeg har ikke Spor af Forstand paa at være Kunstdommer. Du maa have mig undskyldt, John!«

»Snak! Der er ikke Tale om noget Ansvar. Begge Skitserne er fuldendt mesterlige i Udtrykket. Saa enten du vælger den ene eller den anden af dem, kan jeg være lige tilfreds. Det er netop det, der volder Vanskeligheden. Nu maa du ikke sige Nej.«

Jytte, der lagde Mærke til, at Karsten From ventede paa hendes Svar med et nervøst og anspændt Udtryk, blev pludselig lidt betænkelig ved at gentage sit Afslag. Hun kom til at tænke paa, at han kunde misforstaa hendes Vægring og maaske tage den for Tegn paa Usikkerhed hos hende.

Hun lod derfor, som om hun overvejede, mens hun trak Handsken op over Armen.

»Imorgen kan jeg i hvert Tilfælde ikke,« sagde hun.

»Men saa iovermorgen?«

»Det veed jeg virkelig ikke, John! Det er der saa længe til, og der kan ske saa meget. Og nu vil jeg hjem. Jeg er bange, Mor sidder oppe efter mig.«

Hun gjorde Mine til at rejse sig, og Herrerne maatte lyde Vinket.

Deres Opbrud vakte en Del Opmærksomhed i Lokalet, og det ikke alene paa Grund af Karsten From, der var kendt af Alverden. Jyttes Skønhed og fornemme Væsen fremkaldte rundtom megen nysgerrig Hvisken. Hun bar en af disse broncefarvede Silkekjoler med hvide Kniplings Underærmer, der gav hendes brunette lille Skikkelse en hel sydlandsk Varme. Forøvrigt var ogsaa Jægermesteren allerede paa Vej til at blive en kendt Figur i Hovedstaden, hvad han satte stor Pris paa. Som en af Enslevs svorne Mænd var han bleven tagen under Armene af »Femte Juni«, og baade han selv og Fru Vilhelmine var hurtigt kommen i Vælten. Der var endogsaa Folk, der af den Grund ansaae ham for sikkert Ministeremne i Tilfælde af, at Enslev igen skulde komme til Magten.

Udenfor Restavrationen sagde Karsten From et lidt kort Farvel. Endnu før Jytte og hendes Fætter var kommen tilsæde i den ventende Droske, var han forsvunden.

Ned gennem Taagen dalede Raadhusurets Salmetone. De kørte ind gennem Strøget, hvor nu kun den lange Række Glødelamper lyste, men der

var stadig mange Mennesker paa Benene, skønt Klokken var Et.

Jytte sad og tænkte paa den Aften for to-tre Aar siden, da hun saae Karsten From første Gang. Det var i et stort Aftenselskab med Musik og anden Underholdning. Hun var kommen ind i Salen sammen med sin Mor og stod just og talte med Husets døve Frue, da hun gennem Døren til den tilstødende Stue fik Øje paa en blond Modeherre, der sad paa Armen af en Lænestol foran en Kamin og var i Færd med at stemme en langhalset Lut. Midt i det kedelige Selskabsmylr, under den besværlige og formelle Konversation med den gamle Dame, der betjente sig af et Hørerør, virkede Synet af det smukke Menneske, som sad der saa sorgløst optaget af sit Instrument, næsten som en Aabenbaring fra en Eventyrverden. Da han senere blev forestillet for hende, gik Fortryllelsen dog hurtigt af ham. Men dette allerførste Indtryk havde hun aldrig helt kunnet glemme, og hun spurgte sig selv, om det maaske var af den Grund, hun altid følte denne lille ærgerlige Frygt i hans Nærværelse.

»Maa jeg have Lov til at gøre dig et Samvittighedsspørgsmaal, Jytte? Vil du sige mig, har der været noget mellem dig og From engang?

»Hvad skulde det være?«

»Det veed jeg ikke; men han sagde forleden, at

der var ingenting, han fortrød saa meget som en Dumhed, han engang havde begaaet overfor dig. Husker du noget om det?«

Jytte betænkte sig et Øjeblik og kom til det Resultat, at hun gjorde bedst i at sige lige ud, hvordan det forholdt sig.

»Ja, han har engang friet til mig. Og det var virkelig en større Dumhed, end jeg havde tiltroet ham.«

»Ja, jeg tænkte jo nok, det maatte være noget i den Retning. Jeg har kunnet mærke paa flere af hans Udtalelser, at du har en meget høj Stjerne hos ham. Og han har en knusende Respekt for dig.«

»Det lader til, at du er bleven hans Fortrolige.«

»Naa ja, naar jeg sidder for ham, fortæller han mig undertiden et og andet, mens han maler. Han har ogsaa engang fortalt mig lidt om sit eget Liv, og det var højst interessant. Det lyder næsten som et Eventyr. Veed du af, at han er et Vajsenhusbarn?«

»Jeg tror, jeg har hørt det.«

»Hans Mor døde, da han var seks Aar gammel. Hun blev sindssyg og kastede sig ud fra et Fjerdesals-Vindu, og jeg tror, han gaar i stadig Angst for, at han skal have arvet et Anlæg i den Retning. I det hele tror jeg, at han egenlig har et melankolsk Temperament. Det kan lyde besynderligt, men har

du rigtig lagt Mærke til hans Øjne? Jeg har ogsaa hørt, han engang skal have sagt til en Ven, at naar han skabede sig saa meget, var det for at Folk ikke skulde mærke Overgangen, dersom hans Mors Galskab en skøn Dag brød ud hos ham. — — Naa, men efter hvad du nu har betroet mig, Jytte, saa forstaar jeg naturligvis bedre din Holdning overfor ham, og dersom du ønsker det, skal jeg ikke oftere føre ham sammen med dig.«

»Ja Tak, det ser jeg helst.«

»Det gør mig selvfølgelig personlig ondt — du veed, hvor stor Pris jeg sætter paa ham — men jeg respekterer, som sagt, dit Standpunkt. Jeg vil saa helst sige ham det lige ud, saa forstaar han jo nok Grunden.«

»Det vil jeg dog absolut bede dig om ikke at gøre, John! Det kunde maaske mistydes. Forresten troede jeg saamænd, han selv for længe siden havde glemt den gamle Historie. Den var vist ikke engang videre alvorlig ment. Det skal nok være en Vane hos ham at fri til alle unge Damer, han træffer. Og der er vistnok dem, der gouterer ham.«

»Du maa nu ogsaa indrømme, at han kan være højst charmerende. Især naar man sidder ene med ham, saa gaar Affektationen helt af ham, og han kan tale saa mærkelig fornuftigt. Du skulde dog engang . . . nej, det er sandt! Jeg kan altsaa des-

værre ikke føre jer sammen mere. Men jeg siger dig, Jytte, han taler altid om dig med den største Agtelse og har en vældig Respekt for din Mening. Jeg kan f. Eks. fortælle dig, at det egenlig skyldes et Ord af dig, at han nu er begyndt at barbere sig efter engelsk Mode. Han havde hørt, du skulde have sagt i et Selskab, at du fandt det latterligt, at en Mand bar Overskæg, naar han ikke var Militær. Dagen efter gik han hen og ofrede sin *Moustache*. Det har han selv fortalt mig. Føler du dig ikke smigret?«

»Umaadelig! . . . Men for nu at vende Bøtten, John, hvorfor var din Kone ikke med iaften?«

»Aa du, hun er saa ophængt for Tiden! Jeg ser hende næsten ikke hele Dagen. Du veed jo, hun er nu ogsaa kommen ind i Komiteen for den store Vifte-Udstilling, og jeg vil betro dig — men foreløbig ikke mine Ord igen! — der er en Mulighed for, at hun bliver valgt til Udstillingens Præsident. Det vil blive afgjort paa Komitemødet i næste Uge, saa du forstaar, vi gaar i Spænding. Dronningen er jo Protektrice. Du maa indrømme, at Vilhelmine vil tage sig glimrende ud. Tænk dig hende ved Indvielsesfesten! Jeg har givet *carte blanche* med Hensyn til Toiletter.«

Vognen drejede i det samme ind i Dronningens Tværgade, og et Øjeblik efter holdt den foran det gamle Patricierhus, hvor Jytte boede. Jægermesteren

hjalp hende ned og fik hendes Portnøgle, og mens han stod og famlede ved Laasen, kom han igen tilbage til Karsten From og Grunden til hendes Afslag paa hans Indbydelse.

»Jeg vil naturligvis ikke prøve paa at overtale dig, Jytte; men du siger jo selv, at det er en gammel Historie, som ovenikøbet ingen af jer har taget alvorlig. Og From er jo ogsaa altfor dannet og ridderlig til, at han nogensinde kunde falde paa at rippe op i Fortiden . . .«

»Aa, kære, du tager ganske fejl. Det har jeg ikke skænket en Tanke.«

»Jamen, saa synes jeg egenlig gerne, du kunde vise ham den Opmærksomhed. Og mig vilde du altsaa gøre en stor Tjeneste med det. Og jeg vil sige dig, at du selv vil have megen Fornøjelse af at se hans Atelier. Han har mange nye Portræter under Arbejde . . . altsammen glimrende Ting, som han tjener Tusinder paa.«

»Det betvivler jeg ikke . . . Men nu maa du virkelig lade mig komme ind, John! Jeg tror, som sagt, at Mor sidder oppe og venter paa mig.«

»Ja ja. Nu kan du jo sove paa det. Jeg havde alligevel tænkt at spise Frokost hos jer imorgen. Vi har faaet Skiftedagsferie, og jeg er min egen Herre. Er du optaget?«

»Nej. Kom du bare! Vi er hjemme.«

»Naa, Godnat da! Og lov mig saa, at du vil tænke over det. From er jo dog en brillant Fyr, og jeg synes, vi tre har det saa hyggeligt sammen.«

Da Jytte kom op, saae hun til sin Beroligelse, at der var mørkt i alle Stuerne. Men Døren fra Spisestuen til Moderens Soveværelse stod paa Klem, og idet hun listede der forbi for ikke at vække, blev der tændt Lys derinde, og Moderen kaldte.

»Hvor du dog kommer sent, Barn! Jeg var nær ved at blive urolig for dig.«

Fru Bertha havde sat sig op i Sengen, og hendes Udseende forskrækkede Jytte. Hvad andre længe havde sagt til hende, at Moderen var bleven gammel, saae hun i dette Øjeblik selv.

Hun satte sig paa Sengekanten og tog hendes Haand, mens hun forklarede Grunden til sin forsinkede Hjemkomst. At hun havde været sammen med Karsten From fortav hun dog for ikke at vække nogen Mistanke hos Moderen.

»Er der ikke noget, du trænger til, lille Mor? Skal jeg ikke lave dig en Kop Kamillete? Saa sover du bedre.«

»Nej Tak, nu jeg veed dig hjemme, falder jeg nok til Ro.«

»Har du siddet alene hele Aftenen? Jeg syntes, jeg kunde mærke inde i Stuen, at der har været Fremmede.«

»Ja, Asmus sad her et Øjeblik. Han kom henne fra Enslev, som jo igen har ligget et Par Dage«.

»Havde han ellers noget nyt at berette?«

»Nej. — Ja, det vil sige, han fortalte mig, at han igen havde haft et Kort fra Torben Dihmer.«

»Ja saa!«

»Det var fra Berlin. Saa nu lader det da til, at det endelig skal være forbi med hans underlige Omflakken.«

»Det har saamænd ogsaa været en lang Rejse,« sagde Jytte ligegyldig og saae til Siden for at undgaa Moderens ransagende Blik. Hun vidste godt, at hendes Moder aldrig helt havde opgivet Haabet om engang at se hende gift med Dihmer, og den Tanke pinte hende.

Efter at de en lille Tid havde talt om andre Ting, rejste Jytte sig, gav Moderen et Godnatkys paa begge Kinderne og gik saa ind til sig selv.

Her sad hun lidt efter halvt afklædt paa en Stol og faldt i Tanker med den ene Fod oppe paa Knæet og Haanden omkring Vristen. Torben Dihmer i Berlin! . . . Altsaa ogsaa snart i København velsagtens! . . . Og saa vilde hun maaske ikke engang faa ham at se. I det højeste vilde de en Dag mødes paa Gaden, og han vilde tage Hatten af for hende med sin ærbødige Hilsen, som hun paa sin Side vilde besvare med et lige saa korrekt Nik, angst for

at komme til at røbe mindste Sindsbevægelse. — Og han var dog den Dag idag hendes kæreste Ven, og den eneste fremmede Mand, hun havde kysset!

Dette ulyksalige Kys! . . . Mon han endnu tænkte paa hende? Og i saa Fald: med hvilke Tanker? Hun havde ofte gjort sig dette Spørgsmaal, naar hun i sine søvnløse Nætter laa med Haanden under Nakken og drømte vaagen . . . ikke længer om, hvordan Fremtiden skulde blive, men om, hvordan den kunde være bleven, dersom . . . ja, dersom hun selv og saa meget andet i Verden havde været anderledes.

Hun var nu fuldt ud fortrolig med den Tanke, at hun aldrig vilde blive gift. Hun var jo, Gud ske Lov, ogsaa snart en gammel Jomfru, som ikke længer blev ført i Fristelse. — »Og dog blev jeg ikke skabt til Nonne hverken af Sind eller Skind,« sagde hun ofte til sig selv. Aldrig holdt hun op med at misunde selv de ulykkeligste af sine gifte Veninder, fordi de kunde slaa Armene om en Mands Hals og glemme sig selv og al Livets Jammer i et bedøvende Favntag. Hun havde forleden mødt Kitty Munck, der nylig havde ladet sig skille fra sin tredje Mand for at gifte sig med en ung Lægekandidat paa Rigshospitalet. De fulgtes lidt hen ad Gaden, og Kitty havde aabnet sit Hjerte for hende og paa sin

rørende Maade med store Taarer i Øjnene bedt hende ikke at tænke ondt om hende. Det lille, værgeløse Menneske! Hun skulde blot vide, med hvilke Følelser hun havde hørt paa hendes Bekendelse! Man læste om Gildinger, der hentæredes af en Kærlighedshunger, der aldrig kunde tilfredsstilles. Det var hendes egen Skæbne. Den Selvhengivelsens blinde Drift, der skabte andre Kvinders Lykke eller Ulykke, den havde forlængst afblomstret hos hende, var gaaet i Frø som en stakkels gammeljomfru-lummer Nysgerrighed overfor Livets store Mysterium . . .

Hun rejste sig langsomt for at fuldende sin Afklædning, og lidt efter laa hun i sin Seng.

Men trods det Pulver, hun forinden havde taget, kunde hun ikke sove. Indtrykkene fra Teaterforestillingen, fra Restavrationen og Hjemkørslen holdt hendes Nerver i en dirrende Uro. Det var især Karsten From, som hendes Tanker ikke vilde slippe. Hun kunde mærke, at hun bedømte ham lidt anderledes nu, siden hun havde hørt om den Angst, han gik i paa Grund af sin Mors uhyggelige Død. En saadan Angst kendte hun af egen Oplevelse. Og dengang havde rimeligvis ogsaa hun forarget mange, fordi hun maatte dræbe Tanken om sin Broders Selvmord med en unaturlig Livlighed . . .

Paa en Maade kunde hun godt have Lyst til det Besøg i hans Atelier. Hun satte ganske vist ingen

Pris paa hans Malerier. De Kunstnere, hun i Sommer havde været sammen med paa Skagen, havde ogsaa givet hans Portræter et meget daarligt Skudsmaal. Men en af dem havde samtidig sagt, at Karsten From oprindelig maaske var en af de rigest begavede Kunstnernaturer, Danmark nogensinde havde haft, og hun huskede desuden, hvordan han engang ganske uopfordret havde betroet hende, at han ikke selv betragtede de Billeder, han udstillede, som stort andet end Lokkemad for Publikum. Hvad han i lykkelige Øjeblikke skabte af virkelig Kunst, beholdt han for sig selv, fordi det dog ikke fandt Købere. Ogsaa dette gjorde hende lidt nysgerrig . . .

Men hvad vilde hendes Mor sige? Hun havde netop for et Par Dage siden faaet Bebrejdelser, fordi hun var bleven saa forlystelsessyg og uforsigtigt udsatte sit Rygte, »som jo i Forvejen ikke var uantastet.«

Det sidste var jo rigtigt nok. Hun havde selv kunnet mærke, at endogsaa hendes »Historie« med Pastor Gaardbo nu var naaet her til Byen, rimeligvis med Vilhelmine, der sikkert ikke havde sparet paa Udsmykninger. For et Par Dage siden havde hun paa Langelinje mødt Elisabet Rask, der spaserede med sin Mor, og de havde begge to vendt Ansigtet bort for at undgaa en Hilsen.

Den Slags Ting gjorde ikke længer noget Indtryk

paa hende. Det Tvetydighedens Brændemærke, der nu engang var sat paa hende, vilde hun aldrig faa udslettet, og hun skulde saamænd ogsaa bære det med Taalmodighed. Det gjorde hende kun saa ondt at se Moderen gaa og græmme sig.

»Min stakkels lille Mor! At jeg skal gøre dig al den Sorg!«

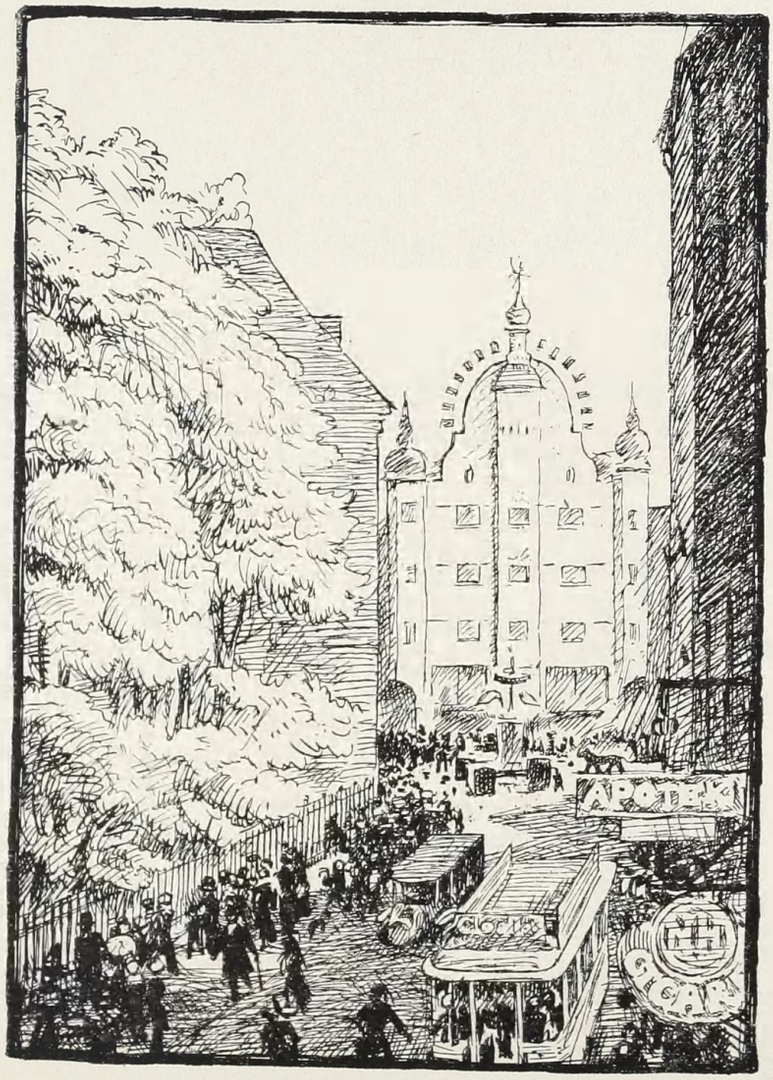

II

Paa en Fjerdesal i en af Vesterbros fattigste Sidegader boede for en Del Aar tilbage en Familje, som det var gaaet tilagters for, saa den nu var havnet her i det københavnske *Whitechapel.* Ikke desmindre var dette Ægtepar maaske de lykkeligste Mennesker i hele Hovedstaden.

Manden, der engang havde drømt om at blive en stor Operasanger, tjente nu Brødet ved forskellige Smaabestillinger rundt om i Byen. Blandt andet sad han tre Aftener om Ugen ved Billethullet i en af Vesterbros Dansebuler, og her havde han i sin Tid lært sin Kone at kende. Hendes Mor — en gammel Rufferske — var ansat ved Garderoben samme Sted, og selv havde hun dengang allerede to Børn til Erindring om en letsindig Ungdomstid. Men det skete, at det store, hvidfede og rosensminkede Pigebarn, der bar kostbare Ringe paa alle Fingrene, forelskede sig i den lille muntre Billetmand, der var næsten dobbelt saa gammel som hun og ikke kønnere end en Aalekrage. Og saa stor var hendes Hengivenhed for ham, at hun trods den Fattigdom, hvortil de hurtigt sank ned paa

Grund af Børneflokkens stadige Forøgelse, tappert modstod sin Mors mange Forsøg paa at friste hende tilbage til det forrige Kaperliv.

I Huset, hvor Ægtefolkene nu boede, var de en Fabel for de mange andre fattige Beboere paa Grund af deres forelskede Væsen. Hver Morgen, naar Manden gik til sin Plads hos en Porcellænshandler i Istedgade, hvor han var Formiddagsbud, fulgte Konen ham ud paa Trappegangen i sin Nattrøje, og her blev hun staaende, bøjet over Rækværket, for at nikke til ham under Nedstigningen og besvare de Fingerkys, han sendte op til hende fra hver Afsats. Var der maaske heri nogen professionel Vane fra hendes galante Pigedage, saa tænkte hun dog ikke over det. Hun fulgte kun sit taknemlige Hjertes Tilskyndelse overfor den Mand, der havde trukket hende op af Skarnet og givet hendes Børn en anstændig Mor.

De kostbare Fingerringe, Silkeskørterne, Strudsfjerene og de højhælede Parisersko var forlængst gaaet til Marskandiseren, og hun havde sagt Farvel til alle disse Herligheder uden et Suk. Men sin Natur kunde hun ikke omskabe. Saalænge hun havde noget at sælge, eller blot hun kunde skaffe sig Kredit hos Kvarterets Handlende, diskede hun op med en Overflod af Spisevarer, og naar Manden kom hjem med sin Ugeløn, kunde der skyde en Rest

af gammel Vildskab op i hende. Hun købte Vin og lækre Sager, puttede Børnene i Seng og slog sig løs, indtil hun sad og lallede paa hans Skød med Armene om hans Hals.

Efterhaanden forsvandt da ogsaa det meste af Bohavet til Pantelaaneren, og tilsidst gik Søndagsklæderne samme Vej for at skaffe Brød og Fedt i Huset.

»Det er lige meget med de Klude!« plejede hun at sige. »Vil min Familje ikke kendes ved mig, kan de godt la' være. Naar bare du holder dig til mig, Augustinus!«

Da der var gaaet nogle Aar, blev Manden en Dag bragt syg hjem fra Kirkegaarden, hvor han visse Dage om Maaneden vikarierede for en af de faste Ligbærere. I Løbet af Natten døde han. Det bestandige Rend for Skillingen i Forbindelse med den megen Kærlighedslykke havde sprængt den aldrende Mands Hjerte. I fjorten Timer sad hans Kone paa Sengekanten og hylede af Sorg. Som det Naturmenneske, hun var, skreg hun sin Smerte ud for alle Vinde, saa det kunde høres over hele Gaden. Fremmede Naboer maatte tage sig af hendes Børn og gøre Anstalter til at faa skaffet Liget ud af Huset. Ved Synet af Kisten sprang hun op med Hænderne for Ansigtet, styrtede til Vinduet og kastede sig ud. Hun havde altid sagt, at hun vilde

ligge i samme Grav som Augustinus. Og saadan skete det nu.

Dette var Karsten Froms Mor. Saadan var hans Barndomshjem. Han var den yngste af de to blonde Drenge, som Moderen havde bragt med sig ind i Ægteskabet — »de to smaa Lensgrever«, som den muntre Stiffader plejede at kalde dem.

Nogen virkelig Erindring om sine Forældre eller om den Katastrofe, der brød ind over Hjemmet og førte ham til Opfostringshuset, havde han ikke bevaret. Hvad Karsten From huskede af sin første Barndom var Glimt af ligegyldige og hverdagsagtige Begivenheder, der af en eller anden uforklarlig Aarsag var bleven fredet af Mindet. Det var gaaet ham som det gaar de fleste med deres tidligste Indtryk af Livet. De betydningsfuldeste Oplevelser forsvinder i Glemsel, mens Erindringen om en død Flue og dens højtidelige Ligbegængelse i Vindueskarmen trofast bevares helt op i den høje Alderdom.

Naar Karsten From overhovedet vidste noget om sine Forældre, var det, fordi han engang havde skaffet sig Underretning gennem et privat Oplysningskontor. Men forresten beskæftigede denne dunkle Fortid ham ikke saa meget, som hans Venner havde nogen Grund til at tro, fordi han ikke saa sjelden selv talte om den. Melankolien i hans smukke Øjne

havde i hvert Fald ogsaa en anden Aarsag, som han ikke betroede nogen.

Han vidste godt selv, at han havde spillet Bankerot som Kunstner, og da han havde vænnet sig til at bruge tyve-tredive Tusinde om Aaret, kunde der midt under hans glade og festlige Nydelse af Livet rejse sig et uhyggeligt Spøgelse for hans Øjne — Angsten for den Dag, da Landets dekorerede og dekolleterede Rangspersoner af begge Køn valgte sig en anden Favorit blandt den hundredhovede danske Kunstnerhjord.

Der havde netop i de sidste Dage lydt et Varselsskrig i hans Øre. Et af hans Portræter havde ved en Dødsbo-Avktion kun opnaaet en Pris, der var lidt over Halvdelen af Vurderingssummen. Et Par af Aviserne havde haft en Notits derom, og i et af Smaabladene var der gjort den Tilføjelse, at »Hr. Karsten Froms Stjerne aabenbart nu var i Dalen«.

Han kendte sit Publikum. Han vidste, at det ikke behøvede at læse den Slags Bemærkninger mange Gange, før det rokkedes i sin Tillid. Derfor havde han hele denne Aften været saa tavs ved Jægermesterens fine *Soupé* trods Jytte Abildgaards Nærværelse.

Den smukke Dames vedvarende Kulde havde yderligere forstemt ham. Han havde paany gjort den Erfaring, at hun, hvem Sladderen stadig var ude

efter og satte sine snavsede Fingre paa, snarere hørte til disse Mimose-Naturer, der helt op i Modenhedsaarene bevarede Overgangsalderens jomfruelige *en garde*-Holdning overfor det erotiske og lukkede sig til ved den mindste Berøring.

Efter at have sagt Godnat udenfor Restavrationen var han gaaet hjem gennem Strøget.

Paa Vejen kom han forbi den populære Kunstner-Kafe »Lysesaksen«, der laa paa et Hjørne i en lav Mezzaninetage. Engang i Tidernes Morgen havde den ogsaa været hans Stamknejpe, og han vidste, at flere af hans daværende Venner og Kunstbrødre stadig holdt til der. Han havde ikke besøgt den i mange Aar, fordi han overhovedet havde maattet opgive al Samkvem med sine gamle Akademikammerater, der ikke engang vilde hilse ham paa Gaden længer.

Han fik nu det Indfald at gaa derop. Det var ham ikke selv klart, hvad der drev ham dertil. Han gjorde sig sjelden den Ulejlighed at kontrolere sine Bevæggrunde og fulgte tidt en Indskydelse blot af Lyst til at se, hvad der vilde komme ud af det.

Paa Grund af den sene Aftentime var Lokalet næsten tomt. Over de fleste af Sofaerne var Lampen allerede slukket. Men hans Formodning om at skulle træffe gamle Bekendte slog til. Omkring et Par sammenstillede Borde henne ved Hjørnevinduet sad

en halv Snes Personer, baade Damer og Herrer, som han næsten alle kendte.

Virkningen af hans Tilsynekomst svarede ogsaa temmelig nøje til Forventningen. Det livlige Selskab, der havde været meget højrøstet, da han kom, stirrede pludselig stumt og ubevægeligt frem for sig som en Panoptikonsgruppe.

Der var selveste Karl May, sort og lodden som en Pudel, og ved Siden af ham Lejf Knudsen, hans bedste Ven i Ungdommens Dage. Desuden Billedhuggeren Oluf Bøjesen med sine to Kærester og hans egen gamle Model Susse Frederiksen med tykke Frants Møller.

Ved Synet af den sidste strammedes uvilkaarligt hans Smilebaand. Den uheldige Digter, hvem Musen saa tidlig var bleven utro, var nemlig Medarbejder ved det lille Eftermiddagsblad, der havde haft Bemærkningen om hans dalende Stjerne. Ved nu at se ham fik Karsten From straks den Tanke, at det muligvis var ham, der var den skyldige. I Lighed med saa mangen anden Literaturens og Kunstens Hanrej optraadte Frants Møller ofte som kritisk Bussemand for at hævne sig paa sine lykkeligere Medbejlere, og det var ikke alene Parnasset, han berendte med sine Horn, ogsaa Billedkunstens Dyrkere led ofte en ilde Medfart, naar de havde været saa uheldige at vække hans Misundelse.

Karsten From satte sig med Hat og Overfrakke paa i en af Sofaerne og forlangte en Sodavand. Mens han ventede paa den, tændte han sig en Cigaret, og da Opvarteren havde skænket op, tømte han straks Glasset, betalte og gik derefter bort, som om han kun var kommen for at slukke sin Tørst.

Endnu før han var kommen helt ud af Døren, hørte han Frants Møller mækre. Karl May sagde: »Adjøs, Hr. Greve!« Og Susse Frederiksen slog sin Skraldelatter op.

Paa Højbroplads tog han en Automobil og kørte hjem, og et Kvarterstid efter laa han i sin store franske Mahogniseng og trak Silketæppet op over Ørene.

Men mod Sædvane faldt han ikke straks i Søvn. Samværet med Jytte Abildgaard og Synet af de gamle Venner vakte Tanker hos ham, der holdt ham vaagen. Han vidste sig dog fri for at længes tilbage til sin fordums Kvistkammer-Lyksalighed, og han havde let ved at bære Vennernes Foragt, fordi han kendte deres skjulte Misundelse. Der var i hans Øjne intet latterligere end den Ærgerrighed, som betalte et naadigt Eftermæle i Fremtidens Konversationsleksika med et Liv i Fattigdom og selvforsagende Slid. Men han tænkte paa, at hans Kunstnerbane maaske dog var bleven noget anderledes, dersom han i Tide havde lært en Kvinde som Jytte

Abildgaard at kende og havde vundet hendes Kærlighed eller blot hendes Venskab.

»Hr. Karsten Froms Stjerne er aabenbart nu i Dalen«. — Det var som at høre Klokkerne klemte over sin egen Ligfærd. Og han var dog endnu kun 35 Aar! Om ti, maaske allerede om fem Aar var Stjernen slukket. Han vilde da have Valget mellem at gifte sig en Million til eller at ombytte sin Pensel med en af Sundholms Koste. Dersom han da ikke skulde foretrække at slutte sine Dage paa tragisk Vis med en Revolver eller en Giftflaske i Haanden? . . .

Den næste Formiddag Klokken ti, da hans Husholderske kom ind til ham med Barbervandet og det opvarmede Badehaandklæde, var han hverken mere eller mindre utidig, end han plejede at være ved sin Opvaagnen, inden den kolde Douche og en kraftig Frottering havde drevet ham Søvnens Mørke og Tunghed af Sindet. Men da han en halv Time senere sad inde i Dagligstuen ved Siden af Atelieret, indhyllet i sin kinesiske Silkeslobrok og med Morgenkaffen foran sig paa en Stumtjener, gjorde han den Opdagelse, at han endnu var i de triste Dødstankers Vold.

»Hvad Pokker er der i Vejen med dig?« sagde han til sig selv. Sad han ikke her sund og frisk i sin gode Stue, hvor Solen efter mange Dages Fra-

værelse igen skinnede saa hyggeligt ind? Havde han ikke endnu tyve Tusinde i Banken og en mindst lige saa stor Sum staaende paa Staffelierne derinde? Og saa ventede der ham ovenikøbet om faa Timer en fortryllende Hyrdetime med en temperamentsfuld Juvelerfrue, hvis Portræt han for Tiden malede. — Hvad var der da at hænge med Næbet for? . . .

Han tændte sig en Cigaret og tog Avisen, der laa uoplukket ved Siden af Kaffebakken.

Lidt efter kom hans Husholderske ind med den Besked, at der stod en Mand derude, som bad om Lov til at tale med ham et lille Øjeblik.

»Hvad vil han?«

»Gud veed, om han ikke vil bede om noget. Saadan ser han da ud.«

»Sig mig det lige ud, Frøken Svendsen . . . er det nogen af min Familje?«

»Nej, jeg har da ikke set ham før. Jeg synes, han sagde, han hed Vang.«

»Vang? . . . Cajus Vang?«

»Ja, saadan var det. Han sagde, at han var en af Herrens gamle Bekendtere.«

»Naa, det passer nu ikke! . . . Sig ham, at jeg kan ikke modtage nogen. Jeg venter Model.«

»Det har jeg sagt ham. Men han vil ikke gaa.«

»Ser han meget fattig ud?«

»Ja. . . . Og saa frygtelig mager er han. Det er næsten uhyggeligt.«

»Han er ogsaa lige sluppet ud fra Tugthuset. . . . Giv ham denne her!«

Han havde først taget et Par Tokroner ud af sin Portemonæ men ombyttede dem nu med en Tikroneseddel.

Stakkels Fyr! — tænkte han. Saa var det alligevel ham, han kørte forbi forleden paa Vesterbrogade. Med krumme Knæ havde han sneget sig langs Husrækken i noget skrækkelig grønbrunt Tøj, der saae ud, som om det var stjaalet fra en Vagabond. Men han maatte vel ogsaa være reduceret til det yderste, siden han kom her og tiggede. Deres gamle Sammenstød i Anledning af Susse Frederiksen kunde han dog vist ikke have glemt.

Saadan et Menneske forstod han sig ikke paa. Naar engang Katastrofen kom over ham, skulde han vide at afparere den med en hurtig Haand. Ingen skulde se ham ydmyget! En munter Karnevalsnat for den sidste Hundredkroneseddel, og saa . . . *Adieu la compagnie!* Adjø, du kaade og sentimentale København, du opløbne Provinsby, du Verdensstad i Lømmelalderen! Adjø, du Østergades herlige Fjerbusk-Vrimmel, I svulmende Fruer og slanke Møer! Adjø, Jytte Abildgaard, du ubesmittelige Jomfru, min eneste ulykkelige jordiske Kærlighed! Adjø . . Forbi!

Rideau!

»Den i vort højere Bourgeoisie meget skattede Portrætmaler Karsten From har igaar tilsat Livet ved et beklageligt Ulykkestilfælde. Sandsynligvis i den Hensigt at se efter nogen nede i Alleen har han bøjet sig for langt ud over sin Atelier-Altan og har faaet Overbalance. Ved Faldet mod Stenfliserne brækkede han Halshvirvlen og døde øjeblikkeligt. Saa vemodigt denne Afslutning paa et frugtbart Kunstnerliv end er, tør man dog ikke paastaa, at Tabet for vor Kunst er uerstatteligt. Karsten Froms Stjerne var i den sidste Tid aabenbart i Dalen.«

Tidligt om Morgenen var Kongen kommen til København fra sine Jagter paa Fyn, og allerede nogle Timer efter kunde man læse paa Plakaterne i Aviskontorernes Vinduer mellem Meddelelser om et Juveltyveri i Paris og en Tagbrand paa Nørrebro, at Landet havde faaet en ny Kultusminister.

Udnævnelsen gjorde ikke noget dybere Indtryk paa Københavnerne. Man standsede et Øjeblik paa Fortovet og noterede sig Nyheden, saadan som man i Travlheden opsnappede og magasinerede saa mange andre ligegyldige Efterretninger. Provst Brobergs Navn var kun kendt af faa. Og endnu

færre havde foreløbig nogen Forstaaelse af, hvad Udnævnelsen betød. De fleste nøjedes med lidt ærgerlig at konstatere, at igen en Mand fra Provinsen var bleven ført frem i Forgrunden under Tyrstrups Beskyttelse.

Regeringschefen var overhovedet ikke populær i Hovedstaden. Man fandt ham kedelig. Han stod for den københavnske Bevidsthed som den klassiske Repræsentant for Sagkundskaben i dens mest afskrækkende Skikkelse, og hvor han viste sig offenlig, enten det var paa en politisk Talerstol eller ved festlige Sammenkomster eller blot i Teatret, vakte hans tunge Skikkelse med det bekymrede Ansigt næsten lidt Forlegenhed, i hvert Fald hos dem, som mindedes Partiets tidligere Førere og da navnlig Enslev i hans Velmagtsdage. Trods Enslevs syge Fod og hans Legemes Uanselighed, havde hans Fremtræden altid virket som en Fanfare. Om det saa kun galdt den ligegyldigste Skaaltale, var den bleven holdt med en Bravur, en Ødslen med Vid og Kraft og Kunst, der rev Tilhørerne med. Heller ikke Tyrstrups Privatliv var af den Art, at det kunde skabe nogen Opsigt om hans Person i en Hovedstadsbefolkning. Han levede tilbagetrukkent i et almindelig borgerligt Ægteskab, der efter Sigende tilmed skulde være lykkeligt og i hvert Fald aldrig havde givet Bysladderen en eneste glad Time.

Ved Tolvtiden kom Jægermester Hagen spaserende ned gennem Strøget, nybarberet, rødkindet og glad. Ogsaa han standsede et Øjeblik paa Fortovet for at studere Plakaterne, der var ophængt i et Aviskontors Vinduer, og da han læste om Ministerudnævnelsen, nikkede han som til officiel Bekræftelse. Udnævnelsen var bleven livlig diskuteret den foregaaende Dag i Rigsdagens Korridorer; men forøvrigt havde han lige saa lidt som de fleste andre i den gabende Mængde nogen Forstaaelse af dens Betydning. Han hørte endnu ikke til de indviede. Hans Mandat gav ham foreløbig kun Tilladelse til at færdes i Folketingssalen og at faa Ordet, naar en Sag var uddebateret og Medlemmerne sad i Snapstinget.

Med Stokken bag paa Ryggen gik han langsomt videre og nød det smukke Vejr. Solen skinnede varmt, og i Træerne udenfor Helligaandskirken gjorde Spurvene et Spektakel, som om det paany var blevet Foraar.

Paa Amagertorv mødte han Generalkonsul Kolding, som kom gaaende med Hatten i Haanden og lod Solen beskinne sit maskinklippede Hoved. De kendte kun lidt til hinanden, men Generalkonsulen standsede ham og fulgte ham endogsaa et Stykke hen ad Gaden for at faa Lejlighed til at fortælle, at hans Kones Brochure »Folkenes Velfærd« nu var bleven oversat ogsaa til russisk og polsk og havde vakt

enorm Opsigt i alle slaviske Lande. Han udtalte sig desuden om hendes Brud med det wellerske System som en Begivenhed, der turde forudsættes bekendt og drøftet af alle.

»Vi udgiver jo nu vort eget Blad, og det kan absolut ikke vare længe, før min Kones Principper vil blive anerkendt af alle som det forløsende Ord. De wellerske Øvelser med deres Overanstrengelse af Muskelvævet og Karsystemet har sikkert gjort umaadelig Skade. For vi skal jo dog ikke allesammen uddannes til Atleter. »Lys og Luft« har min Kone sat som Motto paa Bladet, og dermed er i Grunden alting sagt. En Tilbagevenden til Elementerne — kun ad den Vej løses det store Velfærdsproblem: Kraft, Sundhed, Livsglæde og Harmoni for den hele Menneskehed ved de simpleste og naturligste Midler.«

Det viste sig, at Generalkonsulen »tilfældigvis« havde et Par Numre af Bladet hos sig, og han bad Jægermesteren om at modtage dem til Fordeling mellem sine Venner. Bladet, der var trykt paa svært Velin, hed »Morgenrøde«, og dets Forside var prydet med et stort Billede af Generalkonsulinden. Den lille, højskuldrede Dame var fremstillet i en Slags græsk Gevandt og i en tænksom Stilling med et profetisk henrevet Udtryk og dertil i en Belysning, som om der ovenfra faldt et himmelsk

Straaleskær ned over hendes Ansigt og de blottede Skuldre.

Jægermesteren, der havde ondt ved at bevare Alvoren, lovede at interessere sig for Bladet og standsede nu for at blive den gale Mand kvit. Men Kæmpen lagde sin vægtige Haand paa hans Skulder og begyndte midt i Mylret af Spaserende at holde et Foredrag om »den nye Menneskeart« som forhaabenlig skulde afløse vor Tids vanbyrdige Slægt.

»Jeg veed jo selv af Erfaring, hvor det er, Skoen trykker. Før jeg lærte min Kone at kende og blev ført ind paa en fornuftig Levevis var jeg et ynkværdigt Vrag, der altid følte mig syg og var saa nedtrykt, at jeg bestandig var til Plage for mine Omgivelser. Nu vaagner jeg hver Morgen saa frisk i Sindet som en Fugl i den grønne Skov. Jeg har i to Aar ikke haft saa meget som Snue engang.«

Jægermesteren, der erindrede Generalkonsulen fra hans Ungkarledage som en glad Sjæl, hvis massive Skikkelse altid lyste af Sundhed, svarede ingenting af Frygt for at røbe sine humoristiske Tanker.

»Jeg vil oprigtig anbefale Dem at gøre et Forsøg, Jægermester Hagen. Det er jo dog ikke noget stort Offer. Højst tretten-fjorten Minutter daglig. Morgen og Aften et fire Minutters koldt Fodbad. Et Par Gange i Løbet af Dagen Aandedrætsøvelser med paafølgende Ben- og Armstrækninger. Det er i Virke-

ligheden det hele. Andet er det ikke. Men Virkningen, kære!«

Jægermesteren takkede for Oplysningen men forsikrede, at han befandt sig overordenlig vel uden Anvendelse af nogetsomhelst regulerende System i sin Livsførelse.

Men da rystede Generalkonsulen overbærende paa sit maskinklippede Samson-Hoved.

»Undskyld, at jeg siger Dem det, Jægermester Hagen — men saadan tænkte ogsaa jeg, inden jeg lærte, hvad det vil sige, at Sjæl og Legeme fungerer sundt og normalt. Jeg vilde ønske, at De blot i en eneste Time kunde føle mit sjælelige og legemlige Velbefindende. De vilde da straks imorgen begynde med min Kones System. Appetiten vaagner, Søvnen bliver dyb og drømmeløs, Pulsslaget fuldt og kraftigt som paa en Tyveaarig. Og De skulde se en Afføring!« raabte han ganske højt, saa Folk vendte sig forskrækkede om og stirrede.

Men nu havde Jægermesteren ogsaa nok af ham og tog en hastig Afsked.

Stakkels Mand! — tænkte han. Saadan skulde det altsaa ende med ham! Han havde hørt, at han spenderede store Summer paa Udbredelsen af sin Kones forrykte Ideer. Nu i Sommer, efter at hans Far var død, havde han endogsaa solgt den gamle, ansete Kornforretning til et Aktieselskab for helt at ofre

sig for Menneskehedens Fremtidslykke ved det nathaliekoldingske System.

Han var kommen ind i Østergade og havde just hilst paa en Kollega fra Rigsdagen, da han fangede et Glimt af en smuk, mørkhaaret Dame, der kørte forbi i en flot Privat-Automobil og selv var meget kostbart udstyret. Ansigtet syntes ham underlig bekendt. Det forekom ham ogsaa, at Damen i Forbifarten havde set paa ham med en lille Studsen. Men da han ikke kunde komme paa, hvem hun var, glemte han hende hurtigt for Gadens mange andre Ansigter.

Han var paa Vej til sin Tante i Dronningens Tværgade. Selv boede han i en af de nye Ejendomme ved Langebro, hvor han havde indrettet sig i en herskabelig 2den Sals Lejlighed og førte et stort og gæstfrit Hus. Ved at sælge Storeholt var han ikke alene bleven befriet for al sin Gæld; han var desuden kommen i Besiddelse af 30 Tusinde i Kontanter, og hele Livet laa for ham i et gyldent Morgenskær. Naar han paa Sengen aabnede det friske Nummer af »Femte Juni« og stødte paa sit eget Navn; eller naar han i et Referat af en Teaterforestilling eller en Basar læste om »den fortryllende Jægermesterinde Hagen« tilligemed en Beskrivelse af hendes Toilette, var det endnu altsammen som en Drøm for ham. I Sammenligning hermed var det ganske betydningsløst, at et Højreblad, som

ingen læste, i et Rigsdagsreferat engang havde forsøgt at være morsom paa hans Bekostning og kaldt ham »Manden med den skrækkelige Kastratstemme«.

Ogsaa hans Billede havde flere Gange været i Bladet. Redaktør Samuelsen, hvem han undertiden besøgte paa Redaktionskontoret, havde den sidste Gang med en egen Mine udbedt sig Oplysninger om hans landøkonomiske Laboratorieforsøg, og han havde da givet ham en Redegørelse for sine Undersøgelser af de sygelige Tilstande hos *Solanum tuberosum.* Den havde Dagen efter staaet i Bladet tilligemed hans Portræt, og han havde siden bestandig været omtalt der som »Kartoffelskimmelens energiske Bekæmper«.

Alt dette havde naturligvis sin Hensigt, som han godt forstod. Med Tryghed kunde han lade Tiden gaa. Uden Bekymringer af nogen Art, befriet som han var for alle smaalige Tryk, alle ydmygende Forhold, ventede han nu paa den Dag, da den røde Lakaj vilde vise sig paa hans Trapper. Med Taknemlighed vendte han derfor ofte sine Tanker til Portrætet af sin berømte Oldefar, den gamle Gehejmeraad og Ekscellence med det kloge og myndige Statsmandsblik, hvis ansvarsfulde og for Fædrelandet saa velsignelsesrige Virksomhed var et Slægtsminde, som fra hans tidligste Aar havde ansporet ham til Efterfølgelse.

I Dronningens Tværgade traf han sin Tante alene i Dagligstuen, hvad han ikke var saa glad for. Hun paa sin Side ytrede nu heller ingen stor Glæde ved at se ham.

Hun sad i Sofaen med sit lange Strikketøj, som i den senere Tid mere og mere havde afløst den Avis, man ellers gerne saae hende med. Det var daarligt nok, at hun kunde overvinde sig til at spørge sin Brodersøn om hans eget og hans Kones Befindende. Hun kunde ikke tilgive ham Salget af Storeholt. Siden hendes Slægts gamle Gaard var kommen i fremmed Eje, saa hun ikke længer kunde sige »hjemme paa Storeholt«, følte hun det, som om hendes kæreste Tanker og lykkeligste Minder var bleven husvilde her i Verden.

Hun talte lidt til ham om Ministerudnævnelsen, som Jægermesteren dog ikke ønskede at komme nærmere ind paa. Han indlod sig overhovedet ikke gerne paa nogen politisk Samtale med Tanten, der altid viste hans egen offenlige Optræden som ogsaa hans Laboratoriearbejder en krænkende Ligegyldighed. Han gav sig derfor til at fortælle om sit Møde med Generalkonsul Kolding og det Indtryk, han havde faaet af hans sørgelige Aandsforfatning.

»Men han har jo altid været meget indskrænket,« sagde han. »Og nu hører jeg, at han gaar rundt i Sporvogne og paa Kafeerne og uddeler sin Kones

Traktater ligesom en Gaardmissionær. Hvor kan en dannet Mand dog gøre sig saa latterlig!«

Han var dermed kommen ind paa et af sine Yndlingstemaer. Han vilde have det fastslaaet som selskabelig Lov, at et dannet Menneske ikke i nogen Situation maatte gøre sig latterlig. Et Menneske havde ingen Ansvar for, at han var bleven født ubegavet eller kejthaandet eller var pukkelrygget, men det var hans egen Fejl, naar han ikke vogtede sig for at blive komisk.

»Og nu har han ovenikøbet skilt sig af med Forretningen. Det er jo baade til at le og græde over. At opgive det gamle, ansete Handelshus for saadan noget Pjank! Hvem kan forstaa det?«

»Bliver du her til Frokost?« afbrød Tanten ham nu paa sin ligefremme Maade.

»Ja, har Jytte ikke sagt det? Det var jo en Aftale.«

»Har I da noget for?«

»Ja, jeg foreslog, at vi bagefter skulde følges ad til Karsten From og se paa de to Udkast til mit Portræt, du nok veed. Der maa jo nu træffes en Afgørelse, og den vilde jeg gerne have Jytte til at hjælpe mig med.«

Fru Bertha havde standset sine Strikkepinde.

»Det kan ikke være rigtigt. Det kan Jytte ikke

have sagt Ja til. Du maa tage fejl, John! Hun har heller ikke talt et Ord om det.«

I det samme kom Jytte ind fra sit Værelse. Det laa ved Siden af Dagligstuen, og hun havde ogsaa godt hørt Fætteren komme. Men hun stod dengang midt i en Omklædning, og hun saae nu med det første Blik, at hun var kommen for sent til at forhindre, at John sladrede af Skole.

»Hvad er der sket? . . . I ser saa højtidelige ud.«

»Sig mig,« sagde Moderen. »Det kan jo ikke være rigtigt, hvad John her fortæller, at du tænker paa at besøge Karsten From i hans Atelier? Ikke sandt — John maa have misforstaaet dig?«

Hendes Tone krænkede Jytte. Hun havde indtil dette Øjeblik ikke for Alvor tænkt paa at tage mod Froms Indbydelse, og det allermest for Moderens Skyld. Nu svarede hun:

»Men — du gode Gud! — hvorfor dog? Naar jeg kan gøre John en Tjeneste med det!«

»Ja, hvad har du egenlig imod From?« spurgte Jægermesteren. »Jeg har mærket det før, Tante Bertha, at du ikke synes om ham. Han har jo ganske vist sine Underligheder. Men en Kunstner med hans Begavelse kan nu engang ikke være noget Normalmenneske. Jeg finder endda, at From har langt mere Optræden og Dannelse end de fleste af den Slags. Jeg er sikker paa, Tante Bertha, at der-

som du havde set ham iaftes, var du selv bleven indtaget i ham, saa fin og taktfuld var hans hele Form.«

Fru Bertha, der ikke havde taget sine Øjne fra Jytte, sagde dertil:

»Saa Hr. From var altsaa med jer iaftes. Det har du heller ikke talt et Ord om.«

»Ikke? Saa har jeg vel ment, at det ikke interesserede dig, lille Mor!« svarede hun henne fra Vinduet, hvor hun stod og saae ned paa Gaden. »Men for nu at tale om noget andet . . . Veed I rigtig af, at vi har faaet Sommer igen? Jeg kommer lige ude fra Langelinje, og der var et Mylr af Mennesker . . . Jeg kan forresten hilse dig fra din Bror, John! Jeg tror, han var den eneste af dem allesammen, der ikke saae glad ud.«

»Tænk, har du ogsaa lagt Mærke til, at Asmus er bleven saa sær! Gud veed, hvad der er i Vejen med ham? Det ser da ogsaa besynderligt ud, at han har Tid til at spasere paa Langelinje midt paa Dagen. Jeg maa vistnok have min kære Broder lidt i Skole. Jeg er bange, han er ved at blive lidt forsømmelig. Talte du med ham?«

»Nej, jeg havde for travlt. Jeg skulde jo hjem til Frokost. Og jeg er forfærdelig sulten, Mor! Skal vi ikke snart spise?«

Jægermesteren rejste sig nu og sagde, at da han

altsaa ikke havde været ventet, vilde han ikke gøre Ulejlighed. Han skulde desuden gerne træffe en Mand henne i Rigsdagen. Saa vilde han med det samme spise Frokost der.

Fru Bertha gjorde ikke mindste Forsøg paa at overtale ham. Hun ønskede netop at blive ene med sin Datter.

»Som du vil, John!« sagde hun blot.

»Jeg kommer saa tilbage om en Timestid og henter dig, Jytte. Og det er vist rigtigst, at jeg ringer From op, saa han veed, at vi kommer.«

Jytte gjorde ingen Indvendinger. Hun sagde til sig selv, at et Afslag nu kun vilde forøge Moderens Mistanke. Og hvad Karsten From angik, saa skulde hun nok sørge for, at han ikke kom til at misforstaa hendes Besøg.

Da Jægermesteren var gaaet, sagde Fru Bertha efter nogen Tids Stilhed:

»Saa skal du altsaa igen paa Farten, Jytte. Du kom sent hjem iaftes, og nu bliver du sagtens borte det meste af Dagen. Jeg ser dig næsten aldrig mere.«

»Hvor du er underlig, Mor! Tidligere lod du mig høre, at jeg var sær, fordi jeg ikke altid kunde more mig med det samme som mine Veninder men foretrak mit Klaver. Og nu bebrejder du mig, at jeg er bleven fornøjelsessyg og aldrig har Ro paa mig.

I Sommer paa Skagen var du ogsaa misfornøjet med mig. Jeg var bleven for »fri«. Du er virkelig ikke let at gøre tilpas.«

»Du tager fejl, Jytte. Det er ikke det, jeg bebrejder dig, at du søger Selskab. Men naar du før sad og spillede det meste af Dagen bort, og nu næsten ikke rører Klaveret, saa har jeg vel Grund til at være lidt forbavset. En Bog aabner du jo heller ikke mere. Og disse Skuespillere og Kunstnere og Journalister, som du blandede dig saa meget imellem paa Skagen, eller de Folk, som John nu fører dig sammen med — vil du sige mig, finder du virkelig, at det er passende Selskab for dig?«

Jytte trak paa Skuldren.

»Det er Folk, der ikke tager Livet højtideligere end det fortjener. Derfor synes jeg om dem!«

Der blev en Pavse.

Fru Bertha havde gjort et Tilløb til at svare men opgivet det som frugtesløst. Hver Gang hun i den senere Tid havde forsøgt at tale alvorligt til Jytte om hendes Forhold, var hun bleven forfærdet over hendes Ligegyldighed. Selv de alvorligste Paamindelser om ikke at udsætte sit Rygte var hun bleven ganske uimodtagelig for. Ja det var næsten, som om hun følte en Tilfredsstillelse ved at vide sig miskendt af mange af Husets Venner. Hvad der under deres Besøg paa Storeholt var foregaaet mel-

lem hende og Pastor Gaardbo, vidste hun ikke; men netop fordi Jytte aldrig nævnede ham eller overhovedet nogensinde omtalte dette Sommerophold følte hun sig mere og mere sikker paa, at Erindringen derom rummede hendes Livs første alvorlige Ydmygelse.

»Veed du af, Jytte, at den Mand, som du altsaa nu vil besøge, har Ord for at være en af Københavns værste Skørtejægere? Det er nu blevet mig fortalt fra flere Sider, saa jeg har nogen Grund til at tro, at det forholder sig rigtigt.«

»Jeg tror ogsaa, jeg har hørt det,« sagde Jytte henne fra Vinduet. »Men hvorfor fortæller du mig det forresten? At jeg tager hen til en Maler sammen med min Fætter for at se hans Portræt — hvad har det med Mandens Fruentimmerhistorier at gøre?«

»Aa jo — lidt dog maaske. Men du synes altsaa ganske at have glemt, hvad du dog engang — meget opbragt — kaldte for hans Bølleoverfald paa aaben Gade.«

»Det har vi jo talt om før, Mor,« svarede Jytte utaalmodigt. »Jeg har sagt dig, at jeg vistnok misforstod Meningen. Det skulde ikke tages saa alvorligt. Men du tror naturligvis, at jeg er forelsket i Karsten From. Det er jo det sædvanlige. Men naar jeg nu paa Ære og Samvittighed forsikrer dig, at jeg kun gaar derhen, fordi jeg gerne gør John den

Tjeneste, saa vil du dog maaske tro mig. Hvad Per og Povl behager at mene, bryder jeg mig virkelig ikke det bitterste om.«

»Du behøver ikke at tage saadan paa Vej,« sagde Moderen og saae alvorligt paa hende.

Jytte gik nu bort fra Vinduet for at gaa ind i sit Værelse. Men da lagde Moderen Strikketøjet ned i Skødet og bad hende blive.

»Jytte,« sagde hun. »Du bryder dig ikke om, hvad Per og Povl tænker, siger du. Men maaske tager du dog endnu en Smule Hensyn til, hvad din Mor mener. Og jeg beder dig om, at du vil blive hjemme fra det Besøg og sende John Afbud.«

»Hvorfor?«

»Naar du ikke selv forstaar det, nytter det vist ikke, at jeg vil forklare mig. Men altsaa: jeg ønsker — ja, jeg forlanger, at du ikke gaar derhen. Ja du ser paa mig, men det er min Mening. Jeg forbyder dig at tage hen til Karsten From. Nu skal det have en Ende med den Leg!«

Jytte kom ikke til at svare. Pigen aabnede i det samme Døren til Spisestuen og meldte, at der var rettet an.

Under Maaltidet talte Moder og Datter kun saa meget sammen, som det var nødvendigt af Hensyn til Pigens Nærværelse. Og da de havde spist, gik Jytte straks ind til sig selv.

Hun satte sig i sin store Armstol og tog en Bog fra Bordet for at blive sine Tanker kvit men lagde den straks igen og lænede Hovedet tilbage med lukkede Øjne. Hun følte sig saa inderlig træt af det hele, havde kun det eneste Ønske at kunne sove sig bort fra den hele Tilværelse. De Politiøjne, som hun i saa mange Aar havde lidt under blandt Fremmede, dem skulde hun nu forfølges af ogsaa her i sit Hjem. Hendes egen Mor skulde sidde og vogte paa hendes Ansigt, skulde gaa paa Lur for at overraske hendes hemmelige Tanker, som var hun en Misdæder, der bar paa en frygtelig Hemmelighed . . . Og hvad var hendes Forbrydelse? At hun satte Pris paa Mænds Selskab men ikke havde haft det Held at finde den Sjælens »Tvillingbroder«, som hendes Far dengang paa hendes 16-aars Fødselsdag saa kønt havde paalagt hende at søge efter i den store Menneskevrimmel. Af den Grund var hun bleven stillet under Offenlighedens Kontrol som en Gadetøs. Det gode Selskab fordrede hende bundet til Skampælen som et Eksempel til Skræk og Advarsel . . .

Det ringede, og lidt efter hørte hun Fætterens Stemme inde i Dagligstuen. Hun rejste sig dog ikke straks men sad og tænkte paa, at Moderen i hvert Fald havde opnaaet, at hun nu selv havde tabt Lysten til det Atelierbesøg.

»Dersom Mor ikke var kommen med det fornær-

melige Forbud, kunde jeg udmærket godt have føjet hende i at blive hjemme. Men nu har hun selv gjort det umuligt. Mor maa forstaa, at jeg ikke vil lade mig gøre umyndig.«

Jægermesteren stod inde i Dagligstuen med Overtøjet paa. Han fortalte Fru Bertha, at han havde truffet Direktør Zaun paa Gaden, og tilføjede hemmelighedsfuldt, at de havde haft en meget interessant politisk Samtale. At han dog ikke havde forsømt at spise en kraftig Frokost røbede de blanke Øjne og Blusset paa hans Kinder.

»Kære Tante Bertha!« sagde han derpaa i en halvt medlidende Tone, da det heller ikke dennegang var lykkedes ham at gøre hende nysgerrig. »Du vil dog vel ikke sidde og kukelure i det velsignede Vejr hele Dagen? Det er en Varme, forsikrer jeg dig, saa man ganske stille gaar og græder med hele Kroppen som paa en Sommerdag. Og vi skriver idag den 28de Oktober. Kan du forresten huske, Tante, hvad jeg forudsagde allerede i Sommer, da vi havde den stærke Varme. Det var netop en af de Dage, da du og Jytte var paa Storeholt — —«.

Men ved at høre dette Navn løftede Fru Bertha paa eengang Øjnene fra sine Strikkepinde og faldt ham hastig i Talen.

»Du vilde gøre mig en Tjeneste, John, ved ikke at nævne Storeholt i mine Stuer. Det undrer mig

forresten, at du ikke selv føler det mindste ved det.«

Jægermesteren stirrede i første Øjeblik aldeles uforstaaende paa hende, og da det endelig gik op for ham, at det var Alvor, anstillede han sig dybt krænket, fik sit højtideligste Ansigt paa og sagde:

»Ganske som du behager, Tante Bertha!«

Høflig, tilknappet, strengt formel.

I det samme kom Jytte ind fuldt paaklædt i Hat og Overtøj. Hun undgik at se paa Moderen, sagde blot, idet hun hurtigt gik gennem Stuen:

»Ja, saa gaar vi altsaa, John!«

Fru Bertha fulgte hende fra Sofaen med et stort, raadløst Blik. Hun lagde slet ikke Mærke til, at Jægermesteren tog en høflig, tilknappet, strengt formel Afsked uden at give hende Haanden.

»Hvad gaar der af din Mor i denne Tid?« spurgte han Jytte, da de fulgtes ned ad Trappen. »Hun er bleven saa patetisk.«

Jytte, der allerede var begyndt at faa lidt Samvittighedsnag, tog Moderen i Forsvar. Man maatte huske paa, hvad hun i de senere Aar havde gaaet igennem. Ebbes Død forvandt hun aldrig.

»Skal vi køre, eller foretrækker du at gaa?« spurgte Fætteren, da de var kommen ned paa Gaden.

»Jeg vil helst køre. Saa kan vi hurtigere være tilbage. Og — ikke sandt, John? — vi gør det kort

af. Jeg vil ikke lade Mor sidde for længe alene idag.«

Fru Bertha sad endnu med Hænderne raadløst i Skødet efter Jyttes Bortgang, da Pigen kom ind med et Brev. Det var bragt af Ministerpræsidentens Tjener, der havde Ordre til at vente paa Svar.

Hun tænkte, det var en Indbydelse, og blev højst forundret over at finde to beskrevne Sider med Ministerens egen Haandskrift. Endnu mere overraskedes hun af Indholdet. Tyrstrup udbad sig en Samtale med hende saa hurtigt som muligt og under fire Øjne.

»Hvad kan det dog være?«

Hun gik til sit Skrivebord, skrev hastig Svaret bag paa et Visitkort og lagde det i en Konvolut. Der stod blot: »Med Glæde til Deres Tjeneste«.

En halv Time senere holdt en Droske udenfor Porten, og Tyrstrup steg ud.

Fru Bertha, der havde tilbragt Ventetiden i Uro og Spænding, tog selv imod ham ude i Forstuen og førte ham ind i Dagligstuen. Ved at se hans Ansigtsudtryk blev hun straks paa det rene med, at der var forefaldet noget alvorligt. Og hendes Uro steg, da Tyrstrup saae sig omkring og med dæmpet Stemme spurgte:

»Der er vel ingen Grund til at tro, at nogen hører os her?«

»Nej, — men vi kan gaa ind i Kabinettet. Der er vi i hvert Fald sikre.«

»De vil rimeligvis finde Hensigten med mit Besøg meget besynderlig,« begyndte han, da de havde taget Plads. »Jeg kommer nemlig til Dem for at bede Dem om en usædvanlig Tjeneste. Det gælder ikke mine private Forhold — som De vist kan vide — og jeg gør derfor Regning paa, at De i hvert Fald vil optage min Henvendelse uden Mistro. Sagen er den: jeg modtog for et Par Timer siden gennem Direktør Zaun en Skrivelse fra Enslev . . . en Skrivelse, som vi for enhver Pris maa faa ham til at tage tilbage. Men nu ligger Forholdene jo desværre saadan i Øjeblikket, at ingen af Regeringens Medlemmer eller af vore Venner i Partiet har den Gamles Tillid. De to sidste Gange, jeg selv søgte ham, vilde han ikke modtage mig, og jeg kan — særligt ved denne Lejlighed — ikke udsætte mig for en fornyet Afvisning. I denne Nødstilstand kom jeg til at tænke paa Dem, Fru Abildgaard. De har jo altid haft en høj Stjerne hos Enslev. Jeg tror, De for Tiden er en af de faa, han har bevaret nogen venlig Følelse for. Han har vel heller ikke glemt Deres Mands store Trofasthed mod ham — og store Taalmodighed. Dem vil han derfor ikke mistænke.«

»De gør mig helt forvirret, Tyrstrup! Og De tager ganske fejl! Jeg har ikke den allermindste Indflydelse paa Enslev. Da jeg i Sommer traf ham paa Fyn, kaldte han mig rent ud for en Forræder.«

»Alligevel, Fru Abildgaard. Dem vil han i hvert Fald modtage. Og han vil ogsaa høre paa Dem. Og jeg beder Dem betænke, at det gælder om at afværge en Katastrofe, som kan faa uberegnelige Følger for hele Landet og dets Fremtid.«

»Men hvad er det da? Hvad staar der i den Skrivelse?«

»Ja — her kommer Vanskeligheden for mig. Det har jeg nemlig ikke Ret til at sige Dem. Brevet er stilet til Partistyrelsen og overbragt mig som dens Næstformand. Men jeg tør vel haabe, kære Frue, at De ikke tror mig i Stand til at misbruge et Tillidsforhold. Dersom jeg ikke var fuldkommen sikker paa, at De i et og alt vilde billige mit Standpunkt i denne Sag, var jeg naturligvis ikke kommen til Dem. Hvad jeg vil anmode Dem om, er iøvrigt kun, at De vil gaa til Enslev og paa mine Vegne bede ham om endnu engang at overveje Følgerne af . . . af det Skridt, han altsaa har bestemt sig til for at kunne ramme os. Jeg maa foreløbig antage, at det er sket i en sygeligt ophidset Sindsstemning. Det er trist at maatte sige det, men Enslevs Ubeherskethed er jo paa sørgelig Maade tiltaget med Aarene, og den

giver sig undertiden Udslag, der faar mig til at tænke paa — hvad vistnok nu er bleven fuldt ud bevist — at der flyder nogle Draaber Natmandsblod i hans Aarer. Men jeg kan dog alligevel vanskeligt tro, at han ikke, naar Ansvaret bliver ham helt bevidst, vil betænke sig paa at sætte Landets Ro og Velfærd paa Spil for at tilfredsstille en personlig Hævnfølelse — eller Magtsyge eller hvad det nu er, der har bevæget ham til en saa monstrøs Overilelse.«

Fru Bertha sad med Pegefingeren under Kinden og saae modløst ud over Gulvet.

Hun havde i de senere Aar saa ofte ønsket, at hun ejede en Mands Kraft og havde Evne til at tale til Masserne. Hun vilde da raabe det ud paa alle Torve, at Tiden var af Lave og maatte bringes til Fornuft. Hun vilde kalde især paa Ungdommen for at vække den til Selvbesindelse. Ak — og nu, hvor det blot galdt om at gaa hen til en gammel Ven for at tale ham tilrette, blev hun straks saa fattig paa Mod og fuld af allehaande Betænkeligheder.

»Jeg veed ikke rigtig, hvad jeg skal sige til det, Tyrstrup. Mit Syn paa Enslev kender De. At det er en Ulykke baade for ham selv og for hele Landet, at han ikke faldt til Ro paa sit »Stavnsholt«, det har vi før talt om, og paa det Punkt er vi ganske enige. Men vi har Folk i Partiet, hvis Ærinde jeg ikke ønsker at gaa. Allermindst naar det gælder Enslev.«

»Jeg forstaar, hvem De tænker paa. Men netop disse Mænds Indflydelse vil vokse stærkt i en krigerisk Situation, saa heller ikke i den Henseende gaar De mod Deres egne Ønsker ved at paatage Dem denne Mission. Der er fra en vis Side i Partiet indkaldt til et privat Møde iaften, og jeg har maattet love at komme tilstede. Her vil jeg blive nødt til at give Oplysning om Enslevs Demonstration, dersom han ikke forinden bringes til Fornuft. Jeg maa derfor desværre bede Dem om at handle uden Opsættelse.«

»Et Møde? Jeg har lagt Mærke til, at Gjærup har været saa virksom i den sidste Tid. Det varsler ikke godt . . . Og et privat Partimøde? Det lyder underligt. Næsten som en Sammensværgelse. Og De har lovet at komme tilstede?«

»Jeg har mine Grunde.«

Deres Øjne mødtes uvilkaarligt; hvorpaa Ministerchefen halvt undselig slog sine ned. Fru Bertha lagde sin Haand fortrolig paa hans Arm og sagde sørgmodig spøgefuldt:

»Det er virkelig godt, Tyrstrup, at jeg kender Dem saa nøje, som jeg gør. Ellers vilde vel ogsaa jeg begynde at blive bange for Dem. — De er en modig Mand! Man skulde næsten tro, De ikke vidste, hvad Folk mener om Dem. De gaar saa rolig omkring imellem os, som om det slet ikke var Dem, der

mistænktes for at være en lidt ulden Herre, en temmelig tvetydig Personlighed, der helst bærer Kappen paa begge Skuldre.«

»Det kan jeg dog vanskeligt undgaa at mærke,« svarede han med sit trætte Smil. »Jeg ser mig jo daglig fremstillet i den Figur i de fleste Blade. Men naar det blot maa lykkes mig at bringe Landet frelst over disse Tiders svære Krise, skal jeg forresten ikke beklage mig. En lidt skaansommere Bedømmelse af min Karakter og mine Evner kunde jeg dog for Sagens Skyld nok ønske mig. Det bliver under disse Forhold stadig vanskeligere for mig at styre de blodtørstige Hoveder indenfor vor egen Fraktion. Gjærup er ingenlunde den eneste, der gaar med en Kniv i Ærmet. Jeg kan godt sige, at jeg mærker den krigeriske Stemning brede sig Dag for Dag. Det er Enslevs Strige-Tale, som nu hævner sig. Men jeg tror, at vi i Øjeblikket befinder os paa et Vendepunkt. Kommer Partiet frelst gennem denne Prøvelse, vil Samlingstanken sejre, og vi tør da haabe paa igen at gaa en rig og lykkelig Fremtid imøde.«

Han havde rejst sig og taget hendes Haand.

»Saa vil De gaa til Enslev, ikke sandt? Jeg sætter nu alt mit Haab til Dem.«

»Jeg har ingen stor Tro paa, at jeg kan udrette noget, . . . men jeg tør jo ikke sige Nej. Jeg skal gøre mit bedste, det lover jeg Dem.«

»Tak.«

Ved Døren vendte han sig om og sagde:

»Saa maa jeg blot endnu engang have Lov til at minde om, at Sagen haster. Inden Klokken 6 skulde jeg gerne have Svaret. Jeg vil tillade mig til den Tid at sende min Tjener til Dem.«

Fru Bertha var bleven siddende. Hun var saa bevæget, at hun glemte at følge ham ud. Og nu, da han var gaaet, blev hun næsten lidt vred paa ham, fordi han havde lagt saa stort et Ansvar paa hendes Skuldre.

Men lidt efter rejste hun sig for at klæde sig paa. Forsøget maatte jo nu gøres, og der var altsaa ingen Tid at spilde.

Nede paa Gaden gik hun mod Sædvane helt inde ved Husrækken. Hun tænkte ikke over det, og da en Herre kom forbi og hilste hende, saae hun paa ham uden rigtig at vide af det og uden at genkende ham. Hun følte selv sin Sindstilstand højst forunderlig. Den mindede hende om hine fjerne Tider, da hun gik frugtsommelig med sit første Barn og var besværet og modløs og ogsaa lidt skamfuld men samtidig beruset af et stort Haab.

Ved Enslevs Dør blev hun først afvist af lille Jomfru Jensen med den Besked, at Herren ikke tog imod; men da hun sendte sit Kort ind, blev hun straks indladt.

Enslev var forsøgsvis staaet op. Han sad i Slobrok med en Plæd omkring Benene henne i Solen ved Vinduet i sit Arbejdsværelse. Han havde endogsaa en af sine store, sorte Cigarer i Munden, og Røgen steg i blaalige Hvirvler op i Luften. Ved at se ham sidde der saa fredelig og slikke Solskin som en gammel Pensionist blev Fru Bertha staaende et Øjeblik forvirret af Modsætningen mellem dette Syn og hendes egne urolige Følelser. Det var saa ufatteligt, at denne lille, hvide og hjælpeløse Mand var Enslev, Tyrannen, som Venner og Fjender i en Menneskealder havde frygtet, og hvis Ja og Nej endnu i hans Alderdom ejede en Magt, der styrede Folkets Skæbne.

Han vilde rejse sig op for at tage imod hende, men hun forhindrede det og bad ham blive siddende. Hun rullede selv en Stol frem over Gulvet og satte sig overfor ham.

»Som De ser — De finder mig halvt i Négligé,« sagde han. »Min Læge vil ikke tillade mig at tage mod Besøg. Med Dem har jeg altsaa gjort en Undtagelse. Det er nemlig saa sjelden, jeg har den Fornøjelse at se Dem.«

»De skal ogsaa have Tak, Enslev, fordi De lod mig komme ind. Det var meget elskværdigt af Dem. Jeg har jo hørt, at De desværre igen har været upasselig.«

»Kun en Ubetydelighed. — Men jeg maa straks anmode Dem om at tilstaa mig en Begunstigelse. Vil De tillade mig at tilsidesætte Hensynet til en Dames Nærværelse og blive ved at ryge? Denne gode Cigar havde jeg lige faaet tændt, dengang De kom, og da det er den første efter tre Dages Afholdenhed, vil De forstaa — —.«

»Der behøves ingen Undskyldning. Jeg glæder mig tværtimod over, at Tobaken smager Dem. Det et jo det sikreste Tegn paa, at De befinder Dem vel.«

»De er altfor artig, Fru Abildgaard! . . . Men jeg takker Dem.«

Hans Blik og Tone gjorde Fru Bertha utryg. Hun havde undervejs forberedt sig paa, hvad hun vilde sige, men følte nu paa eengang alting vakle. For at samle sine Tanker sad hun en Tid og talte om ligegyldige Ting, indtil Enslev, der var bleven tavs, med eet afbrød hende.

»Skal jeg lette Dem Overgangen?« spurgte han.

»Hvordan mener De?«

»Jeg veed, hvorfor De er kommen her.«

»De veed det!«

»Ja. Det vil sige, jeg har gættet mig til det. Da jeg fik Deres Kort ind, var jeg straks paa det rene med, at De kom her som Ambassadrice og overordenlig Befuldmægtiget. De ser saa forbavset paa mig, men der er ingen Grund til at beundre mit

Skarpsyn. Tyrstrup har efterhaanden selv afsløret sin Grævlingenatur. Og det ligner ham da ogsaa altfor godt at overtale en Dame til at gaa hans ubehagelige Ærinder.«

»Det har De ikke Lov til at sige, Enslev. Jeg veed, at Tyrstrup to Gange har søgt Dem, men De har ikke villet modtage ham.«

»Det er ganske rigtigt. Med en Fjende forhandler jeg ikke paa Tomandshaand men kun i Vidners Nærværelse og allerhelst i hele Offenlighedens Paahør. Jeg deler ikke Tyrstrups Forkærlighed for de smaa *Tête-á-tête'r* og kælne Overtalelser i Sofakrogene. — Men altsaa: De er kommen her i Anledning af det Brev, jeg har sendt Konsejlspræsidenten. Saa har han vel ogsaa meddelt Dem Brevets Indhold?«

»Nej. Det følte han sig ikke berettiget til.«

»Hvilken Finfølelse! Ja, Tyrstrup er den ædle, rettænkende Mand ud til Fingerspidserne! Selve Bravhedens Apoteose! . . . Forresten veed jeg ikke, hvad den Hemmelighedsfuldhed skal til. Imorgen kan dog alle og enhver læse mit Brev i »Femte Juni«. Det meddeler iøvrigt blot, at jeg paa Grund af det mere og mindre vel maskerede politiske Bagstræv, der nu har Magten i Partiet, ønsker at frabede mig den Ære at være dets Formand.«

Fru Bertha nikkede hen for sig og sagde efter en lille Pavse:

»Jeg havde nok tænkt mig, at det maatte være det.«

»Ja. Og samtidig har jeg meddelt, at jeg har besluttet mig til at udtræde af Partiet.«

Det blev tilføjet let hen mellem to Drag af Cigaren; men for Fru Bertha var det, som om Himlen styrtede ned.

»Det har De ikke, Enslev! Det kan De ikke mene! Udtræde . . . af det Parti, som De selv har været med til at skabe. Som man nu i en Menneskealder har givet Deres Navn!«

Enslev svarede ikke. Og for at understrege, at han var utilgængelig for Paavirkning i den Sag, lagde han sig tilbage i Stolen med sin Cigar.

Der blev længe stille.

»Der var engang, Enslev, da jeg forestillede mig den Tid, vi nu staar i, som en Fredens og Menneskekærlighedens Guldalder, som det vilde blive en stor Lykke at komme til at opleve. Jeg kan huske, at De selv engang i vort Hjem i en prægtig Skaaltale lykønskede mine Børn, fordi de var født til Verden under Frihedens Tegn og paa et Tidspunkt, da dansk Ungdom — som De sagde — »kunde plukke de første, modne Frugter af Kundskabens Træ i dets frie Udfoldelse«. Hvad Lykke det blev til for mine egne, skal jeg ikke komme ind paa. Men jeg maa ofte tænke paa, hvordan De vel selv

inderst inde dømmer om Resultatet af Udviklingen og om vore Tilstande i det hele. Det var jo dog et ganske andet Lykkeland, De i Deres Ungdoms Tro og Begejstring drømte om — og fik saa mange andre til at haabe paa.«

Enslev havde hørt paa hende med sit vildeste Mulm i Blikket.

»Tilstandene?« sagde han. »Dersom De tænker paa det fejge og lumpne Forræderi, vi nu er Vidne til, saa har De selvfølgelig Ret. Det var ikke en saadan Usselhedens Guldalder, jeg i sin Tid »drømte« om — som De saa ægte kvindeligt udtrykker Dem. Ikke i mine uhyggeligste Fantasier har jeg tænkt mig fromladne Marekatte af Provst Brobergs Kaliber som Resultatet af Udviklingen. Jeg stræbte engang efter at vække et sovende Folk og gøre det til det frieste og mandigste i Verden. Jeg vilde forsøge igen at skabe en Ungdom i dette lille Oldingeland . . . Men det skal jeg forresten ikke komme nærmere ind paa. Kun vil jeg sige Dem, Fru Abildgaard, hvad jeg allermindst har troet at skulle opleve. Det er, at De, som var gift med min mangeaarige Ven og politiske Medarbejder, hvem jeg vel kun har gjort godt . . . at De, hans Kone, vilde stille Dem til Disposition for mine Fjender. Og det paa et Tidspunkt, da alt fejgt og lumpent Pak i Landet rotter sig sammen imod mig. En saadan Utaknemlighed vilde

jeg ganske vist have forsvoret, og den er mig en bitter Skuffelse.«

Han havde under dette Udbrud kastet den halvt udrøgne Cigar hen i Askebægeret, som om den pludselig kvalmede ham.

Fru Bertha rystede benægtende paa Hovedet.

»De tager fejl, Enslev! Det vil De aldrig opleve, at jeg gaar Deres Fjenders Ærinde. Men De er bleven lidt slem til at miskende Deres Venner. Det har jeg sagt Dem før . . . Mon De kan huske den Samtale, vi førte med hinanden i Sommer? Det var Dagen efter det store Strige-Møde. De lod mig dengang høre for, hvad de kaldte mit Sortsyn paa Udviklingen, og da jeg forsøgte at forklare Dem mine Ængstelser, vendte De det døve Øre til. Jeg tænkte derfor bagefter, at jeg maaske virkelig saae for mistrøstig paa vore Forhold. Men hvad jeg siden har set og oplevet, har ikke kunnet berolige mig. Jeg føler mig mere og mere overbevist om, Enslev, at vi glider hen imod en frygtelig Katastrofe. Mine private Sorger og Bekymringer skal jeg — som sagt — ikke besvære Dem med. Kun en eneste Ting maa jeg have Lov til at nævne. Vor Samtale fandt jo Sted paa Storeholt, og som De vistnok veed, er nu Gaard og Gods og alt lige til det gamle Bohave kommen paa fremmede Hænder og mit Barndomshjem er bleven lukket for mig. Det var et Salg i

sidste Øjeblik for at undgaa Udpantning og Tvangsauktion. Jeg lægger ikke hele Ansvaret for Miseren paa min Brodersøn. Jeg veed godt, at den begyndte allerede i min Broders Tid — og maaske tidligere.«

»Ja, det er altsaa en gammel Historie,« sagde Enslev utaalmodig. »Jeg veed ikke, hvorfor De fortæller mig alt dette.«

»Aa jo, for jeg synes, at denne triste Historie om en gammel Slægtsgaard, der i mere end hundrede Aar har været en Familjes Hjem og noget af en Helligdom for den, og som nu ved letsindig Sorgløshed og Sløseri er kommen i Hænderne paa en Person som Grosserer Søholm — jeg synes, at denne sørgelige Historie er som et Sindbillede paa vor hele selvforskyldte Elendighed. Tro mig, Enslev — der er rundt om i Landet mange, der i disse Tider har den samme knugende Følelse af Hjemløshed som jeg . . . mange, der sidder og fryser af Uhygge ved Tanken om, hvad Fremtiden vil bringe os.«

»Hvem er da denne Søholm?« spurgte Enslev for at komme bort fra Emnet ved at vise hende Deltagelse — han saae, at hun havde faaet Taarer i Øjnene og var ved at overmandes af sin Sindsbevægelse. »Er han ikke Kaffehandler? Og er han ikke Deres Brodersøns Svigerfar?«

»Han kalder sig Grosserer ja — men er jo som de fleste i Virkeligheden kun Agent for udenlandske

Spekulationsforretninger. Det er et ganske samvittighedsløst Menneske, der ikke har andet Formaal end at tjene Penge. De talte før om Ungdommen og hvad De havde ventet Dem af den. Men vil De sige mig, hvordan skal den unge Slægt kunne vækkes til Ansvarsfølelse, naar Personer af den Slags faar Lov til at gaa uantastede omkring og endogsaa hædres af Samfundet, ja stilles frem som Forbilleder for de unge. Er det underligt, at Haabløshed og en dræbende Ligegyldighed breder sig som en smitsom Sygdom netop blandt de ærligste og bedste af dem? . . . Og der er kun een herhjemme, der har Magt til at hjælpe her . . . en eneste, der maaske endnu kan vække Folket til Selvbesindelse og afværge en national Ulykke.«

»Og det er altsaa Tyrstrup!« sagde Enslev med Bitterhed.

»Nej — det er Dem, Enslev! De er den eneste her i Landet, hvis Ord alle lytter til. Den eneste, hvis Tale naar ud til hele Folket med virkelig Myndighed og Styrke. Tyrstrup veed godt selv, at han ikke magter Opgaven alene . . . Og naar De gaar imod ham, hvor skal han da søge sine Forbundsfæller? . . . Men dersom De blot vilde, Enslev, saa kunde De med et Pennestrøg gøre en Ende paa meget af den vilde Lovløshed, der nu triumferer rundt om i vort Samfund . . . f. Eks. i vor Presse . . .

og allermest i Deres egen Avis! Ja, jeg maa sige det, som jeg mener. De har der et Medansvar, som jeg ikke forstaar, De vil blive ved at bære.«

»Aa, den dumme Snak! I tyve Aar har jeg maattet høre den! Men den gør ingen Indtryk paa mig. Jeg veed, hvad jeg foretager mig. Jeg kender det danske Frisind. Der lumrer omkring i Krogene saa mange lyssky Bakterier efter Fortidens aandelige Sygdomme. Paa dem virker »Femte Juni«s nngdommelige Respektløshed som en gavnlig Desinfektion. Den har blot — som det nu viser sig — ikke været kraftig nok.«

»Maaske. Men har den til Gengæld ikke ødelagt Livsspirer, som vi nu haardt maa savne? Hvor er vor Ungdom henne? Har en ung Mand i vore Dage nogen anden Tanke end hans egen Karriere — og saa Adspredelser og Fornøjelser? Hvordan skal det ende, Enslev? De lader nu, som om De ingenting ser. Men jeg tror Dem ikke. Dertil er De altfor klog. Jeg tror, at ogsaa De mangen Gang med Bekymring tænker paa, hvad Enden skal blive. Gid De da vilde glemme Fortiden og al gammel Bitterhed for vor Fremtids Skyld! Har vi ikke haft Splid og Ufred nok i dette Land? Forlig Dem med Tyrstrup! Han er ikke den, De mener. Blot De vilde tro mig! Slut Fred med alle dem, som vil det

gode, hvad de saa ellers tænker og tror! Gør det, Enslev! Og Eftertiden vil velsigne Deres Navn!«

Revet hen af sin Bevægelse var hun gledet ned paa Knæ foran ham, idet hun tog hans Haand mellem begge sine. Enslev følte sig et Øjeblik mod sin Vilje grebet, og da hun mærkede hans Usikkerhed, blev hun ved at klynge sig til Haabet med en bønfaldende Lidenskab, saa han tilsidst maatte tage Haanden til sig med Magt.

»Saa rejs Dem dog! . . . Dette er altfor taabeligt!« sagde han. »Jeg ber Dem om at holde op. De veed jo ikke, hvad De selv siger. De tager Dem den Frihed at bryde herind for at give mig politiske Raad. De finder det passende at foreholde mig mit Ansvar, at foreskrive mig Pligter. Det gør mig ondt, at De ikke selv har kunnet indse, hvor latterlig Deres Optræden er.«

Fru Bertha havde rejst sig. Fortumlet og skamfuld stod hun ved Siden af sin Stol med Haanden paa dens Ryg og vendte sig bort. Med Fortvivlelse i Hjertet forstod hun nu, at der intet var at udrette, at hun vilde komme til at gaa derfra uden Haab.

Imidlertid fortsatte Enslev. Han sagde, at han selvfølgelig lige saa godt som hun vidste, at der i den snart halvhundredaarige Kamp mod Undertrykkelsen fraoven og Enfoldighedens Tvang fra-

neden kunde være gaaet et og andet værdifuldt i Løbet. Men hvem havde lovet hende, at Friheden skulde vindes uden Ofre? Ikke han! Det var vel overhovedet kun Kvinder, der forestillede sig en politisk Kamp som en Krig med Knappenaale. Eller troede hun, at han selv var gaaet Ram forbi? At ikke ogsaa han havde maattet lide Tab paa sin personlige Lykke? . . .

Fru Bertha saae sig tilbage mod Døren og ønskede sig bort. Hun havde ogsaa hørt det ringe og frygtede for at træffe Fremmede.

»Nu maa jeg hellere gaa!« sagde hun. »Jeg gør Dem kun mere vred — og det var ikke Hensigten med mit Besøg.«

Hun rakte ham Haanden, og Enslev blev igen forsonligere stemt.

»Paa Dem er jeg ikke vred. Men det gør mig ondt, at De har ladet Dem misbruge til denne politiske Sendelse, som De ikke selv har forstaaet. De indestaar for Tyrstrup — siger De. Men hvad Vægt ligger der paa ham? Han er jo kun en Leddedukke og Paradefigur i Hænderne paa Gjærup og den øvrige Bande, som nu i tredive Aar har ligget paa Lur for at komme mig tillivs . . .«

»Tal nu ikke mere, Enslev! Jeg veed jo nu, at jeg er gaaet forgæves. — Jeg siger Dem Farvel!«

Han vilde rejse sig for at følge hende til Døren,

men i det samme kom lille Jensen ind med et Visitkort; og førend Enslev havde faaet Næseklemmerne paa for at læse Navnet, var Fru Bertha gaaet ud af Værelset.

Ude i Forstuen stod Redaktør Samuelsen. Han mødte her efter Tilsigelse og var tydelig stærkt nervøs. Idet Fru Bertha passerede forbi, hilste han dog med sin mest smilende Elskværdighed.

Jytte befandt sig paa den Tid endnu sammen med sin Fætter i Karsten Froms Atelier, der til hendes Ære var bleven kostbart smykket med Blomster i store Vaser. Fra det Øjeblik, Jægermesteren havde meldt deres Komme i Telefonen, og indtil Automobilen holdt udenfor Huset, havde den henrykte Maler haft travlt med at forberede en festlig Modtagelse. Opfyldt af de dristigste Forhaabninger havde han taget mod sine Gæster helt ude paa Trappegangen og hilst Jytte velkommen paa sin orientalske Maade med Haanden paa Brystet. Men da Jytte aldeles ikke gik ind paa Spøgen, og tværtimod hilste koldt og fornemt, havde han straks forandret sit Væsen og var bleven stille, næsten forsagt.

Desuden havde Fætteren øjeblikkelig ført hende hen foran de to Kulstifts-Skitser til hans Portræt,

der var bleven anbragt paa et Staffeli midt i Atelieret tilligemed et Par magelige Stole.

Paa den ene Skitse var Jægermesteren fremstillet i sort Frakke staaende paa Folketingets Talerstol med nogle Papirer i Haanden. Blikket var rettet ud imod Beskueren, lynende af Aand og Myndighed. Paa den anden Skitse viste han sig derimod i sin Laboratoriedragt; den hvide Kittel og den sorte Fløjlsbaret. Her holdt han en Kartoffelblomst i Haanden, og paa et Bord foran ham var der antydet et Mikroskop og andre Instrumenter. Ansigtsudtrykket var paa dette Billede grublende, dybt alvorligt og fuldt af Lidelse.

»Sæt dig nu ned, Jytte — og betragt!« sagde han. »Og nu siger vi ikke et Ord . . . Tavshed saalænge Retten sidder!«

Jytte blev i første Øjeblik opbragt og havde Møje med at holde gode Miner. Siden følte hun sig nedslaaet og desuden forlegen paa Fætterens Vegne.

Uvilkaarlig stjal hendes Blik sig engang op paa Atelierets Vægge og hen til de andre Staffelier, der stod rundt omkring, for at finde de personlige og intime Arbejder, som Karsten From engang havde talt til hende om. Men der var overalt kun denne falske og tomme Bravur-Kunst, denne virtuosmæssige Dygtighed i Gengivelsen af Silkestoffer, Guld-

brokade og Ordensstjerner, der havde gjort ham til den fornemme Verdens Yndlingsmaler.

Ogsaa til Karsten From selv søgte hendes Blik et kort Nu.

Han sad paa Armen af en Stol lidt borte og saae ned mod Gulvet, som om han havde gættet sig til hendes Tanker. Og hun kom til at tænke paa en Falskspiller, der smiler af Skamfuldhed, fordi han føler sig opdaget.

»Naa, hvad siger du saa?« spurgte Fætteren. »Nu maa du virkelig udtale dig.«

Hun havde ikke Mod til at forstyrre hans naive Glæde. Hun sagde derfor, at hun fandt adskilligt godt i begge Billederne.

»Men hvad siger du om Udtrykket? Finder du ikke Ligheden god? Du skal sige din Mening lige ud. Det Glimt i Øjet f. Eks. Synes du, det ligner?«

Hun greb igen til Udflugter og blev rød, saa hun selv kunde mærke det. Samtidig følte hun igen en stærk Forbitrelse mod Karsten From, fordi han havde faaet hende til at medvirke ved dette kunstneriske Bondefangeri.

Men dybt inde i hende var der en løssluppen Stemme, der tog ham i Forsvar. Hun havde igen kastet et Blik omkring i Atelieret med dets mange halvfærdige Malerier og Kulskitser. Paa et stort Staffeli tæt ved hende stod et Portræt af en ung,

blond Grevinde i en maaneskinsblaa Selskabsdragt, halvnøgen som en Tøjte men med stolte og højfornemme Ansigtstræk. Et andet Sted saaes en friseret Husaroberst i Gallauniform, støttet til en vældig Pallask, og ved Siden af ham en gammel Biskop med himmelvendte Øjne og flere store Ordensstjerner paa det sorte Fløjlsornat. Og Stemmen i hendes Indre sagde: »Naar Menneskene er saa glade for Bedraget, hvorfor da ikke unde dem den Lykke? . . . *Præterea censeo:* Livet bør ikke tages for højtideligt. Det er det ikke værd.«

Henne i en Krog af Atelieret, rykket helt tilbage mod Væggen, stod et næsten færdigt Brystbillede af en mørk, fyldig Dame, der ligeledes var selskabsklædt og dybt nedringet. Trods Billedets skjulte Plads havde hun opdaget det straks, da hun kom ind, og hendes Øjne havde flere Gange siden søgt det paa deres stjaalne Strejfture omkring i Rummet. Hun kendte nemlig Damen, der var en ældre Søster til en af hendes Veninder. Hun vidste, at hun var gift med en af Byens store Juvelerer, der syntes at have benyttet Lejligheden til at udstille en Kollektion af sine kostbareste Smykker paa Barmens naturlige Fløjlspuder. Men hendes Interesse for Billedet kom dog især af, at hun havde hørt noget om, at der skulde bestaa et Forhold mellem Damen og Karsten From.

»Men nu er det altsaa Afgørelsen, Jytte! Den store Beslutning!« opmuntrede Fætteren, der stod bag hendes Stol. »Jeg lægger den ganske i din Haand!«

Jytte maatte med en Anstrengelse samle sine Tanker for at faa en Ende paa den pinagtige Situation. Paa maa og faa foreslog hun ham at vælge Portrætet med den hvide Arbejdskittel. »Det virker mest hjemligt,« sagde hun.

»Naa, synes du det! . . . Synes du virkelig det!« — Jægermesteren strøg sig betænkelig om Hagen. — »Men finder du dog ikke, at det andet er mere repræsentativt? Og tror du ikke, at Vilhelmine af den Grund vil blive nok saa glad for det? Er det egenlig ikke ogsaa det mest veltrufne, hvad Ligheden angaar. Saadan Holdningen . . . og Blikket. Ogsaa Mundlinjen, ikke sandt?«

»Jamen, kære, saa vælg dog det!« sagde Jytte utaalmodig, mere og mere genert paa Grund af Karsten Froms Tilstedeværelse. Hun havde for længe siden forstaaet, at Fætteren var lige forelsket i begge sine Portræter og kun var ulykkelig over, at han ikke kunde have dem begge to hængende i fuld Legemstørrelse i sine Stuer til daglig Beskuelse.

»Sig nu noget selv, From!« sagde Jægermesteren tilsidst i sin Forpinthed. »De maa dog — for Pokker! — ogsaa ha'e en Mening.«

Maleren rejste sig fra Stolearmen og rystede smilende paa Hovedet.

»Absolut ikke! . . . Men da det altsaa lader til, at det endnu har sin Vanskelighed at komme til en Afgørelse, vil jeg driste mig til at foreslaa, at Spørgsmaalet afgøres ved Lodtrækning. Det er en Udvej, vi Portrætmalere ofte anbefaler i saadanne Tvivlstilfælde.«

Jægermesteren gik lidt modvillig ind paa Planen, og ved Hjælp af to Tændstikker blev nu Sagen hurtig afgjort til Fordel for det Billede, Jytte fra først af havde valgt.

I det samme kom Husholdersken ind med et Visitkort, som Karsten From modtog og læste med fortrædelig Mine.

»Jeg kender ham ikke . . . Vær saa god at sige til Hr. Frandsen, at jeg er optaget og ikke kan modtage ham.«

»Frandsen!«

Jægermesteren, der stod hensunken i sørgmodig Betragtning af det forkastede Portræt, vendte sig om ved Lyden af dette Navn.

»Er han derude? . . . Det har jeg glemt at sige Dem, From! Det er en Ungdomsven af mig — Skovtaksator Frandsen. Han har saa gerne villet se mit Billede. Jeg ringede ham derfor op idag, da jeg

havde talt med Dem. Jeg haaber da, at det ikke generer Dem —.«

»Gudbevares! — Vil De altsaa vise den Herre ind, Frøken Svendsen.«

»Forøvrigt maa jeg vist helst forberede Dem paa,« sagde Jægermesteren med halv Stemme, da Husholdersken var gaaet, »at min Ven er lidt enfoldig og noget naragtig. Men forøvrigt et godmodigt og hjertensgodt Menneske, som vil føle sig stolt af at gøre Deres Bekendtskab.«

Hr. Frandsen gjorde sin Indtrædelse i elegant og korrekt Visitdragt med friske Skrædderlæg nedad Benklæderne men desuden med en Stok i Haanden, hvad der indbragte ham et strengt bebrejdende Øjekast fra Jægermesteren. Han saae sig derfor nødsaget til straks at forklare, at Visitstokken var en ny, udenlandsk Mode, som ogsaa herhjemme var i Færd med at blive indført i de fineste Krese.

»Af Hensyn til Hr. Froms Billeder vil du dog maaske vise os den Venlighed at sætte det Spyd fra dig,« sagde Jægermesteren.

Hvorpaa Hr. Frandsen — forlegent rødmende — anbragte Stokken i en Krog.

Forholdet mellem de to gamle Venner var iøvrigt igen gaaet i Leje efter Sommerens forskellige Rivninger. Jægermesterens overlegne og irettesættende Tone irriterede ganske vist Hr. Frandsen meget mere,

end han lod ane; men han var vant til den fra Ungdomsdagene og fandt desuden sin Regning ved at lade sig hundse. Han havde saaledes nu ved Vennens Hjælp og Rigsdags-Indflydelse faaet en midlertidig Ansættelse i Indenrigsministeriet og var flyttet til København omtrent samtidig med ham.

For sit Ægteskabs Ukrænkelighed nærede Jægermesteren nemlig ingensomhelst Bekymring længer. »Det er ogsaa i den Henseende gaaet ganske som jeg tænkte,« sagde han ofte til sig selv. »Vilhelmine savnede Beskæftigelse og passende Adspredelse paa Storeholt. Hun, som har arvet saa meget af sin Fars driftige og praktiske Natur, trængte til selvstændig Virksomhed. Nu, da hun har faaet den, er Nykkerne gaaet af hende.«

Han vidste ikke, at Fru Vilhelmine trods al sin selskabelige og filantropiske Optagethed dog fik Tid til ganske regelmæssigt at besøge Hr. Frandsen i hans Ungkarlebolig paa Østerbro. Og endnu mindre kunde han ane, at det var disse intime Besøg, der paa det Elfenbens-Memorandum, som hun med sin udviklede, forretningsmæssige Ordenssans altid havde liggende paa sit Skrivebord, figurerede under Navnet »Østerbros Væveskole«.

Jytte havde rejst sig og ventede kun paa Lejlighed til at give Fætteren et Vink om, at hun nu ønskede at gaa. Men Jægermesteren, der havde trukket sin

svaghodede Ven hen foran Skitserne for at høre ogsaa hans Mening, blev ikke færdig med at forklare ham, hvad han skulde mene, og Jytte blev mere og mere nervøs.

Karsten From havde nærmet sig for at underholde hende. De talte om den forestaaende Koncertsæson og meget andet; men hun tænkte kun paa at komme afsted.

Endelig vendte Fætteren sig fra Staffeliet.

»Jytte!« sagde han. »Du maa ikke blive vred. Men baade Frandsen og jeg synes, at Portrætet fra Rigsdagssalen vil være at foretrække. Det er — som Frandsen meget rigtig siger — mere monumentalt. Jeg mener altsaa, at vi skal holde os til det.«

Jytte gad ikke svare. Og hun undgik Karsten Froms Blik paa Grund af den ufrivillige, hemmelige Forstaaelse imellem dem, som hun ikke vilde lade sig mærke med.

Husholdersken aabnede i det samme Døren ind til Dagligstuen ved Siden af, hvor der var dækket et fint Tebord foran Sofaen, og Karsten From bad sine Gæster gøre ham den Ære at indtage en lille Forfriskning.

Det kom for Jytte som en Overrumpling. Hun havde lige haft paa Munden at sige til John, at de skulde gaa. Men Fætteren brød straks ud i en glad Tak, ligesom Hr. Frandsen takkede korrekt for Indbydelsen

med en tavs Hovedbøjning og samlede Hæle. Hun kunde derfor ikke sige nej uden at fornærme. Men hun huskede paa sin Mor, der sad og ventede hende i Uro, og idet de gik ind i Stuen, mindede hun Fætteren om — og det, saa Karsten From maatte høre det — at hun snart skulde være hjemme.

Den lille Dagligstues elegante Hygge tiltalte hende iøvrigt. Det kunde mærkes, tænkte hun ved sig selv, at her boede et Menneske med kultiveret Smag. Der var smukke Gobeliner paa Væggene, stilrene moderne Møbler i lys Mahogni og morsomme Broncer. Men hvad der især vakte hendes Opmærksomhed var nogle Malerier og flygtige Skitser, der hang over Kaminen og paa Dørene. Det var Landskaber, Dyrestudier, Søbilleder, og alle betog de hende ved deres prægtige Farvevirkning. Paa hendes Forespørgsel fortalte han til hendes Skuffelse, at det var Ting, han havde bragt hjem fra Paris.

»Ja, De bor skam godt, From!« sagde Jægermesteren, da Teen var budt om og Husholdersken havde bortfjernet sig. »Og De forstaar at indrette Dem! Men De er ogsaa en af vore første Kunstnere . . . Jo! De skal slet ikke ryste saa beskedent paa Hovedet! De veed det jo ogsaa godt selv. De er vort største Geni paa Portrætmaleriets Omraade.«

Han lagde Haanden hen paa sin svaghodede Ven, der sad ved Siden af ham, og fortsatte:

»Det er Skade, Frandsen, at du slet ikke har noget Talent. Tænk, om du kunde bo saa rart som her i Stedet for at sidde i din Toværelsers Lejlighed paa femte Sal og være din egen Stuepige fra ni til elleve. — Hvad siger du, er det noget Snak? Men Gud bevare mig! Du vil da ikke nægte, at jeg forleden overraskede dig med et grønt Smækforklæde paa og en Fejebakke i Haanden? . . . Herregud, hvorfor rødmer du for det, lille Frandsen? Det er jo ikke noget at skamme sig over. Det er jo en fuldkommen ærlig Sag, at man ikke har Raad til at holde kvindelig Betjening.«

Det var nu ikke udelukkende af Skamfuldhed, at Vennen blev rød, og det kom til et af disse smaa Sammenstød, hvorunder Hr. Frandsen med tilbidte Tænder gjorde et spagfærdigt Oprørsforsøg mod sin Tyran, mens Jægermesteren med selvglad Jovialitet og smaa muntre Sideblink til Tilhørerne nød sin Aandsoverlegenhed over den ulykkelige Skovtaksator uden at ane de Tanker, som denne i sin Afmagt trøstede sig med og hemmeligt fnisede af.

Jytte fandt sin Fætter aldeles uudholdelig idag. For at bortlede Opmærksomheden fra ham gav hun sig igen til at se sig om paa Stuens Billeder og spurgte Karsten From om Kunstnernes Navne. Paa hendes Opfordring tog han et af dem — et Landskabsstudie — ned fra en Dørfylding, saa hun bedre

kunde se det. Han kaldte det selv for en lille Perle, og Jytte benyttede nu Lejligheden til at spørge ham, om han aldrig selv gjorde den Slags Ting men udelukkende malede bestilte Portræter.

Karsten From gik i Fælden. Han havde glemt sin tidligere Udtalelse til hende og svarede med en Skuldertrækning, at han foretrak at arbejde paa Bestilling. Saa løb man ikke den Risiko at maatte beholde sine Billeder selv.

Altsaa lyver han ogsaa! — tænkte Jytte. Højt sagde hun:

»Men jeg forstaar det ikke. Naar De dog altsaa sætter saa stor Pris paa saadanne Friluftsstudier. Hvor kan De da lade være?«

Karsten From svarede ved at oplyse om, at han i sin Tid havde købt det lille Mesterværk for 50 Francs.

»For 50 Francs? Men tager jeg fejl i, at Kunstneren nu har et berømt Navn over hele Verden?«

»Nej. Men han har i snart ti Aar ligget i sin Grav. Saa det har han ikke stor Fornøjelse af.«

»Men dersom han nu havde levet!« — sagde Jytte lidt efter.

»Saa vilde han rimeligvis have været pint af stadig Ængstelse for at miste sin Berømmelse. Og han vilde ganske sikkert have gaaet og ærgret sig over de ganske talentløse Folk og Charlataner, der

er bleven lige saa berømte som han og har faaet Plads i Kunsthistorien. Vi kender jo ogsaa den Slags Fænomener herhjemme. Der er f. Eks. Karl May. De kender vistnok hans Billeder.«

»Ja — Karl May!«

»Ja, han hører jo til vore store Navne. Han promenerer hver Dag uvasket og ubarberet op og ned ad Strøget med en gammel Hat paa Hovedet, og mere behøves der ikke for at blive gjort til et kunstnerisk Geni. Jeg kender ham tilfældigvis ganske godt fra Fortiden og kan garantere for, at han, hvad Talent angaar, er ganske steril. Og han veed det allerbedst selv. For at holde Berømmelsen oppe stiller han sig bare engang imellem hen foran et vældigt Lærred, klemmer en Masse forskellige Farvetuber ud paa det og lader saa Publikum gætte sig til, hvad den Sildesalat skal betyde. Og De veed selv, hvordan Spektaklet gentager sig den ene Gang efter den anden. Bladene skælder ham frygteligt ud, og Folk stimer til . . . Naar saa Forargelsen er paa det højeste, kommer Kritikerne i Haarene paa hinanden og sikrer hans Navn et nyt Blad i Fremtidens Kunsthistorie. — Næ, det er saamænd ikke værd at misunde en genial Kunstner hans Berømmelse. Han maa dele Æren med altfor mange Abekatte.«

Jytte hørte lidt overrasket paa dette bitre Selvforsvar men lod sig ikke mærke med noget. I

sit Hjerte forstod hun ham dog, og gav ham i Grunden Ret.

Jægermesteren og Hr. Frandsen havde imidlertid udkæmpet deres lille Skærmydsel og sluttet Forlig. Med Haanden paa Vennens Skulder vendte Jægermesteren sig om mod From og sagde:

»Naar De nu vilde gøre det rigtig godt for os, kære Mester, saa skulde De glæde os med en lille Sang til Gitaren. Helst en af Deres smaa franske Viser. F. Eks. den om Toldassistentens Fristelser. Den er maaske en Smule vovet, Jytte . . . men Herregud, vi er jo ikke Konfirmander.«

Jytte, som mærkede, at Karsten From skottede til hende for at læse i hendes Ansigt, gjorde sig Umage for, at han ikke skulde finde allermindste Opfordring i det. Hun var igen kommen til at tænke paa sin Mor og vilde nu hjem. Allermindst havde hun i Øjeblikket Lyst til at høre ham synge sine tvetydige Viser. Hun havde altid fundet, at han ogsaa som Sanger nedværdigede en smuk og sjelden Evne for at imødekomme den selskabelige Verdens platte Smag.

»Vi skal gaa, John! Husk paa, at du har lovet mig at passe Tiden.«

»Herregud, Jytte, nu sidder vi saa hyggeligt. Og det har jo ingen Hast. Din Mor venter dig saamænd ikke saa snart. Lad os nu faa en morsom Vise!«

Men Jytte havde allerede rejst sig.

I det samme traadte Husholdersken ind og meldte, at Oberstinde Mynster og Døtre var kommen for at se Oberstens Portræt. Karsten From sprang op og sagde, at han ikke kunde modtage dem — de maatte komme igen en anden Dag. Han talte med en Ubeherskethed, der satte Jytte i Forbavselse. Hun kendte ham slet ikke fra den Side.

»De vil da ikke allerede gaa!« — sagde han næsten bønfaldende, da Husholdersken var gaaet.

Hun svarede ikke ligefrem; men hans ophidsede Ansigtsudtryk gjorde hende endnu bestemtere i sin Opfordring til Fætteren om at bryde op.

For at bøde lidt paa Opbrudets Hastighed trykkede hun ved Afskeden hans Haand og takkede ham. Det var første Gang i al den Tid, de havde kendt hinanden, at hun gav ham Haanden. Hun havde undgaaet det lige fra deres første Møde, fordi hun dengang havde set, at han gerne tog sig den Frihed efter udenlandsk Mønster at give Damerne Haandkys.

Denne Gang glemte han det dog. Han var bleven tavs og mut som et forkælet Barn, der ikke faar sin Vilje. Men hun følte Varmen fra hans nervøst dirrende, mærkeligt brændende Haand og slap den hurtigt.

Nede paa Gaden sagde Hr. Frandsen Farvel. Han

maatte ikke forsømme sin Ridetime — forklarede han. Jægermesteren lo ham lige op i Ansigtet og spurgte, om det var en Gyngehest, han havde lejet.

Hvorpaa Vennen trak sig tilbage med en dannet Hovedrysten.

»Hvad skal jeg gøre ved Frandsen?« sagde Jægermesteren til Jytte, da de gik ned ad Alleen. »Jeg indfører ham i de bedste Krese, og allevegne gør han sig uhjælpelig til Latter. Som nu f. Eks. idag . . . den Taabelighed med Stokken. Naar man holder af et Menneske — og jeg holder af Frandsen, han er paa en Maade min bedste Ven — saa kan man jo ikke lade være med at ærgre sig over den Slags Ting. Jeg siger det Gang efter Gang til ham paa den alvorligste Maade: Fordi du er svagt begavet, Frandsen, behøver du ikke at gøre dig til Nar! Og det har jeg dog Ret i, ikke sandt?«

»Naturligvis,« sagde Jytte, der gik i sine egne Tanker og ikke havde Aneise om, hvad det var, hun svarede paa.

Udenfor Porten i Dronningens Tværgade skiltes de.

Da Jytte kom op, var der Fremmede. En Justitsraad Hansen med Frue var kommen paa Visit. Det var jævne Folk, en Rest af deres Bekendtskaber fra Faderens Birkedommertid. Hr. Hansen, som dengang ejede en Proprietærgaard paa Samsø og var en af Øens Matadorer, havde i Faderens Ministertid og

ved hans Indflydelse faaet en Lotterikollektion i København og siden paa Grund af uopklarede Fortjenester erhvervet sig sin Titel.

For Jytte, der havde frygtet en alvorlig Scene med sin Mor ved Hjemkomsten, faldt dette Besøg meget belejligt. Det var næsten, som om Fru Bertha ikke tænkte paa, hvor Datteren kom fra. Kun lige idet Jytte traadte ind, havde hun kastet et hurtigt forskende Blik hen paa hende. Siden syntes hun helt at glemme hende for de Fremmedes Nærværelse.

Men hendes Væsen var i det hele besynderligt. Justitsraaden havde ført Samtalen ind paa Øjeblikkets Politik og de mange underlige Rygter, man hørte. Men Fru Bertha svarede ham mod Sædvane med almindelige Talemaader, ønskede aabenbart at komme bort fra Emnet og hensank et Par Gange i en mørk Aandsfraværenhed.

Jytte havde sat sig hen i Armstolen ved det ene Vindu. Nede paa Gaden var Lygterne lige bleven tændt.

Af Høflighed sad hun med Ansigtet vendt mod Stuen, som om hun hørte paa, hvad der blev talt om; men hendes Tanker var igen i Karsten Froms Atelier og Dagligstue. Det var gaaet op for hende, at hun først idag havde talt rigtig med ham og lært ham lidt at kende, som han virkelig var. Han havde for første Gang kastet Narrekappen helt. Det

var jo kun saa ubetydeligt, de havde talt sammen; og hvad han havde sagt, skulde vel ikke altsammen tages alvorligt. Men naar hun tænkte tilbage derpaa eller rettere paa hans Tone, følte hun sig underlig grebet om Hjertet, fordi hun i dens brudte Klang hørte som et Ekko af sin egen hjemløse Sørgmodighed.

For anden Gang paa denne Dag kom hun til at mindes sin Faders Ord til hende om den Sjælens »Tvillingbroder«, hun engang skulde finde i Menneskevrimmelen. Det havde som oftest været med en Følelse af Skræk og Uhygge, hun forestillede sig et saadant mandligt Genbillede af sin egen Ulykkesfigur, og noget af denne Angstfølelse steg ogsaa i dette Øjeblik op i hende ved at tænke paa den lille, instinktmæssige Uro, hun altid havde følt i Karsten Froms Nærhed.

Justitsraaden og hans Frue rejste sig nu og sagde Farvel. Hun fulgte dem ud i Forstuen, og da hun kom ind igen, og Moderen endnu ikke spurgte om noget men paany sad fortabt i sine egne mørke Tanker, gik hun ind til sig selv.

»Hvad kan der være sket?« tænkte hun.

I 32

Nogle Timer senere, da Taagen og Mørket atter havde nedsænket København som i en underjordisk Eventyrverden, og da Menneskestrømmen paany gik fra Broerne ind mod Teatrene og Byens mange andre Forlystelsessteder, samledes det af Gjærup foranstaltede politiske Velfærdsudvalg i et ældre Hus i Kronprinsensgade, et forhenværende Foreningshus, som nu var omdannet til et smaaborgerligt Selskabslokale.

Da Sammenkomsten var ganske privat, og Resultatet af Forhandlingerne foreløbig skulde hemmeligholdes, havde man foretrukket dette Mødested fremfor Byens mere kendte Samlingslokaler, hvor det altid var vanskeligere at sikre sig imod at blive beluret af Pressens lange Æselsøren.

Gjærup havde indfundet sig en halv Time før Mødetiden for at efterse, at alt var i Orden efter Aftalen. Han kendte personlig Værten, som oftere havde stillet sine Lokaler til Raadighed for den Slags hemmelige Sammenkomster, hvori Gjærup var den ledende Aand, og som af den Grund nylig var bleven belønnet med en Kammerraadstitel. Han vidste, hvad Slags Sikkerhedsforanstaltninger der krævedes, og Gjærup ytrede da ogsaa sin Tilfredshed med Ordningen.

Midt i en Sal, der optog det meste af Huset, var

der anbragt et langt Bord med Stole omkring. Men ogsaa de tilstødende Rum paa begge Sider var forbeholdt Mødets Deltagere, og til deres Betjening var der udset et Par af Forretningens ældste Folk, for hvis Tavshed Kammerraaden gik i Borgen.

Men et Uheld var i sidste Øjeblik indtruffet. En Kortslutning havde gennembrændt den elektriske Hovedledning. Hele Huset maatte oplyses med, hvad man i Hast havde kunnet skrabe sammen, lige fra Sølvkandelabre til gamle Petroleumslamper og Cyclelygter. Navnlig inde i Salen forslog denne Nødhjælp ikke stort, og Kammerraaden var meget ulykkelig.

Gjærup derimod gjorde ikke noget Væsen af Sagen. Disse gammeldags Lamper og uroligt brændende Lys i svære Armstager, der pludseligt igen var kommen til Ære og Værdighed, lagde en Fortidsstemning over Salen, der i Øjeblikket svarede til noget i hans bevægede og kæmpende Sind.

Han og Enslev havde været Venner i Ungdommen. De kom begge ude fra Landet, og i de fattige Studenterdage havde de holdt broderligt sammen. Ved hint nu historisk berømte Sold i Studenterforeningen, da Enslev ud paa Natten sprang op paa en Stol og under frygtelig Tumult holdt sin første politiske Oprørstale, havde Gjærup med sin Person dækket Vennen mod Overlast af nogle halvfulde og ophidsede

unge Mennesker, der vilde rive ham ned af Stolen og slaa ham ihjel. Ogsaa siden hørte han en Tid til Enslevs modigste og mest uegennyttige Vaabendragere. Men deres Livsskæbner var bleven meget forskellige. Skønt Gjærup var et skarpsindigt Hoved med en ualmindelig juridisk Viden, som Partiet ofte havde gjort Brug af, var han bestandig bleven holdt nede i en politisk Skyggetilværelse og gjort til en halvt latterlig, halvt tvetydig Person af Partiets egen Presse, hvad han ikke uden Grund tilskrev Enslevs Indflydelse. Fra det Øjeblik de to Venner mødtes i Rigsdagssalen, havde Enslev udelukkende set Pedanten i ham og været klar over Faren ved hans Medarbejderskab. Da han desuden med sin mistænksomme Natur straks mente at opdage Forsøg paa Snigløb fra Gjærups Side, havde han ikke taget i Betænkning at uskadeliggøre ham.

Men nu følte Gjærup sig overbevist om, at Hævnens store Time endelig var kommen for ham.

Efter at Kammerraaden bukkende havde forladt ham, og før nogen af de indbudne endnu var kommen, gik han i en halv Snes Minuter i Ensomhed op og ned i Salen med Hænderne paa Ryggen. Fingerenderne paa den højre Haand havde travlt, og i sin forhaabningsfulde Spænding smilte han som en Dødning og tænkte undertiden højt.

»Nu skal du faa din Dom, Tyge! . . . Dit knejsende

Hovmod staar for Fald! . . . Og faar jeg dig først ned fra den Æresplads, du har skændet, skal der ikke være Naade for dig, før jeg har dit stolte Hoved under min Hæl!«

Men nu begyndte Folk at komme. Den første var den unge Højskoleforstander Aleksandersen i sin lange, stramt tilknappede Frakke med de udpolstrede Skuldre, — blond, lysblaaøjet og smuk. Ved Synet af det lange Bord med dets mange mærkelige Belysningsgenstande udbredte han sine Arme og sagde med karakterfast Stemme nogle hjertelige Ord, mens hans Skygge tegnede sig paa Væggen bagved ham som en uhyre Sprællemand.

Nøjagtig paa Klokkeslaget kom Rektor Bohse sammen med Jørgen Højbo og Lærer Tanning. Og fra nu af gik Døren uafbrudt. En for en eller et Par Stykker i Følge blev Folk lukket ind af Tjenere, der med Lys i Haanden havde ledsaget dem op ad den halvmørke Trappe, hvor kun et Par Cyclelygter brændte.

Der samledes tilsidst henved et halvt Hundrede Mænd, hvoraf Størsteparten var Lovgivere. Resten bestod af bekendte Partifæller udenfor den aktive Politik, et Par Universitetsprofessorer, nogle Præster og Redaktører, om hvem det vidstes, at ogsaa de efterhaanden havde taget Afstand fra Enslev og hans Presse. De var bleven indbudte, for at de med deres

ansete Navne kunde forøge Betydningen af den Protestadresse, som det var Gjærups Hensigt at faa vedtaget til senere Offenliggørelse paa et belejligt Tidspunkt.

Stemningen var gennemgaaende meget alvorlig. »Femte Juni« havde igen i sit Aftennummer angrebet Regeringen skaanselsløst i en Artikel, der var spækket med Mistænkeliggørelse. Bladet gik fra Haand til Haand, og flere af de ældre Rigsdagsbønder rystede tavs paa Hovedet. Disse Enslevs fordums Kampfæller gik med tungt Hjerte til dette Opgør med deres gamle Fører og skottede misfornøjet til de unge Folk, der som Højskoleforstander Aleksandersen ikke kunde skjule deres Glæde ved Udsigten til at faa dette sidste Afgudsbillede fra en skummel Fortid styrtet i Grus.

De fleste af Ministrene havde indfundet sig efter Indbydelse, deriblandt selve Dagens Mand, Provst Broberg, der samme Dag var kommen hertil fra Jylland. Den lille graamankede Prælat gik smilende omkring i Salen, trykkede Folk i Haanden og modtog Lykønskninger.

Tilsidst manglede kun Tyrstrup. Da man havde ventet paa ham nogen Tid, begyndte det Rygte at brede sig, at han overhovedet ikke vilde komme. Og det var karakteristisk for den Mistillid, man nærede til Ministerchefen indenfor hans eget Parti, at Rygtet straks fandt Tiltro.

»Han tør ikke for den Gamle!« sagde Aleksandersen saa højt, at alle i Salen vendte sig om.

Gjærup og Lærer Tanning stak Hovederne sammen henne i et Hjørne og syntes raadvilde. Der begyndte at røre sig nogen Utaalmodighed i Forsamlingen. Kun Provst Broberg, der vedvarende følte sig som Centrum for Opmærksomheden, gik lige værdig omkring og trykkede Folk i Haanden.

Men nu aabnedes Døren af selve Kammerraaden, og Tyrstrup viste sig. Hans ualmindeligt alvorlige og bekymringsfulde Ansigtsudtryk bragte Samtalen til at standse overalt i Salen. Lærer Tanning førte ham til hans Plads ved den øverste Bordende, hvorefter alle satte sig i Tavshed.

Den gamle Jørgen Højbo indledede med en kort Redegørelse for Hensigten med Mødet og gav derpaa Ordet til Rektor Bohse, hvem det paa Forslag af Gjærup var bleven overdraget at føre Hovedslaget mod Enslev. Gjærup selv veg ved saadanne Lejligheder gerne i sidste Øjeblik tilbage paa Grund af Anfægtelser. Med al sin vilde Hævngerrighed var han et følsomt Menneske, der nok kunde være med til at slibe Vaabnene men helst overlod selve Blodsudgydelsen til andre.

Nu var Rektor Bohse iøvrigt ogsaa den Mand, hvis Ord vilde virke med størst Vægt omkring i Landet. Ganske vist hørte han ikke til Partiets

ledende Mænd. Han var i Grunden slet ikke Politiker, og hans akademiske Enfoldighed bragte ofte de rigtige gamle Rigsdagsrotter til at smile. Det var hans Karakters Uangribelighed, der havde skabt hans overordenlige Anseelse i Folket. Enslev, der til sin Forbitrelse aldrig havde kunnet faa Ram paa ham, kaldte ham for »Bæltedyret« paa Grund af denne Atmosfære af Retskaffenhed, der omgav ham som et beskyttende Panser. I Krese, hvor den hele Rigsdag karakteriseredes som et Udvalg af Nationens professionelle Røvere og Dagtyve, nævntes han gerne som den eneste retfærdige.

Rektoren talte langsomt, med en lidt selvbehagelig Bredde og i retoriske Vendinger, der ikke var fri for Svulst. Men han manglede ikke Vid, og der var et harmfyldt Sinds Kraft i hans Angreb paa »Femte Juni« — »Frivolitetens og Korruptionens Hoforgan«, som han kaldte det. Under sin Omtale af Enslevs Forhold til dette Blad, vakte han et Øjeblik stærk Bevægelse i Forsamlingen ved dristigt at erklære, at mange Partifæller rundt om i Landet ikke alene med Forundring og Sorg men ogsaa med dyb Skam var Vidne til, at en af deres Førere, ja selve Partiets Æresformand gjorde sig personlig Fordel af en Bladindustri, der spekulerede i Folkets Fordærv.

Han sluttede sin timelange Tale med at sige, at ingen vilde nægte Enslev Tak og Anerkendelse for

hans Fortjenester som en af Grundlæggerne af det danske Folks Selvstyre. Men han havde i den senere Tid aabenbaret en sygelig og stadig mere ubehersket Ødelæggelseslyst overfor sit eget Livsværk. Frihedens sande Venner i Landet maatte nu kræve, at der stilledes ham Valget mellem at støtte Partiets Regering i dennes Arbejde for Folkets religiøse, moralske og økonomiske Genrejsning eller at vige Formandspladsen til Trods for, at den i sin Tid var tildelt ham som et livsvarigt Æressæde.

Da han satte sig ned, udløste den alvorlige Stemning sig i en dæmpet Tilslutning fra hele Forsamlingen. Og Provst Broberg, der havde Plads ved Siden af ham, trykkede hans Haand.

Det var nu Meningen, at Højskoleforstander Aleksandersen skulde have haft Ordet som Repræsentant for Ungdommen, og der hørtes ogsaa en mandig Rømning fra den Ende af Bordet, hvor han sad, da Tyrstrup til almindelig Forbavselse rejste sig ved den anden Bordende og ønskede at tale.

Foran ham stod en høj Kandelaber med flere Lys, og paa Væggen tæt bagved ham tegnede hans Skygge sig mangedoblet som en Klynge Taageskikkelser. Forsamlingen stirrede paa ham i største Spænding. Man saae det paa hans bevægede Udtryk, at han havde en vigtig Meddelelse at gøre.

»For at forhindre Fortsættelsen af en overflødig

Debat — som jeg under andre Forhold iøvrigt kunde have sluttet mig til — betænker jeg mig ikke paa at gøre D'Herrer bekendt med Indholdet af en Skrivelse, jeg idag har modtaget fra Enslev i min Egenskab af Næstformand. Da jeg imidlertid endnu ikke har haft Lejlighed til at fremlægge den for den samlede Partistyrelse, maa jeg bede Dem alle om foreløbig at betragte min Oplysning som strengt fortrolig. Enslev meddeler, at han selv ønsker sig fritaget for alle partipolitiske Tillidshverv og ogsaa fratræder Formandsskabet.«

»Hør!« lød det i Overraskelsens Glæde fra flere af de unge. Og Højskoleforstander Aleksandersen lagde sig med korslagte Arme tilbage mod Stoleryggen, som kunde det væsenlig være ham, der havde tvunget den gamle Partityran ned fra Højsædet.

»Men desværre har jeg ogsaa en anden Meddelelse at gøre,« fortsatte Tyrstrup. »Jeg er overbevist om, at den vil vække dyb Beklagelse ikke alene i denne Forsamling men hos alle dem, for hvem Fremtidsmaalet har været en fredelig Samvirken af Folkets Kræfter til Bedste for vort fælles Fædreland. Enslev meddeler nemlig samtidigt, at han — vor mangeaarige Fører og største Kraft — udmelder sig af Partiet.«

Efter disse Ord lød der ingen Hør. I næsten et

Minut var der en Gravens Stilhed i den dystre Sal. Saa rejste der sig lidt efter lidt højlydte Protester fra mange Sider.

»Det maa ikke ske!« sagde en gammel Bonde ophidset.

»Det er jo Forræderi!« raabte Lærer Tanning, og hans Ord blev gentaget af flere.

Gjærup sad med Albuen paa Knæet og Haanden omkring Hagen. Aldeles lamslaaet stirrede han gennem Brillerne hen paa Tyrstrup — med Øjne saa runde og mørke som en Natfugls. Han havde dennegang været saa sikker paa sin Sejr. Og nu havde Enslev igen ved en lynsnar Manøvre slaaet ham Vaabnet ud af Haanden.

Tyrstrup føjede til, at de — undertiden miskendte — Bestræbelser, der fra flere Sider var gjort for at afværge denne triste Katastrofe, altsaa ikke var bleven kronede med Held. Han havde dog det Haab, at Sammenholdet i Partiet skulde vise sig stærkt nok til at modstaa ogsaa denne svære Rystelse, og han bad tilsidst alle de Tilstedeværende om at tilsige ham og det øvrige Ministerium deres virksomme Støtte i den bitre og sørgelige Kamp, der sikkert forestod.

Som Svar herpaa sprang Lærer Tanning op og raabte i heftig Bevægelse:

»Danmark leve!«

Alle rejste sig. Med løftede Hænder og for manges Vedkommende med bævende Læber blev der svaret med tre taktfaste Hurraer.

Kort efter opløstes Forsamlingen. De fleste af Deltagerne gik bort i en nedslaaet Stemning; og da Gjærup som den sidste tog Afsked med Værten, sagde han ham ind i Øret:

»Vi kommer snart igen!«

Paa Vejen hjem gennem Smaagaderne fik Gjærup iøvrigt hele sit morderiske Haab tilbage. Efter at Forskrækkelsen havde sat sig, følte han sig mere og mere overbevist om, at Enslevs Demonstration kun vilde skaffe ham en kort Galgenfrist og siden gøre hans Fald endnu dybere, hans Ydmygelse endnu forsmædeligere. Dersom ikke Døden forinden forbarmede sig over ham, skulde han ikke undslippe dennegang. Retfærdigheden havde endelig indhentet den store Forbryder. Han, hvis hele Liv havde været et Oprør mod Lov og Orden, skulde komme til at ende sine Dage som en fredløs Mand. Den uovervindelige Sejrherre skulde falde paa sine egne Gerninger, skulde tilsidst dø som en stakkels Flygtning, hvem ingen vilde kendes ved. — —

Ude omkring i Hovedgaderne sporedes allerede et stærkt Røre. »Femte Juni« havde udsendt en Løbeseddel med Meddelelse om Enslevs Krigserklæring,

og Folk søgte hen til Avisredaktionernes Vinduer for at læse de ophængte Plakater.

Ud paa Aftenen voksede Bevægelsen i Byen næsten som paa en Valgdag. Især var der Trængsel paa Højbro Plads udenfor »Femte Juni«s store Bygning. Hurraraab og »Leve Enslev« lød nu og da op mod den halvrunde Hjørnealtan, hvor den gamle Fører saa ofte paa de store Valgaftener havde vist sig for Mængden og ladet sig hylde.

Nu sad Redaktør Samuelsen deroppe bag de oplyste Vinduer i sort Fortvivlelse. Han var om Eftermiddagen gaaet til Sammenkomsten med Enslev fast bestemt paa at gøre ham alvorlige Forestillinger. Og saa var Resultatet blevet, at han efter en Avdiens paa to Minuter hjembragte Ordre til at udsende Løbeseddel om denne Ulykke, der sikkert vilde koste Bladet flere tusinde Provinsabonnenter. Hans store Planer til et særligt Søndagsnumer, til et illustreret Onsdagstillæg for Børn, til en Sportstidende og et humoristisk Følgeblad med kolorerede Billeder — alle disse moderne Ideer, som hans Hjerne tumlede med, og som i Løbet af et halvt Aar vilde kunne nedslagte enhver Konkurrence — igen uhjælpeligt strandet paa en halvgal Oldings urimelige Stædighed!

Mellem de mange tusinde Telefonsamtaler, der kryssedes over København denne Aften i Anledning af Enslevs Udæskning, førtes nogle mellem Jægermester Hagens Svigerfar, Grosserer Søholm, og forskellige politisk interesserede Folk af hans Bekendtskab, som Grossereren ringede op for at høre deres Mening om Affæren.

»Ja saa! . . . Naa! . . . Stemmerne paa Landet maaske; ja det kan jo være! . . . Jeg kender ikke noget til de Dele; jeg er Forretningsmand og har aldrig raget mig ind i det politiske . . . Hvad siger De? Min Svigersøns Standpunkt. Ja, det kender jeg heller ikke noget til. Blander mig ikke i det. Men De mener altsaa, at Enslev er færdig . . . Ogsaa syg? Ja, det er han jo. Men der maa vel næsten komme et nyt Valg nu? . . . Hvad siger De? . . . Ja ja, nu faar vi se! . . . Godnat!«

Grossereren lagde Telefonen men tog den lidt efter igen og ringede sin Svigersøn op.

Der var ingen, der svarede.

Han ringede utaalmodigt flere Gange; men gennem Telefonen kom der ingen anden Lyd end denne stille, uhyggelige Kogen, der er Tavshedens og Mørkets Stemme.

»Naturligvis! . . . Ingen hjemme!«

Han lettede sin Kæmpekrop og greb uvillig Pennen.

Under megen Snusen gennem Næsen og Smæld med Læberne og al den øvrige Musik, der var nødvendig, naar denne forhenværende Pakhuskarl skulde udtrykke sig skriftlig paa anden Maade end i de vedtægtsmæssige Handelstalemaader, kom der følgende Skrivelse til Verden:

Kære Hr. Svigersøn!

Jeg venter Dem og Vilhelmine her til Frokost imorgen. Det er jo Søn- & Helligdag. Vi har ikke set noget til jer saa længe. Vi spiser Klokken tolv præcis.

Med Agtelse
Deres Svigerfader
L. K. Søholm.

Han trykkede paa en Knap under Bordpladen, og næsten som automatisk skød Døren til Gangen sig ind i Muren, og en uniformeret og friseret Dreng kom tilsyne i Aabningen i militær Retstilling.

»Grossereren kaldte!«

»Bring det Brev hen i Postkassen. Og saa kan du gaa hjem.« — —

Grosserer Søholm havde sit Kontor ved Vestervold. Hans Privatbolig — en nybygget, palæagtig Villa — laa i det fornemme Kvarter foran Østerbro. Hver Søgnedags Morgen Klokken otte kørte han hjemmefra i sin elefantgraa Kæmpeautomobil, og indtil han ved Sekstiden vendte tilbage repræsenteredes Familjen af hans to endnu ugifte Døtre, Frøknerne Cecilie og

Constance, samt af hans Søster, den gamle Frøken Søholm, der under Broderens Fraværelse var Husets egenlige Herskerinde.

Grossererens Kone levede ganske vist endnu men blev kun halvvejs regnet med til Familjen. Som en fattig Slægtning, der spiste Naadsensbrød i Huset, havde hun sit faste Stade inde i Spisestuen, hvor hun fik Lov at sidde ved et af Vinduerne med noget Strikketøj. Men naar der kom Visiter, blev hun puttet ind i et Soveværelse. Den forhenværende Grønthandlerske, der var syv Aar ældre end sin Mand, havde tidligt vist sig ganske uimodtagelig for selskabelig Politur, og Aarene havde ikke virket udviklende paa hendes Aandsevner i det hele taget. Hun sad ved sit Vindu med et sky Udtryk i Øjnene og spiste kun med ved Bordet, naar der ikke var Fremmede.

For Frøknerne Cecilie og Constance, hendes Døtre, var hun udelukkende deres Fars Kone. Og for Frøken Søholm var hun et Huskors, som det trods 30 Aars ihærdig Stræben endnu ikke var lykkedes hende at plage Livet af.

De to unge Damer var begge høje, slanke Skikkelser, der lignede deres Søster Fru Vilhelmine, saa Folk tidt tog fejl af dem paa Gaden. De gik ligesom hun meget elegant klædt og var den meste Tid af Dagen optaget af deres Garderobe og Frisyre.

Alle tre havde de faaet deres Opdragelse i en tysk Pension, og den yngste af dem, Frøken Constance, var nylig vendt hjem fra et Besøg dernede som forlovet. Hendes Kæreste, en statelig Uhlanofficer og Friherre, ventedes til Byen i den nærmeste Fremtid. Baade Grossereren og hendes Søster var meget tilfredse med Partiet. Den tilkommende Friherreindetitel var for dem et Vederlag for den fejlslagne Spekulation, som Vilhelmines Giftermaal foreløbig havde været. Om Moderens Mening var der overhovedet ikke bleven spurgt.

Frøken Cecilie var endnu uforlovet. Og dog var hun efter alles Mening den smukkeste af de tre smukke Søstre og derfor ogsaa den, der havde haft de fleste Tilbud. Men ved den megen uforsigtige Omgang med sit eget Spejlbillede havde hun levet sig ind i den Forestilling, at hun var Jordens skønneste Kvinde, og hun fandt af den Grund ingen Mand fornem nok eller smuk nok eller rig nok til at blive lyksaliggjort af hende. Hun gik omkring med et livstræt Udtryk, ligesom besværet af sin overordenlige Dejlighed, og samtidig saa utilnærmelig og stolt, som om hun viste sine Medmennesker en uhørt Naade blot ved at nedlade sig til at eksistere. Hun var da ogsaa bleven Faderens Yndlingsdatter, der havde forskaffet ham den Tilfredsstillelse at kunne sende en Række Friere af Byens bedste Familjer ud af Døren med et Spark.

Jægermesteren og hans Kone mødte begge to til Familjens Søndagsfrokost den næste Dag, og Fru Vilhelmine, hvem den datterlige Respekt for Faderen stadig sad i Blodet, naaede trods sin Optagethed akkurat dertil i rette Tid. Hendes Mand derimod, der havde været til en Seance hos Karsten From, lod med Forsæt vente paa sig næsten et Kvarter.

Han havde aldrig ladet sig imponere af sin Svigerfaders Millioner. Al gammel, nedkæmpet Patricierfølelse skød sig ubetvingelig op i den demokratiske Folketingsmand overfor denne æselsskrydende Kong Midas med den opsvulmede Brydernakke og de vældige Hænder. For ham var og blev han aldrig andet end en Pakhuskarl, der havde haft Held med sig.

Der var derfor ogsaa en Tid, da de ikke taalte at se hinanden. Naar det overhovedet var kommen til Forhandling mellem dem angaaende Storeholt og tilsidst ogsaa til fornyet personlig Omgang, skyldtes det udelukkende den uheldige Stilling, Jægermesteren om Sommeren under sine Valgforberedelser havde bragt sig i, da han saae sig nødsaget til at give Svigerfaderen Sikkerhed for et Laan i det samme Indbo, som han i Forvejen havde pantsat til en københavnsk Antikvitetshandler. Ikke længe efter kunde han mærke, at begge Laangiverne begyndte at fatte Mistanke, og for at undgaa Vrøvl, havde

han saa bestemt sig til ved et Salg at skaffe sig Kontanter til en Afvikling af Affæren.

Svigerfaderens Prokurist, Hr. Svendsen, der var Husets sædvanlige Søndagsgæst, irriterede ogsaa Jægermesteren. Det var en yngre, ubehageligt smilende Mand, der i hans Nærværelse stod med Hænderne i Lommerne og vuggede sig paa sine lange Ben, som om han befandt sig paa et gyngende Skibsdæk. Han havde altid fundet ham impertinent og skabagtig og fræk. En Type paa de moderne Kontorlømler og Kassebedrøvere, som daglig paa Kafeerne og i Teatrene opbragte ham ved deres udannede og støjende Optræden.

Ved Bordet optraadte Frøken Søholm ganske som Værtinde. Paa Grund af Jægermesterens og Hr. Svendsens Nærværelse var Grossererens Kone bleven puttet i Seng under det Paaskud, at hun ikke befandt sig vel.

Under Begyndelsen af Maaltidet, mens de andre tilfredsstillede deres første Sult, var det ogsaa Frøken Søholm, der paatog sig Underholdningen. Selv levede hun — som hun udtryksfuldt fremkvidrede — af »Lys og Luft«. Hun havde for nogen Tid siden i en Sporvogn faaet overrakt et Numer af Generalkonsulinde Koldings Forkyndelsesskrift »Morgenrøde«, og efter at have studeret det i Enerum og under mange Anfægtelser et Par Dage, havde hun erklæret sig for

overbevist, havde afsvoret sin gamle Tro paa Fløjtespillet og Petroleumskuren og var gaaet ind til Genfødelsen ved de kolde Fodbade og de nathalie-koldingske Aandedrætsøvelser. Da imidlertid disse sidste skulde foretages i Træk fra aabne Vinduer og helst gentages hver anden Time, var Resultatet for de fleste andre af Husbeboerne bleven en alvorlig Snue. Der var derfor tilsidst nedlagt Forbud mod dem, i hvilken Anledning der for Tiden herskede en ret alvorlig Krigstilstand i Familjen.

Grosserer Søholm, der med Servieten under Hagen havde faaet afgnavet sit Koteletben, førte nu Samtalen ind paa sin forestaaende Rejse til Storeholt, hvor han agtede at opholde sig en Ugestid for personlig at tilse de store Restaureringsarbejder, der allerede var paabegyndt derovre. Det var Meningen, at hans nye Svigersøn, den tyske Uhlanofficer, samtidig skulde tilbringe nogle Dage derovre; og han talte om at foranstalte et Par Jagter for ham og om at anskaffe en ny Baad til Fisketure paa Grønnevandet.

Samtalen faldt Jægermesteren lidt for Brystet. Ikke saameget fordi han ikke selv blev indbudt til at deltage i Turen, hvad han dog aldrig havde taget imod. Men saa henrykt han end var over at være sluppet heldigt af med Storeholt og alle Bryderierne derovre, følte han det dog endnu sært at høre en anden omtale hans gamle Hjem som sin Ejendom.

Han saae et Par Gange over paa sin Kone, der imidlertid sad rank som et Lys og spiste paa sin korrekte Maade med fastklemte Albuer og bløde Haandled, som om Samtalen ikke vedkom hende.

»Aa ja,« tænkte han et Øjeblik med bevæget Sind. »Vilhelmine kan naturligvis ikke føle det paa samme Maade som jeg. Men lille Kaj ligger dog begravet derovre.«

Det kom ham derfor vel tilpas, at Frøken Søholm nu bortledte Opmærksomheden, idet den lille Dame fik ondt og maatte forlade Bordet. Det var igen en Demonstration. Frøknerne Cecilie og Constance havde for en Timestid siden inde i Dagligstuen overrasket Tanten i Udøvelsen af sin Lungegymnastik foran vidt aabne Vinduer. Det var straks blevet meldt til Faderen, og der havde været en stor Scene.

Afmagtsanfaldet kom derfor ikke overraskende. Og det vakte ingen større Sindsbevægelse, da den lille, halsstarrige Dame ved Pigens Arm vaklede bort med Haanden over Øjnene, — stille og klageløs som den, der lider for sin Tros Skyld.

Efter Bordet bød Grossereren sin Svigersøn ind i sit tyrkisk udstyrede Rygekabinet til en Havanna, mens Hr. Svendsen blev i Dagligstuen hos Damerne.

»Værsgo' og sæt Dem!« sagde Hr. Søholm, efter at han selv havde lagt sig i Divanen.

Jægermesteren gav sig derfor til at spasere op

og ned ad det mosbløde Gulvtæppe med Tommelfingrene hægtede i Ærmegabene, som om han befandt sig ene med sig selv i sin egen Stue.

»Vil De ikke ta'e Plads?«

»Tak — jeg trænger til at strække Benene lidt.«

Inde i Dagligstuen begyndte en Grammofon at skratte. Det blev til en wagnersk Arie, som Operaens populære Heltetenor, Nationens Øjesten, fortolkede med en Tyrs Stemmekraft.

Hr. Søholm trykkede paa en Knap i Divanen. Døren ud til Gangen skød sig ind i Væggen, og den uniformerede og friserede Dreng viste sig i prøjsisk Retstilling med udstrakte Langfingre nedad Buksesømmene.

»Grossereren kaldte!«

»Luk der!« befalede han og viste paa Døren ind til Dagligstuen.

Da han nu var bleven helt alene med sin Svigersøn, gav han sig til at tale om det »politiske Halløj«, som alle Morgenbladene jo var fulde af; og han spurgte ham, hvordan han havde tænkt at stille sig til den forandrede Situation.

»Stille mig?« sagde Jægermesteren og standsede. »For mig er der absolut ingen Forandring sket. Min Plads er nu som før ved Enslevs højre Side.«

»Da er det en meget skidt Plads nu. Det er min bestemte Mening, at Enslev er færdig. Stemningen

ude omkring paa Landet er imod ham. Stol De paa mig! Han er ogsaa en syg Mand. — Næ, den Plads skal De meget hellere gi' op med det samme. Den faar De ingen Fornøjelse af. Og det vilde jo være rart, om De snart kunde faa fat i den rigtige Ende derhenne paa Rigsdagen.«

Det kunde ikke falde Jægermesteren ind at indlade sig i nogen politisk Debat med sin Svigerfar. Han forstod desuden den foragtelige Mening af hans Tale og fandt den ikke værdig til et Svar.

»Jeg er ikke tilfals,« sagde han blot.

»Hvad har De da tænkt at leve af for Fremtiden?« spurgte Hr. Søholm efter en længere Pavse, hvorunder han i Tankerne havde gjort sin Svigersøns Bo op og udleveret det til Skifteretten.

Jægermesteren standsede igen.

»Hvad mener De med det?«

»Jeg mener sgu, at det er Deres Pligt snart at tænke lidt alvorligt paa Deres og Vilhelmines Fremtid. De 30 Tusind, De fik udbetalt, kan jo ikke holde længe med den Husholdning, I fører. Og naar de er væk — hvad saa? Hos mig faar I ikke en Øre.«

Han fortalte ikke, at han egenlig havde haft i Sinde at vove et halvthundrede Tusinde paa ham i Haab om engang at kunne se sin Datter som Ministerfrue. Men den Spekulation havde han nu opgivet. Storeholt havde saamænd været ham dyr nok,

— tænkte han ved sig selv. Naar det blev sagt, at han havde tjent svært paa den Handel, var det noget Snak. Dersom han solgte Gaarden igen, som den nu var, vilde han i det højeste kunne have en Snes Tusinde for sin Risiko.

Jægermesteren var bleven blodsprængt i Ansigtet af Raseri. »Jeg vil ikke vide af Deres Uforskammetheder,« sagde han. »Har jeg bedt Dem om Penge? Har Vilhelmine? . . . Jeg skal have mig frabedt, at De blander Dem i mine Ting.«

Hr. Søholm slog Benene ned fra Divanen og rejste sig. Ogsaa han var bleven hidsig nu. Det ene Ord tog det andet, og det kom til et af disse øredøvende Skænderier, som i gamle Dage var den regelmæssige Afslutning paa deres Samtaler. Den store Børsmatador med den opsvulmede Brydernakke og den lille korthalsede Jægermester stod overfor hinanden med Hænderne i Siden som et Par Skoledrenge, og det var Jægermesteren, der var den groveste i Munden. Naar Blodet løb ham til Hovedet, gik han fra Sans og Samling, saa han var lige ved at ryge i Maven paa Svigerfaderen. Og hans totale Respektløshed imponerede denne, der var vant til at se Folk krybe for hans Penge.

Det endte med, at Jægermesteren skød Døren til Dagligstuen tilside og raabte ind:

»Vilhelmine! Nu gaar vi! . . . For nu trænger jeg til frisk Luft!«

Virkningen var dog lidt flov for ham, fordi hans Kone allerede var gaaet. Hun havde forklaret, at hun skulde til et Tilsynsmøde i en Væveskole paa Østerbro. I hendes Sted var det Teaterhelten, der svarede ham gennem Grammofonens Tragt:

Elskede! Kom til mit Bryst!
O, allersaligste Lyst!

Da han kom ned paa Gaden, smilte han tilfreds. Det havde ligefrem gjort godt engang igen at faa Luft overfor det store dumme Bæst, som Svigerfaderen i hans Øjne var. Men nu trængte han til at tale med et fornuftigt Menneske, og han bestemte sig til at gaa hen i Dronningens Tværgade. Han ventede at træffe Jytte alene, da han vidste, at hans Tante hver Søndag Eftermiddag gik ud paa Kirkegaarden for at se til sin Mands og sin Søns Grave.

I Forstuen meddelte Pigen ham, at der var Besøg. Han gik dog ind, og fandt en stor, fyldig, ganske smuk men ikke længer ung Dame med en kostbar Blaaræv hængende ned over Armene.

Hun var ham ganske fremmed; men idet de saae hinanden, kom de uvilkaarligt begge to til at le. Damen — der blev forestillet som Fru Merck — var nemlig den Juvelerfrue, hvis Portræt han havde set i Karsten Froms Atelier, og hun paa sin Side gen-

kendte hans Ansigt fra det samme Sted. Det gik tillige op for Jægermesteren, at det var hende, han den foregaaende Dag havde set et Glimt af paa Østergade, mens hun foer forbi i en flot Automobil.

Jytte holdt sig ganske udenfor Munterheden. Hun sad og betragtede sin egen Lillefinger for at undgaa at se paa Fru Merck, af hvem hun altid havde følt sig inderlig frastødt paa Grund af hendes støjende og frivole Væsen.

»Saa var det sikkert Deres *Auto*, som holdt her udenfor, Fru Merck,« sagde Jægermesteren og fikserede hende lidt.

»Ja vist! Og Tak, fordi De mindede mig om det. Hvor kunde De forresten vide det?«

»Jeg havde vist den Glæde at se Dem igaar paa Østergade — ikke sandt?«

»Aa — det tror jeg virkelig ogsaa!«

Hun havde nu faaet sit Ræveskind lagt tilrette paa Skuldrene. Efter et lille Ophold, hvorunder hun knipsede et Par Fnug af sig, spurgte hun, om man heller ikke skulde have den Fornøjelse at se ham ved Karsten Froms *Soirée* den næste Fredag. Hun hørte til sin Overraskelse, at hans Kusine ikke havde modtaget nogen Indbydelse.

»From har bedt mig om at komme,« svarede han. «Og jeg haaber ogsaa, jeg skal kunne indfinde mig, skønt Rigsdagsarbejdet naturligvis lægger stærk Be-

slag paa mig i denne Tid. Den politiske Situation er jo meget alvorlig. Man veed aldrig, hvad Øjeblik man kan blive kaldt til Konferencer af afgørende Betydning.«

»Naa ja — skulde De blive forhindret, gaar De vist ikke tabt af saa meget,« sagde Fru Merck. »Der er ikke længer saa morsomt hos From. Det kan jo være godt nok med alle hans *Tricks;* men man kan jo ogsaa faa for meget af Hr. Bajads.«

»Tonen er vist noget vel fri hos ham?«

Fru Merck lagde Hovedet tilbage med en uciviliseret Latter, mens hun knappede en Knap i sine Handsker.

»Aa ja, saamænd! Der sker jo undertiden paa Hjemturen nogle smaa Forvekslinger mellem Parrene. Menneskene er jo ikke altid saa dydige, som de burde være.«

Hun rejste sig nu og sagde Farvel, og Jytte maatte overvinde sig til at følge hende ud i Forstuen. Da hun kom tilbage, stod Fætteren smilende midt paa Gulvet med Hænderne i Lommerne og rystede paa Hovedet.

»Hvad er hun for en Dame? I kender hende altsaa.«

»Nej, det gør vi egenlig ikke. Men hun har en Søster i Avstralien, som engang var min Veninde. Hun kom for at bringe mig en Hilsen fra hende.«

Jytte forstod godt, at den Hilsen kun havde været et Paaskud, som rimeligvis endda var opfundet. Fru Merck maatte paa en eller anden Maade have faaet Underretning om hendes Besøg hos Karsten From og var aabenbart straks bleven mistænksom. Jytte vidste ikke, at Karsten From den foregaaende Dag for hendes Skyld havde sendt sin Veninde et pludseligt Afbud, der bragte hende i Raseri og siden havde givet Anledning til en frygtelig Scene imellem dem. Dog anede hun noget saadant, saasnart hun havde forstaaet, at Fru Merck var kommen her paa Spioneri.

»Det var iøvrigt pudsigt, at hun skulde give sig til at tale om Froms store Aftenselskab paa Fredag,« sagde Fætteren. »Jeg kommer nemlig lige fra ham, og han sagde selv akkurat det samme om det. Han troede ikke, det blev morsomt, og han havde allermest Lyst til at aflyse det, sagde han. Men der er allerede engageret et Zigøjnerorkester, og Maden og Betjeningen er jo ogsaa bestilt. Jeg tror endda, han har gjort særlig store Anstalter dennegang.«

»Hvorfor er han da bange for, at det ikke skal blive vellykket?« spurgte Jytte henne fra Vinduet, hvor hun sad med Haanden under Kinden og saae ned paa Gaden, som om hun kun var halvvejs nærværende.

»Fordi han ser alting gennem sværtet Glas i disse

Dage. Han er i et skrækkeligt Humør. — Kan du slet ikke gætte Grunden?«

Jytte drejede Hovedet.

»Jeg? . . . Hvad mener du?«

»Jeg burde maaske ikke sige det, Jytte; men jeg tror, han har haft et lille bitte Haab om at kunne faa Lov til at invitere dig med til Festen. Det er vist netop af den Grund, han har gjort sig særlige Anstrengelser dennegang. Han har ikke direkte spurgt mig, kun forhørt sig om min Mening. Men efter det, du forleden fortalte mig, har jeg jo ikke været i Tvivl om, hvordan du vilde stille dig, og det sagde jeg ham ogsaa idag. Jeg kunde mærke, at han blev meget modfalden. I flere Minuter sagde han ikke et Ord. Og . . . ja, siden jeg nu har sagt saa meget, Jytte, saa kan jeg lige saa godt fortælle hele Sandheden. Han er rasende — aldeles vanvittig forelsket i dig.«

»Aa — Vrøvl!« sagde Jytte og vendte sig igen mod Vinduet, men hendes Ansigt blussede.

»Jeg veed det bedre, lille Kusine! For han har selv betroet mig det. Han maa i det hele bestandig tale om dig. Og han var idag saa underlig, at jeg i Grunden ikke var rigtig glad ved at gaa fra ham.«

»Aa — maa jeg være fri!« sagde Jytte og rejste sig nu.

Hun havde hørt sin Mor komme, og for ikke at

træffe hende gik hun hastigt forbi ham og ind til sig selv.

Inde i sit Værelse satte hun sig ned i sin Armstol med Haanden for Øjnene. Det var dog kun et Nu. Saa rettede hun sig op og kaldte sig selv barnagtig. Herregud, hun havde dog før været en Smule forelsket i et kønt Mandfolkeansigt uden at dø af det! Men det harmede hende, at Karsten From kunde kaste sig hen til et Kvindemenneske som denne Fru Merck, der gjorde sig til af at have haft flere Elskere end Kejserinde Katharina den Anden. At dog ingen kunde sige ham, hvor uværdigt det var!

Hvad John havde fortalt hende om hans »vanvittige Forelskelse«, troede hun ikke det mindste paa. Det var vist aldrig saa alvorligt med ham. Naar hun tænkte paa det Udtryk, hans Ansigt havde haft, da hun igaar sagde Farvel til ham, kunde hun næsten tvivle om, at han overhovedet brød sig det mindste om hende. — Og nu hans Brev?

Hun havde om Morgenen faaet et paatrængende Brev fra ham, hvor Ordene var sat paa Skruer for at tilsløre Meningen. Han skrev, at han havde kunnet mærke, hun endnu ikke havde tilgivet ham hans gamle Forløbelse overfor hende. Han »bønfaldt« hende derfor om at unde ham en Samtale, for at han kunde faa Lejlighed til at forklare sig. Fra hendes Fætter vidste han, at hun spaserede paa

Langelinje mellem Elleve og Tolv, og han vilde nu være saa dristig en Dag at møde hende der. Dersom hun da besvarede hans Hilsen, tog han det som Tegn paa, at han turde standse hende.

Et slet og ret Stævnemøde altsaa!

Det var skammeligt, at hun nu for Fremtiden var nødt til at opgive sine Langelinjeture. Hvorlænge mon den Forfølgelse skulde vare? . . .

Da hun et Kvarterstid senere igen kom ind i Stuen, var Fætteren gaaet. Ogsaa Moderen var borte. Hun gik da lidt omkring derinde, kiggede et Øjeblik i Avisen og kom derved til at huske paa noget, hun skulde købe den næste Dag. Hun trak en Skuffe ud i Sekretæren men havde allerede glemt, hvad det var, hun vilde søge der. Og igen gik hun uroligt og smaafrysende omkring i Stuen med noget af en Uhyggefølelse paa Grund af Ensomheden.

Det var begyndt at mørkne. Hun satte sig hen ved Vinduet og saae, at Gadelygterne allerede var tændte. Ogsaa Sporvognene, der uafbrudt kurede gennem den snevre Gade med søndagspyntede Folk, var fuldt oplyste. Og hun tænkte paa, at det var paa denne Tid, Torben Dihmer i længst forsvundne Dage plejede at komme paa Besøg. Hvor hun huskede hans Ringning! . . . Altid stod han først derhenne ved Døren og saae sig lidt omkring, ligesom for at overbevise sig om, at intet var forandret, at

alting stod paa Plads i »den gamle Stue«, som han kaldte den paa Grund af Møblerne, der saa godt som alle stammede fra hendes Farfars solide Købmandshjem. Selv var han altid den samme. Rolig, god og hensynsfuld, ikke meget talende, alligevel altid underholdende og fuld af Skælmeri. Det elskeligste Menneske i Verden! . . . Trods den Skinsyge, der undertiden kunde nage hende, naar han og Moderen kom for dybt ind paa Politik; og trods de angstfulde Grublerier, hun dengang plagede sig saa meget med — hvor havde det været en lys og fredfyldt Tid! Men det syntes hende at være sket altsammen for saa umaadelig længe siden, at tilhøre en fjern Fortid, en Guldalder i Tidernes første Morgengry. Selv deres sidste, ulyksalige Møde i Italien, som dog kun laa syv Maaneder tilbage, forekom hende at være en Oplevelse fra en hel anden Tilværelse.

Moderen var kommen ind i Stuen. Hun havde sat sig hen i Sofaen med sin Strikkestrømpe.

Forholdet mellem Mor og Datter var endnu ikke kommen helt i Lave efter Besøget hos Karsten From. Men Jytte følte i dette Øjeblik Trang til en endelig Forsoning. Hun satte sig hen til hende og lagde indsmigrende Armen om hendes Liv.

»Er du endnu vred paa mig, Mor?«

Fru Bertha skottede først lidt mistænksomt til hende. Saa lagde hun Strikketøjet ned i Skødet, tog

Datterens Hoved mellem sine Hænder og saae hende ind i de brune Øjne.

»Vil du love mig blot een Ting, Jytte?«

»Lad mig først høre, hvad det er.«

»Vil du altid være ærlig imod mig? Aldrig skjule noget for mig, selv om du ogsaa veed, at det vil bedrøve mig?«

»Det lover jeg dig!« sagde Jytte efter en kort Betænkning. Og hendes Mund søgte Moderens til et bekræftende Kys.

Lidt efter ringede det, og Jytte rejste sig med store Øjne. Skønt hun sagde til sig selv, at det var en aldeles vanvittig Tanke, kunde hun ikke komme bort fra, at det var Torben Dihmers Ringning. Nu hørtes ogsaa en Herrestemme derude . . . Hurtigt gik hun tilbage til Vinduet, og i sin Svimmelhed mindedes hun pludselig en Drøm, hun nylig havde haft, hvori Torben Dihmer reddede hende i en stor Fare.

Døren aabnedes for Fætteren Asmus. Den lille Professor var igen idag i daarligt Lune, gik op og ned ad Gulvet og vilde ikke sætte sig. Han spurgte, om de saae noget til hans Bror; og da han og Moderen dermed var inde paa Øjeblikkets Spænding i Rigsdagen, fik Jytte, hvad hun kaldte sin politiske Kvalme, og gik ind til sig selv.

Frøken Susse Frederiksen, kaldet Folkets Glæde, og hendes Kæreste, tykke Frants Møller, sad den næste Aften ved Ottetiden i et mindre Restavrationslokale ved Vestervold. De saae begge meget medtagne ud. I mere end en Time havde de siddet tavse og stirret ud over deres tomme Glas.

Der var ikke andre i Lokalet end et Par ældre Mænd, der sad stille fordybet i Aftenbladene.

Ogsaa Opvarteren havde slaaet sig ned i et Sofahjørne med en Avis.

Frøken Susse laa ud over Marmorbordet med Haanden under Kinden. Den store Hat sad skævt paa Hovedet, og hun skød hvert Øjeblik Skuldrene i Vejret under heftige Kuldegysninger. Trods Sminken og de sværtede Øjenbryn saae hun gammel ud. Hun havde om Formiddagen haft en skrækkelig Oplevelse, som endnu ganske lammede hende. En Politibetjent havde ved Tolvtiden ringet paa hendes Dør og udbedt sig en Samtale med hende. Han forklarede, at der samme Morgen i Søndermarken var skaaret en hængt Mand ned, i hvis ellers tomme Lommer man havde fundet en Seddel med hendes Navn og Adresse, hvorfor man formodede, at hun maatte kende ham. Da man ikke paa anden Maade havde kunnet faa oplyst, hvem Manden var, bad man hende om at følge med til Lighuset.

Hun havde af Betjentens Beskrivelse straks forstaaet, at det maatte være Cajus Vang. Og hendes første Følelse var en rasende Forbitrelse mod ham for den Seddels Skyld.

Imidlertid havde hun opfattet Politibetjentens Anmodning som en Ordre, hun ikke kunde modsætte sig, og forøvrigt var hendes Sindsstemning overfor den døde hurtigt slaaet om. Hun kom til at græde, og med Graaden voksede Medfølelsen for den tidligere Ven, voksede ogsaa Angeren over hendes Medskyld i hans Ulykke og dertil en rædselsblandet Nysgerrighed efter at se hans Lig.

Hun havde kun forlangt, at hendes Forlovede, som hun netop ventede, skulde have Lov at følge med; og da Frants Møller lidt efter indfandt sig, kørte de alle tre i Droske til Lighuset. Frants Møller fik dog ondt allerede af Lugten i Gangen og maatte gaa ud. Og da Frøken Susse, holdende Betjenten i Haanden, stod foran den uhyggelig Glaskiste og mødte Synet af Vennens sortblaa Lig, brast hun i sin hysteriske Krampelatter og faldt derpaa besvimet om i Betjentens Arme.

Siden havde hun og hendes Kæreste drevet planløst omkring fra Sted til Sted og strammet sig op med stærke Drikke, indtil de nu var havnet her og sad stumme, uden Energi til at rejse sig, med en instinktmæssig Frygt for deres egne Stemmer og for

Mørket derudenfor. Frants Møller sad med fremstrakte Ben og Hænderne i Bukselommerne, som om han sov. Men hans Indre var lysvaagent. Den skrækkelige Lighusstank havde forfulgt ham overalt. Hele Tiden saae han Cajus Vang for sig, saadan som hans Kæreste havde beskrevet ham, sort som en Neger, med udvæltende Øjne og krumme Fingre.

Foran Frøken Susse laa Dagens Numer af »Femte Juni«, som hun længe havde siddet og stirret ned i uden at læse. Men nu var det paa eengang, som om hun vaagnede. Hun havde opdaget et Portræt af Mads Vestrup i Bladet.

»Du!« sagde hun og stødte til sin Ven med Haanden. »Ham der! Det er jo Præsten, som vi traf hos Jørgen Berg, kan du huske?«

Frants Møller aabnede det ene Øje og kastede over Skuldren et sløvt Blik ned i Avisen.

»Naa — ham! Ja, han holder nok Foredrag i Aften herhenne i Elysium.«

»I Aften? Hør, der maa vi da hen! Vi har jo ogsaa lovet ham det. Og det kan da altid være lige saa underholdende som at sidde her og hænge.«

De kævledes en Tid om det. Frants Møller var meget uvillig, men Resultatet blev, at de samlede sig sammen til at gaa derhen. Ude paa den mørke Gade tog Frøken Susse Vennen under Armen og

trykkede sig ind til ham, mens hun paany gennemrystedes af Kulde, saa Tænderne huggede mod hinanden.

Paa Vejen op ad den snevre Trappe til den tarvelige Dansesalon, som laa i en Bagbygning ovenover en Hestestald og nogle Materialboder, mødte de A B D, der var for Nedgaaende. Skønt det endnu var tidlig paa Aftenen, var han saa beruset, at han hikkede.

»Storartet Sukces!« brølte han, da han genkendte dem, og svingede med Næseklemmeren. »Der er smadderfuldt!«

Det sidste var nu rigtigt nok. »Femte Juni«s Artikler om »Den jyske Vandrepræst«, navnlig Bladets Oplysninger om Kultusminister Brobergs Forhold til hans Embedsafsættelse, havde allerede skabt Røre om Mads Vestrups Navn. Salen, der rummede firefem hundrede Mennesker, var opfyldt indtil den sidste Siddeplads i Vindueskarmene af »Femte Juni«s meget brogede Publikum. Der sad hulkindede Studenter og Kontorister Side om Side med trivelige Sagførere og et Par af Børsens yngre Matadorer. Jævne Borgermadammer bredte sig paa Bænk sammen med unge Modedamer, der mødte med Teaterkikkert og Konfektpose. Der var ogsaa mange af Kvarterets Smaahaandværkere og andre Arbejdere, og alle var de kommen her af Nysgerrighed, for at se Samuelsons

sidste barnumske Fænomen: en hellig Mand, der var smidt ud af sin Præstegaard paa Grund af Usædelighed.

Ogsaa to af Hovedstadens unge Gejstlige havde indfundet sig. De sad forputtet henne i en Krog som et Par Detektiver. Nu og da rejste den ene sig halvt op og kastede et spejdende Blik omkring i Salen.

Til Trods for, at Mads Vestrup allerede havde vist sig paa Tribunen, hvor Musiken ellers havde Plads, var der stadig en Del Uro mellem Folk. Mange af dem kendte kun politiske Møder med deres Halløj, og den gamle Dansebule egnede sig ikke til paa Forhaand at vække Andagten. Nogle var ogsaa bare kommen for at se, hvordan den mærkværdige Præst saae ud, og disse søgte nu igen mod Udgangen, fordrevet af den skrækkelige Luft i den lavloftede Sal. En Mand rejste sig midt i Forsamlingen og raabte, at man skulde lukke Vinduerne op. En anden vakte forstaaende Munterhed ved at anbefale »at dreje om for Gassen«.

Frøken Susse og hendes Kæreste havde efterhaanden arbejdet sig gennem Trængslen ved Døren og tilsidst faaet Siddepladser paa en af Sidebænkene langsmed Væggen. De havde undervejs opdaget flere af deres Bekendte. Ikke langt fra dem sad Jørgen Berg og Fru Maja, — den sidste endnu med »den

gamle Bør«, som hendes Mand ikke havde villet se hende med mere. Noget længere tilbage saaes Karl Mays lodne Hoved med Hagen hvilende paa Stokkeknappen, og ved Siden af ham sad Lejf Knudsen, der havde faaet Skitsebog og Blyant frem. Hans lange Ansigt med det lillebitte Overskæg under den store Næse smilte barnligt, som om han just havde faaet Ideen til en ondskabsfuld Karikatur af »Vandrepræsten«.

Mads Vestrup gjorde nu heller ikke nogen imponerende Figur. Som altid, naar han stod overfor Købstadboere, var han i Begyndelsen ufri og benovet. Der var desuden ingen Talerstol. Paa den lave Forhøjning stod blot et lille Bord. Folk, der sad paa de første Bænkerækker, kunde mellem Bordets fire Ben se hans opsmøgede Bukser og de store, landlige Ankelsko, der var graa af Gadesnavset.

Som det var hans Skik, begyndte han med en lille Historie. Det var om en ung Mand, der af Letsindighed blev Forbryder og efter en Række gruelige Misgerninger tilsidst maatte lade sit Liv paa Galgebakken udenfor sin Fødeby, hvor hans gamle Mor endnu levede. Den tidlige Morgen, da Henrettelsen skulde finde Sted, var mange hundrede nysgerrige Mennesker fra Omegnen paa Vandring derud. De stod tilsidst omkring Skafottet som en levende Ringmur, der kun var aaben til den Side, hvorfra

det uhyggelige Optog nærmede sig: først Politimesteren og Præsten, saa Bøddelen med hvide Handsker paa og Rakkerknægtene i Hælene, tilsidst den bagbundne og barhodede Forbryder mellem to Sluttere. Efter Dødsdommens Oplæsning blev der spurgt ham af Politimesteren, om han havde noget Ønske, som endnu kunde opfyldes. Han bad da, om han maatte se sin Mor endnu en Gang. Den gamle Kone blev saa hentet derop fra Landsbyen af en Politibetjent, og da hun var bleven ført frem for Sønnen, stod de en Tid stumme overfor hinanden og slog deres Øjne ned. Men saa gik den bagbundne Mand tættere ind til sin Mor og bøjede sit kridhvide Ansigt ned imod hende. Det tog sig for Mængden ud, som om han vilde kysse hende; men istedet bed han hendes Næse af. Og da han havde spyttet den blodige Klump fra sig, raabte han ned over hende, der var segnet om paa Jorden: »Det er min Tak, Mor, fordi du ikke revsede mig, dengang jeg var et ondt Barn! Du er den skyldige, og jeg forbander dig!« Derpaa knælede han ned for Præsten og bad om hans Velsignelse.

Den Historie — fortsatte han — havde hans egen fromme Mor engang fortalt ham, da han som Dreng havde forset sig og faaet en streng Straf. Den gjorde et mægtigt Indtryk paa hans Barnesind, og han havde siden ofte genfortalt den til Folk, der ikke

kunde blive kloge paa, hvorfor Gud havde gjort Tilværelsen hernede saa bitterlig trang for sine Børn, da han dog i sin Almagt saa let havde kunnet fri os for meget af den sønderknugende Sorg og Jammer, som et Menneskeliv nu var fuldt af. Saadanne Folk, som maaske ovenikøbet kaldte sig for Kristne, kendte slet ikke Gud og hans store Faderkærlighed. Dem ventede der en frygtelig Opvaagnen den Dag, da den store Mestermand med Leen stod for dem og sagde: Timen er kommen! De vilde da for sent forstaa, at den Herre, de havde dyrket i deres Hjerter, ikke var Gud men Djævlen.

Ja, i den Ondes Trylleverden var alting ordnet paa tilfredsstillende Maade for Menneskenes Bekvemmelighed. I hans lodne Favn havde vi det saa lunt og godt som en nøgen Fugleunge i sin Rede. Vi behøvede bare at gabe op, saa fik vi straks vore Lyster tilfredsstillede, og under Stormenes Brag, naar Satan varmede os med sin Bug, vuggedes vi ind i de herligste Drømme, de lifligste Syner. Men hvordan det nu kunde være, — rigtig glade blev vi alligevel ikke. Og hvorfor?

Var det Frygten for Døden? — Aa, Dødens Gru tænkte man sig altid saa umaadelig langt borte. Og forresten var der jo heller ikke stort at ængstes for. Fyrretyve Draaber talt op i en Ske, og vi sov saa sødeligt ind i Mørket som et Barn ved sin Mors

dievarme Bryst uden at vide, at vi vaagnede op til Helvedes Rædsler. — Var det da Angsten for Sygdom og Smerte? Aa nej! Ogsaa i den Henseende følte vi os temmelig beroligede. Den store Troldmand havde ladet sine smaa Undertroldmænd opfinde Pulvere og Miksturer, saa vi nu kunde faa begge vore Ben sat af uden at mærke noget. Og Børnene blev jo — i Trods mod Guds bestemte Anordning — bragt smertefrit til Verden i en Slags Brændevinsrus.

Men hvad var det da for en underlig Lede, der pludselig kunde snige sig ind paa os midt i vor hyggelige Livsglæde? Hvad var det for et Savn, der sugede under Hjerterødderne midt i Vellysternes Overflod?

»Der er vel nok mange af jer, som her er tilstede, der kender til den Slags Kvalme og har tænkt, at da Doktoren ikke har noget Pulver for den, saa kan den overhovedet ikke hjælpes. Men jeg skal nu prøve at gaa Forstaaelsen lidt tilhaande med et Billede fra Hverdagslivet, som I sikkert allesammen vil kendes ved. Jeg tænker paa saadan en lille Dreng eller lad os sige en lille Pige, der gaar omkring og er saa ked af alting og hverken kan le eller græde og ikke veed, hvad hun selv vil. Hun er ikke syg, og hun mangler heller ikke noget. Hun har maaske endda lige haft Fødselsdag, og rare Tanter og

gode Onkler har forkælet hende med Gaver, saa hun næsten gaar og vader i Legetøj. Men prøver man at trøste hende med den kostbare Dukkelise, der er stadset op som en Prinsesse, vrisser hun bare. Der er ingenting, der er hende tilpas, og hun lider selv under det. Se, en erfaren Mor kender nu straks den Tilstand, og hun veed ogsaa Raad for den. Hun lægger Barnet over sit Knæ og giver det en god Endefuld. Saa skriger den lille Pige ganske forskrækkeligt op. Hun har jo ingenting gjort, ikke slaaet noget itu, ikke løjet eller sagt uartige Ting, — hun føler sig saa gruelig forurettet. Men allerede, mens hun bagefter staar og græder med Hovedet i sin Mors Skød, falder der en forunderlig Fred og Hvile over hendes Sind. Hun hører sit lille Hjerte banke, og det er, som om hun vaagner op af en grim Drøm og kender sig selv igen.«

Han maatte her standse lidt paa Grund af fornyet Uro i Salen. Et Par unge Mennesker, der havde forstaaet, at de af Vanvare var kommen til et Vækkelsesmøde, trængte sig støjende hen mod Udgangen; og dette Opbrud blev Signalet til en almindelig Udvandring af skuffede Tilhørere. Heden i Salen var nu ogsaa hel kvælende. En Del Vinduer var bleven lukket op, men herigennem strømmede Stanken ind fra Hestestalden nedenunder og fra en Baggaards Retirader.

Mads Vestrup fandt sig roligt i Forstyrrelsen. Han var fra sine Friluftsmøder og Krostueforsamlinger vant til, at Folk kom og gik efter Forgodtbefindende. Han havde desuden været ganske forberedt paa, at Størsteparten af hans Tilhørere vilde gaa misfornøjet bort. Han havde læst, hvad der var bleven skrevet om ham i »Femte Juni«, og han kunde nok forstaa, at de fleste var kommen her for at faa Ørene kildrede med hvasse Ord om Kirken og dens Præstevæsen. Men netop derfor havde han valgt et ganske andet Emne. Hans Kamptaler havde ingen Ærinde til Mennesker som disse, der blot vilde tage sig dem til Indtægt i deres Oprør mod Gud.

Henne paa Bænken ved Sidevæggen havde Frøken Susse hele Tiden siddet og stirret hen paa ham med et Udtryk af forbavset Optagethed. Endogsaa nu, da han ikke talte, og da alle andres Øjne fulgte dem, der gik ud, var hendes Ansigt vendt imod ham.

Frants Møller, der havde siddet og halvsovet, stødte nu til hende med Albuen og spurgte, om ikke ogsaa de skulde benytte Lejligheden og forsvinde. Første Gang svarede hun ham ikke, men da han gentog Spørgsmaalet, gav hun ham et Puf og hviskede forbitret:

»Saa lad mig dog være, dit Fjols!«

Efter at der igen var bleven Ro i Salen, optog Mads Vestrup sin Tales Traad nøjagtig, hvor han

havde sluppet den. Han sagde, at jo allerede den gamle græske Vismand Sokrates havde sagt de dybe Ord, at Smerte var Sjælens Medicin. Altsaa kunde ogsaa en Hedning forstaa, at Livet med sin strenge Tugt imødekom Menneskets allerstærkeste Trang, Selvopholdelsesdriften. Man behøvede ikke at være Kristen for at erkende, at Lidelsernes Kors var Sjælens inderste og dybeste Fornødenhed. Men kun en Kristen kunde med ydmyg Taalmodighed og Haab i Sindet bøje sig ind under Menneskelivets bitre Kaar, fordi han var bleven sig sin Syndefuldhed bevidst, og fordi hele denne Tilværelse i Støvets Verden for ham var en Bodsgang, en paabudt Smertens Vandring, til Lutring og Fuldkommengørelse.

»Nu veed jeg godt,« — sagde han, »at uforfalsket bibelsk Tale er ilde hørt i vore Dage. Og allermest gælder det da Ordet om Mennesket som født i Synd og derfor hjemfalden til Døden. Det Ord Synd maa jo ogsaa skurre fælt i Ørene paa dem, der har ladet sig lulle ind af Djævelens søde Vuggesange. »Gudbevares,« hører man Folk sige. »Vi tilstaar gerne, at vi Mennesker desværre ikke allesammen er saa gode, som vi burde være!« Det er i Almindelighed den yderste Indrømmelse. Ja, og saa raaber man op om Barneaarene, da Mennesket ikke engang veed, hvad Synd er, og jo alligevel dør. Den Tale om Barnealderen som en Uskyldstid, der er uberørt af Synd,

kan man jo endogsaa høre i vore Kirker, hvor den glæder saa mange, især naar den rigtig kurres frem med et yndigt Smil af en af Satans ornatklædte Øjentjenere. Men selv med Fare for at blive kaldt for en Helvedespræst og Svovlprædikant vil jeg sige her, at den Slags poetiske Snak hører til Djævelens allersnedigste Paafund. Se engang rigtig paa et nyfødt Barn! Der er maaske ikke gaaet ti Minuter, siden det forlod sin Mors Liv, hvor det er blevet fostret mellem Skarnet. Det er ikke engang svøbt endnu. Men det ligger allerede og spræller med rynket Pande og en stor, aaben Mund. Ligger der som et arrigt Troldebarn, en rigtig Skarnsunge, der skriger og sparker, indtil den faar sin Vilje. Det hele lille Menneske er foreløbig ikke andet end en ond Kødklump med en blind og hidsig Egenvilje. Tænk jer nu dette samme Menneskebarn efter et langt Livs Møje og Kval bøje sit hvide Hoved i Døden med de Ord: »Ske din Vilje, Herre!« — ja, hvem kan i Grunden saa være i Tvivl om, hvad der er Guds faderkærlige Hensigt med vort Liv hernede i Jammerens Dal, her i Helvedes Forgaard, hvor ingen kan overleve Rædslerne uden enten at forhærde sit Hjerte eller henfly til det kristne Haab om Synderens naadige Hjemkaldelse til de himmelske Boliger.

Lad komme Sult og Nød,
giv Taarer mig for Brød.

Der er kun kort til Graven.
Snart med et Fadervor
vi over Skyer gaar
i Himmellyset hjem til Barndomshaven!

»Ja — for vor Saligheds Skyld! — lad os fly den falske Læge, den mørke Troldmand, der vil franarre os vore Byrder og bestjæle os for vore Lidelser for allerede her i Støvet at forvandle vor Graad til Glæde! Lad os forsage hans Trøst og med besluttet Sind gaa ind under Livets strenge Optugtelse for at modnes til Paradiset! — Ja, Herre, lad Fristeren ikke overliste os! Giv os alle Kraft til at modstaa, Taalmodighed til at lide, Standhaftighed til at holde ud! — Amen!«

I samme Øjeblik, han sluttede, rejste Folk sig over hele Salen, — de fleste med en Følelse af Lettelse. Der havde under Slutningen af hans Tale ytret sig nogen Utaalmodighed rundt om i Forsamlingen, og idet man nu trængte sig mod Udgangen, var der adskillige, der gav deres Forargelse Luft. Andre lo højt, og en af de unge Børsherrer gjorde Lykke med den Bemærkning, at »Femte Juni« burde tiltales for falsk Varebetegnelse.

Mellem dem, der havde mindre travlt med at komme afsted, var der dog mange tavse Folk, der idet Mads Vestrup gennem en Bagdør forlod Salen, saae efter ham med et dybt forundret eller et sky Udtryk i Øjnene.

Jørgen Berg og Fru Maja fulgtes ud af Salen med Karl May og Lejf Knudsen, og nede paa Gaden sluttede Frants Møller og et Par andre Bekendte sig til dem. De blev enige om at gaa hen i »Lysesaksen« for at faa noget »at slukke efter med«.

»Ja, det var en stram Snaps!« sagde Lejf Knudsen og holdt sig paa Maven. »Den svier formelig indvendig.«

»Men hvor har du gjort af Susse?« spurgte Jørgen Berg.

Frants Møller forklarede, at hans Kæreste var bleven daarlig af Luften i Salen. Hun var nu kørt hjem med Sporvognen.

»Jeg syntes nok, hun saae saa bleg ud,« sagde Fru Maja. »Men der var jo heller ikke til at aande.«

»Det er sgu snarere Cajus, der nu slaar igen,« faldt Karl May dem i Talen paa sin brøsige Maade.

»Hvad er der med Cajus?« spurgte Jørgen Berg.

»Veed du det ikke? Han har i Nat hængt sig i Søndermarken. Det staar i alle Aftenbladene.«

»Herregud! Den skikkelige Cajus! Vi kunde nu ogsaa godt ha' gjort noget for ham. Jeg kendte ham saa lidt . . . men I andre!«

»Ja, lad os nu gaa hen i Lysesaksen,« sagde Karl May. »Saa drikker vi hans Gravøl. Mere kan vi ikke gøre for ham nu.«

Henne paa Kafeen blev der snakket en Del om

Foredraget, som navnlig Karl May og Leif Knudsen gjorde mange Løjer med. Ikke desmindre var de alle enige om, at de trods den forpestede Luft i Lokalet vilde gaa derhen ogsaa næste Gang, naar Vandrepræsten talte. Det var dog altid lidt nyt. Jørgen Berg erklærede endogsaa, at »saadan noget havde man godt af at overvære engang imellem«. Paa Grund af de andres Vittigheder bed han sig i det hele mere og mere fast i den dystre Sindsstemning, som Mads Vestrups Selvbekendelse i Forening med Efterretning om Cajus Vangs Selvmord havde vakt hos ham.

Til de øvrige Gæsters største Forbavselse udviklede der sig efterhaanden en højrøstet religiøs Debat, hvorunder Jørgen Berg blev mere og mere hed i Hovedet. Da han tilsidst i sin Stædighed lod sig opægge til den Udtalelse, at han for sit Vedkommende fuldt og fast troede paa Helvede og en personlig Djævels Eksistens, brød der et stort Spektakel løs, i hvilken Anledning Frants Møller, hvem det omsider var lykkedes at blive temmelig fuld, midt i sin Spiritusdøs begyndte at mækre.

Paa samme Tid gik Jytte og Karsten From langsomt frem og tilbage paa Fortovet i Dronningens Tværgade. De kom begge fra en stor Orkester-Koncert i *Odd Fellow*-Palæet, og det var ikke tilfældigt, at de

havde truffet hinanden der. Jytte, der ogsaa denne Dag havde holdt sig borte fra Langelinje for ikke at møde ham, var om Eftermiddagen, da det mørknede, alligevel bleven lidt urolig. Hvad hendes Fætter John den foregaaende Dag havde fortalt hende om hans Sindstilstand, var begyndt at vække Ængstelse hos hende. Hun kom da til at tænke paa, at han maaske vilde søge hende ved Koncerten, idet det laa nær at antage, at hun vilde komme der. For at berolige sig selv gik hun saa derhen.

I den Hensigt at sidde skjult skaffede hun sig Plads i Baggrunden af Salen; men han opdagede hende næsten øjeblikkeligt, og da hun gik derfra, stod han og ventede paa hende udenfor Indkørselen i Skyggen af en af Pillerne.

Hun havde forudset det og alligevel ikke søgt at undgaa ham. Hun havde under Koncerten følt det haabløse i længer at lyve sig fra sin Forelskelse, og hun var for stolt til at ville flygte for den. Han traadte hen til hende med Hatten i Haanden og bad om Tilladelse til at følge hende til hendes Port. Hun nikkede tavs, og de gik sammen tværs over Gaden midt i Mylret af Mennesker og Vogne.

Men de 120 Skridt til hendes Port var en altfor kort Vej til det meget, som Karsten From havde at sige hende, og Jytte standsede forresten heller ikke selv men gik videre. Ved Hjørnet af Store Kongensgade

vendte de, og for anden og tredje Gang gik Jytte Porten forbi uden at standse.

Karsten From havde spurgt hende, om det var sandt, hvad hendes Fætter havde sagt ham, at hun ikke vilde være sammen med ham. Han indrømmede, at hun maaske havde nogen Grund til at være vred paa ham; men den Kulde, hun nu i to Aar havde vist ham, var en Uretfærdighed, som han ikke havde fortjent. Han talte til hende i en ophidset Tone, sagde, at det i Almindelighed var ham ganske ligegyldigt, hvad Folk behagede at mene om ham baade som Menneske og som Kunstner, men hendes Ringeagt pinte ham, hendes Vrede kunde han ikke bære.

Hun havde hidtil hørt paa ham i Tavshed. Nu sagde hun, at hun ikke ringeagtede ham, og at hun heller ikke var vred paa ham længer.

Men da han derpaa spurgte, om han da maatte have Lov til at møde hende en Dag paa Langelinje eller et andet Sted for helt at kunne forklare sig for hende, svarede hun hverken Ja eller Nej. Hun mente dermed at ville sige ham, at hun vilde modtage ham i sit Hjem; men det syntes ikke at gaa op for ham. Han blev fra nu af tavs og saae ned mod Jorden.

For fjerde Gang kom de nu til Porten, og denne Gang standsede Jytte. Karsten From tog sin Hat af og bukkede stift med sit fornærmede Udtryk.

Men Jytte vilde ikke, at de skulde skilles uforsonede. Idet hun rakte ham sin Haand og sagde Farvel, tilføjede hun derfor sagtere:

»Og paa Gensyn!«

Han saae op paa hende med et hurtigt undersøgende Blik. Han havde endnu ikke sluppet hendes Haand, og nu beholdt han den.

»Mener De det?«

»Naturligvis,« sagde hun og trak i det samme Haanden til sig, da hun saae, at han bøjede sig ned over den for at kysse den.

Den næste Morgen, da hun — noget forsinket — kom ind til Tebordet, rakte Moderen hende et Brev, som hun netop havde modtaget med Posten.

»Læs det der!« sagde Fru Bertha og gik derpaa ind i Dagligstuen for at lade hende være alene.

Brevet var skrevet med fordrejet Haandskrift paa silketyndt Postpapir, der duftede af *Verveine*. Der stod:

Kære Fru Gehejmeraadinde!

Mon De veed, hvad Alverden taler om, at Deres Datter er bleven Maleren Karsten Froms Elskerinde? Jeg gratulerer!

En Veninde.

Jytte blev øjeblikkelig klar over, at Brevet var fra Fru Merck, hvis Parfyme hun til Overflod kendte. Hun var heller ikke et Øjeblik i Tvivl om, hvad der maatte være foregaaet mellem hende og Karsten

From, og at Skrivelsen var den forsmaaede Dames Hævn. Hun læste den derfor paany med straalende Øjne som en Sejrsbulletin. Og hun sagde til sig selv, at det var hendes første Triumf over hans slette og ødelæggende Omgangskres.

Hun var nu kun bedrøvet over, at hun ikke havde kendt Brevet allerede om Aftenen. Hun havde da kunnet tale mere frit til ham. Det var ogsaa paa Grund af Fru Merck, at hun havde trukket sin Haand til sig, da han vilde kysse den. Mon han havde forstaaet det? Hun huskede, at han var bleven staaende, lige til Porten blev lukket, som om han havde ventet, at hun vilde komme tilbage.

Hun sad med Haanden under Hovedet, mens hun i Tanker blev ved at røre om i sin Kop. Hvad hun om Natten havde hvisket til sig selv, mens hun laa vaagen og med tungt hamrende Hjerte stirrede ud i Mørket: at han var den Mand, hun skulde tilhøre — »Tvillingbroderen«, som hun de mange, mange Aar havde baade længtes efter og frygtet — det gentog hun nu med et fortrøstningsfuldt Smil, som var det noget, hun i Grunden aldrig havde tvivlet om.

Men hvordan skulde hun faa sin Mor forberedt? Det kunde jo tilmed ikke opsættes. For det var vist ikke helt utænkeligt, at Karsten From allerede idag kunde ringe paa deres Dør.

Hun drak hurtigt lidt af sin Te og gik ind i Daglig-

stuen. Moderen sad igen i Sofaen med dette Strikketøj, der voksede og voksede saa formaalsløst mellem hendes Hænder.

»Sæt dig lidt her hos mig, Jytte, og lad os tale lidt fornuftigt sammen. Jeg gav dig ikke det Brev at læse, fordi jeg mistænker dig. Men jeg synes, du skulde dog vide, hvad man siger om dig.«

»Det har jeg forstaaet, lille Mor! — Men jeg kan nu engang ikke bryde mig om, hvordan Folk snakker om mig. Sandheden er det dog aldrig.«

»Det vil jeg ikke disputere med dig om idag. Men der er en anden Ting. Du lovede mig forleden at være oprigtig imod mig. Har du holdt dit Løfte?... Ja, du ser paa mig! Men jeg veed, at du ikke har det. Du var i Aftes sammen med Karsten From. Den Slags Ting kan du ikke skjule for mig. Jeg mærkede det i samme Øjeblik, du kom herind... og forresten forstod jeg det allerede da du pludselig blev saa opsat paa at komme hen til den Koncert. I havde altsaa truffet en Aftale —.«

»Nej. Jeg traf Karsten From ved Udgangen, og det var ingen Aftale. Men forresten kom jeg netop herind for at snakke lidt med dig om den samme Ting. Jeg vil nemlig spørge dig, Mor, om du har noget imod, at Karsten From kommer her.«

»Her? Karsten From?... Det kan du ikke mene, Jytte.«

»Hvorfor ikke? Han er dog Johns Ven.«

»Det er jo Udflugter. Og nu vil jeg vide Sandheden. Hvad er der mellem dig og Karsten From?«

»Ikke det mindste . . . jeg forsikrer dig.«

Men Fru Bertha saae hendes Forvirring og sagde:

»Nu er du igen ikke ærlig mod mig. Skal jeg da altid føres bag Lyset?«

»Hvorfor mener du? Naar det kommer til Stykket, tror du maaske alligevel paa det, der staar i Brevet?«

»Jeg veed snart ikke, hvad jeg skal tro om dig.«

Jytte vilde rejse sig, men blev holdt tilbage af Moderens Haand, der greb hende haardt i Armen.

»Vil du da styrte dig selv i Ulykke, Barn!... Men det kan heller ikke være sandt! Det er jo umuligt, at du kan holde af den Abekat! Sig dog, at det ikke er sandt!»

»Mor, nu tror jeg, vi skal holde op. Du kender ikke Karsten From, derfor dømmer du om ham paa samme Maade, som jeg selv engang har gjort. Jeg vil foreslaa, at vi venter med at tale om ham, indtil du har lært ham lidt mere at kende. Og dersom du for en Gangs Skyld vil tro mig, Mor, saa forsikrer jeg dig nu højtideligt, at der er ikke det mindste imellem os. Jeg veed ikke engang, om han overhovedet bryder sig synderligt om mig. Kan det ikke berolige dig?«

»Men du, Jytte? Du holder altsaa af ham?«

Jytte lukkede Moderens Mund med sin Haand og sagde:

»Nu taler vi ikke mere om ham, Mor! Jeg veed jo alt, hvad du vil sige. Du kan ikke lide Karsten From. Det har du tidt nok fortalt mig, og du har vel haft dine Grunde til det. Jeg ber dig blot, om du vil vise dig lidt hensynsfuld imod ham, naar han er her. Mere forlanger jeg ikke.«

Hun kyssede flygtigt Moderens Pande og rejste sig. Lidt efter gik hun ind til sig selv for at tage sit Overtøj paa.

Fru Berthas Øjne fulgte hende til Døren med det raadløse Udtryk, som de altid fik, naar hun maatte mindes den gamle Grandtante Ernestine og hendes mørke Profetier. — Da Døren lukkedes, sank hun sammen med Hænderne for Ansigtet.

Klokken to om Eftermiddagen forlod Jægermesteren allerede Rigsdagen for at tage hen til Karsten From, som nu var begyndt paa den endelige Udførelse af hans Portræt. Opholdet i Rigsdagen kedede ham i disse Dage. Tilskuergalleriet var næsten tomt. I den reserverede Loge havde der idag overhovedet ikke været andre Damer end den gamle Hugaf i Skørter, Frøken Evaldsen. Publikum var bleven

klar over, at Forhandlingerne i Salen foreløbig kun var Skærmbrædt for Aktiviteten i Korridorerne og Udvalgsværelserne, hvor den store Partikamp forberedtes og Stemmehvervningen fandt Sted.

Jægermesteren havde selv været Genstand for flere Overtalelsesforsøg fra den tyrstrupske Fraktions Side; men skønt dette i og for sig smigrede ham, havde han harmfuldt afvist dem. Endnu idag havde Gjærup personlig søgt ham for at friste ham til et Frafald med Løftet om en Plads i det vigtige Udvalg for Husmandsloven. Da Gjærup tilsidst truede ham paa hans Valgkres, havde han sagt Manden lige op i Ansigtet, at han vilde blæse ham et Stykke, og det ikke med Munden. Han havde en Gang for alle besluttet ikke at blande sig ind i Partikævlet for at kunne bevare Hovedet klart. I urokket Tro paa sin lykkelige Stjerne, med det Gladsyn, som var hans — Gudskelov endnu ubeskaarne! — Fædernearv, der havde hjulpet ham frelst gennem mange bitre Skuffelser, vilde han som hidtil se Fremtiden imøde med Tillidsfuldhed og Ro.

Trods det stormfulde Vejr, og skønt Vejen ud til Karsten From ikke var ganske kort, bestemte han sig til at gaa. Han havde spist temmelig tungt til Frokost og trængte til at røre sig. Paavirket af Fordøjelsens Besværligheder kom han til at tænke paa, at det vistnok vilde være heldigt for ham, om han

gjorde Alvor af at ride sig en Tur hver Dag. Han havde ogsaa mærket, at Byluften gjorde ham noget svær. Skønt hans nye Flipper var et Numer større end de gamle, generede de ham allerede. Blodet steg ham let til Hovedet, og han sov i den sidste Tid uroligt.

Han havde for nogle Dage siden foreslaaet Vilhelmine, at de skulde ride sammen; men hun var saa ophængt, Stakkel, og kunde i Øjeblikket ikke afse Tid. Han vilde nu forsøge at faa sin Kusine til at gøre ham Selskab. Jytte var jo i gamle Dage en ganske flot Rytterske. Det var dengang hun var saa meget sammen med denne svenske Baron Cederlund eller hvad det var, han hed...

Til sin Forundring traf han Karsten From i det ypperste Lune. Han udspurgte ham om Grunden; men Vennen var meget hemmelighedsfuld og vilde ingenting sige.

Karsten From var nemlig lige kommen hjem fra Langelinje, hvor han havde mødt Jytte og spaseret med hende i den friske Blæst. Han havde endogsaa faaet Lov til at følge hende helt ind til Hjørnet af Dronningens Tværgade. Han var selv meget overrasket derover og næsten lidt fortumlet ved paa eengang at føle sig saa nær ved Maalet. Endnu for 24 Timer siden havde han troet at maatte endelig opgive denne dristige Erobring. Nu levede han i en

Feber som den passionerede Jæger, der omsider har faaet et ædelt Stykke Vildt indringet og staar paa Post med Blodet bankende af Forventning.

Jægermesteren, der endnu under Seancen følte sig besværet af sin Frokost, begyndte at blive alvorligt ængstet. Han spurgte sig selv, om han maaske alligevel skulde forsøge med den nathalie-koldingske Kurmetode. Han vilde grumme nødig gøre indgribende Forandringer i sine Livsvaner; men et Par kolde Fodbade og disse besynderlige Aandedrætsøvelser var jo dog til at overkomme. Han vilde saa yderligere føje en daglig Ridetime til Kuren.

Da han en Timestid efter gik bort fra Karsten From, stod han op i en Sporvogn ved Østerbros Station for at køre ud til sin Ven Frandsen, der skulde anbefale ham en Ridestald.

Samtidig med, at han stod af ved Stoppestedet i umiddelbar Nærhed af den store Kaserne, hvor Vennen boede, standsede en Automobil udenfor Gadedøren, og en Dame steg ud. Og han blev saa overrasket ved at se, at det var hans Kone, at han blev staaende og nær var bleven overkørt af en Vogn.

Forresten huskede han nu godt, at han om Morgenen igen havde læst Ordet »Østerbros Væveskole« paa hendes Memorandum. Denne Skole havde altsaa sine Lokaler et Sted i det samme Hus, hvor Frandsen boede oppe paa femte Sal. Det var blot

besynderligt, at Vilhelmine aldrig havde talt om det. Men maaske vidste hun ikke af det.

Han vilde skynde sig hen til hende; men hun havde allerede betalt Kusken og var med et paafaldende Hastværk forsvundet ind ad Gadedøren. Han havde desuden set, at hun i Forbifarten gav en af Klokkeknapperne ved Siden af Døren et lille Tryk.

I det samme flammede Mistroen op i ham. Langsmed Muren gik han derhen med Blodet sydende for Ørene og vovede sig dog næsten ikke ind. Stille aabnede han Døren og blev staaende indenfor og lytte. Vilhelmines enlige Trin lød ned til ham gennem Trappegabet. Hun var næppe kommen højere end til anden Sal, og her standsede hun.

»Gud være lovet!« udbrød han ved sig selv og vilde just i sin Glæde raabe til hende, da han i det samme hørte hende gaa videre opefter.

Endnu forsøgte han at snakke sig selv til Roligh ed. »Maaske er det overhovedet slet ikke Vilhelmine. Der kan dog vel være andre Damer i København, der har en blaa Fløjlshat med sort Fjer. Maaske er det en af hendes Søstre eller en anden, der ligner hende . . .«

Hun var nu sikkert naaet til fjerde Sal, og hans Hjerte hamrede, saa han maatte holde sig til Trappens Rækværk. Standsede hun ikke? Nej — den ensformige Lyd af hendes lette Trin hørte ikke op.

Og nu aabnedes en Dør deroppe, uden at hun havde ringet, og han hørte Frandsens valne Stemme. Et Øjeblik efter lukkedes Døren igen, og alt var stille.

Som et vildt Dyr sprang han op ad Trappen. Men midtvejs standsede han med et voldsomt Ryk og gjorde et nyt Forsøg paa at besinde sig. Han sagde til sig selv, at nu galdt det om at være rolig og ikke at gøre sig latterlig. Frem for alt ingen kompromitterende Skandale.

En gammel, venlig Dame i Vinterkaabe og Sommerhat kom ud af sin Dør lige foran ham. Da hun saae den velklædte Herre staa der med glødende Øjne og holde sig til Rækværket, spurgte hun forskrækket, om han var bleven syg. Han forklarede, at det var Aandenød paa Grund af Trapperne.

»Ja, de er slemme her i Huset«, sagde hun og gik videre.

Da hun var kommen et Par Trapper ned, listede han sig sagte opefter med lange Skridt som en Abe, der gaar tilvejrs i et Træ. Udenfor Vennens Dør stod han et Øjeblik og lyttede, idet han lagde Øret ned til Brevspalten. Han kunde tydeligt høre dem tale derinde, indtil en tung Arbejdsvogn nede paa Gaden fyldte Trappegabet med sin Larm.

»Nu rolig, John! . . . Blot rolig!« formanede han sig selv, da der atter var bleven stille.

Med skælvende Haand trykkede han paa Klokkeknappen.

Da der ikke straks blev aabnet, satte han igen Fingeren paa Knappen, dennegang fast bestemt paa ikke at slippe den, før der blev lukket op. Efter Forløbet af en Snes Sekunder gav han sig desuden til at dundre paa Døren af alle Kræfter og raabte:

»Luk op! Det er mig! . . . Jeg veed, du er derinde, Vilhelmine! I lukker øjeblikkelig op, eller jeg henter Politiet.«

Da stadig ingen aabnede, og alt var tyst inde bag Døren, begyndte han i Desperation at bearbejde den med sin Stok, indtil denne splintredes. Saa sparkede han til Fyldingen og rykkede i Laasen, mens han blev ved at skrige, at han vilde hente Politiet, dersom de ikke straks lukkede op.

Spektaklet kaldte Husets Beboere til. Ud af en halvaaben Dør lige overfor kiggede et Par forskræmte Barneansigter frem, og snart stod Trappeafsatsen nedenunder fuld af stirrende Folk. Men Jægermesteren var nu gaaet ganske fra Vid og Samling og saae dem ikke. Han løb mod Døren med knyttede Hænder, sparkede og slog og raabte vilde Trusler ind gennem Brevspalten.

»Du kan vente dig, lille Frandsen! Jeg skyder dig ned som en skabet Kat og la'r dig flaa bagefter. Og du, Vilhelmine — du skal ikke faa det bedre, kan

du tro! Jeg skal sprætte din skidne Mave op paa dig, din Mær! . . .«

Der var bleven kaldt paa Viceværten, og da han ikke var hjemme, havde man hentet Gadebetjenten. Han kom nu tungt op ad Trapperne.

Da Jægermesteren følte hans Haand paa sin Skulder, vendte han sig omkring og opdagede først nu de mange Tilskuere. Han blev et Øjeblik roligere, opgav sit Navn og forklarede Betjenten, at hans Hustru opholdt sig derinde hos sin Galan. Han havde fra Gaden selv set hende gaa herop, og han havde ogsaa hørt hende blive lukket ind, hvorfor han forlangte Døren sprængt i Lovens Navn.

Betjenten rystede godmodigt paa Hovedet og sagde, at han ikke kunde gøre noget ved den Ting. Han gjorde iøvrigt selv et Forsøg med at ringe; og da der ikke blev aabnet, bad han Jægermesteren forføje sig bort.

Men Vanvidet stod nu den stakkels Mand ud af Øjnene som klar Lue. Han foer igen mod Døren for at rende den ind med sin Skulder og hamrede løs med begge Næver, mens han raabte, at han vilde brænde Huset ned over Hovederne paa dem, dersom de ikke lukkede op.

Betjenten blev nu klar over, hvad der var at gøre. Han fik en Mand til at løbe efter en Vogn og førte derpaa Jægermesteren ned ad Trappen med Magt. Men Jægermesteren sparkede omkring sig og slog til-

sidst Betjenten i Ansigtet. Med Bistand af et Par af Tilskuerne blev han derfor bundet paa Hænder og Fødder og saaledes transporteret ned til Vognen.

Under alt dette havde de to Elskende inde bag den lukkede Dør siddet i Hr. Frandsens Sofa som to Lig. De havde ikke turdet røre sig eller bare se paa hinanden, og Hr. Frandsen havde ikke været langt fra at græde. Fru Vilhelmine var den, som først kom til sig selv. Da hun hørte Betjentens Stemme, lod hun sig lukke ud ad Køkkendøren; og endnu før hendes Mand var bleven anbragt i Vognen for at køres til et Hospital, sad hun i en Sporvogn paa Vejen til sit Hjem.

Her modtog hun en Timestid senere med Fatning Politiets Meddelelse om det passerede, og havde ogsaa allerede i sit Hoved ordnet Affæren paa en saadan Maade, at hun ikke vilde blive kompromitteret. Hun ringede straks sin Far op og bad ham instruere Pressen, idet hun forklarede, at hendes Mand under hele deres Ægteskab havde gjort sig latterlig for Folk ved den urimeligste Skinsyge. Naar han havde fortalt Politiet, at han havde set hende gaa op til Hr. Frandsen, var det naturligvis en afsindig Mands Indbildning. Men forresten var hans Hang til stærke Drikke, hans økonomiske Forhold og hans Storhedsvanvid jo mere end tilstrækkeligt til at forklare, hvad der nu var sket. — —

Nedtrykt af Sorg og bitter Skam gik Asmus Hagen ved Ottetiden hen i Dronningens Tværgade for at meddele sin Tante og Kusine den Katastrofe, som han selv længe havde forudset. Han traf Fru Bertha alene. Jytte, der mod Sædvane havde siddet ved sit Klaver det meste af Eftermiddagen, var nu gaaet i Teatret; og skønt hun havde benægtet det, var Moderen ikke sikker paa, at hun ikke var gaaet derhen blot for igen at blive fulgt hjem af Karsten From.

Brodersønnens Ulykkesbudskab lamslog hende nu helt. Hun blev siddende stum med Hænderne i Skødet, ude af Stand til at tale. For anden Gang paa denne Dag saae hun i Tankerne den gamle Grandtante stige op af sin Grav derovre ved Storeholt og hørte hendes mørke Stemme udslynge den bibelske Trusel:

»Hævnen hører mig til!«

Ud paa Aftenen, mens den stakkels Jægermester stadig rasede og brølede i Hospitalets Gummicelle, sad Mads Vestrup fredeligt i sin lille Stue hos den gamle Skomager i Knabrostræde, hvor han var flyttet ind for et Par Dage siden. Han sad ved en lille Petroleumslampe og læste. Forinden havde han skrevet et langt Brev til sin Kone og fortalt hende

om Mødet den foregaaende Aften, »hvormed jeg, saa daarlig og kraftesløs min Tale end var, dog vist ikke har gjort vor kære Herre Skam«.

Nu havde han taget sin lille Rejsebibel frem og sad bøjet over Bogen med den ene Tommelfinger til Støtte under Hagen.

Paa sine mange Vækkelsesmøder omkring i Landet havde han ofte advaret mod Misbrug af den hellige Skrift. Han havde talt om visse blegnæbede Hældører, som drev Bibellæsningen som et fromt Tidsfordriv og mente at behage Gud med deres Ladhed. Men navnlig havde han gjort mange dristige Løjer med de Folk, der — som han selv engang — bildte sig ind, at Guds Ord lod sig bruge som en Slags aandeligt Afføringsmiddel, der drev Syndigheden ud af Mennesket, eller som et beroligende Pulver »at tage før Sengetid« for at sikre sig en god Søvn med lyse Drømme. Han plejede at sige, at den, der under sin Læsning af Bibelen ikke følte sig som en arm Skibbruden paa den oprørte Sø, læste den gennem Fandens Briller.

Alligevel gik han aldrig selv nogen Aften tilsengs uden at have læst et Kapitel, mest i det gamle Testamente, fordi han — ligesom sin Mor — kunde det nye udenad.

Han løftede nu sit tunge Hoved fra Tommelfingeren. Der var bleven banket paa hans Dør.

Døren aabnedes, og den gamle Skomagers hvide Satyrhoved viste sig derhenne med en lille Sømandspibe i Mundkrogen.

»Her er en Dame. Hun si'er, at hun gerne skulde tale med Dem. Er De hjemme?«

»Det maa være forkert. Jeg kender ingen.«

»Det er vist en Dame fra Gaden a'. Kanske har De stødt paa henner og gjort henners Bekendtskab. Jeg skal spørre, hvor hun loserer.«

Hovedet trak sig tilbage og kom efter et Par Minuters Forløb igen tilsyne.

»Hun si'er, hun hedder Frøken Frederiksen, og at De kender henner nok. Men hun ser lidt forstyrret ud. Skal jeg la' henner komme ind?«

Mads Vestrup grundede.

Frøken Frederiksen? . . . Frøken Susse! Han huskede at have set hende den foregaaende Aften ved Mødet. Han havde genkendt hende paa Hatten og den røde Jaket. Hun havde altsaa holdt sit Løfte til ham. — Alligevel følte han sig ikke rigtig tryg.

»Er hun alene?«

»Ja, jeg saae allenfals ingen andre.«

»Bed hende komme ind!«

Hvad kan hun ville mig? — tænkte han. Og paa denne Tid af Dagen?

Han vidste ikke, at Frøken Susse i den sidste halve Time havde gaaet grædende frem og tilbage

udenfor Huset, før hun fik Mod til at gaa derind. Heller ikke vidste han, at hun om Natten havde banket paa hos sin Værtinde, en gammel Enke, og bedt om Lov til at sidde inde hos hende, fordi hun ikke turde være alene. Ikke heller, at hun hele denne Dag havde gaaet fortvivlet omkring i sit Værelse uden at ville lukke nogen ind, indtil hun nu til Aften havde ringet Værten i »Elysium« op for at faa hans Adresse.

Skomagerens gamle Hoved kom for tredje Gang tilsyne.

»Hun er væk nu!«

»Er hun gaaet?«

»Ja, hun stak af uden at si'e et eneste Ord. Jeg tror inte, hun var rigtig klog af sig. Hun saae saa forvildet ud af Øjnene.«

Nu forstod Mads Vestrup, at der var Nød paafærde. Han sprang op, greb sin Kasket og skyndte sig ud.

Der var ikke et Menneske at se i den lille, mørke Gade. Han gik saa op mod Brolæggerstræde, hvorfra han hørte Skridt. Paa Hjørnet stod en stor Betjent.

»Vær saa god at sige mig, om De har set en Dame komme her forbi for et Øjeblik siden.«

»Hvordan skulde hun se ud?«

»Hun havde vist en meget stor Hat. Og rød Jaket.«

»Naa jo! . . . Er der no'et itu? . . . Hun stak forresten den anden Vej«, sagde han og viste med Tommelfingeren ned mod Kanalen.

»Tak!«

Mads Vestrup skyndte sig tilbage. Han var kommen til at ryste, fordi han begyndte at frygte en Ulykke. Han mindedes sin Studentertid, da han engang selv i flere Dage gik forvildet omkring i Byen og sikkert tilsidst vilde have taget Livet af sig, dersom han ikke havde haft sin gode, fromme Mor at ty over til. Hans egen Angst og Fortvivlelse fra de Dage blev i disse Øjeblikke saa levende for ham, at han uvilkaarlig satte i Løb.

Da han naaede ned til Nybrogade, standsede han raadvild.

Heller ikke her var der nogen rød Jaket at øjne. Foran en Gadedør stod et Par Kærestefolk og fjantede, og en gammel fuld Mand ravede hjemad langs Husrækken til den anden Side. I hele det øde og mørke Bykvarter langsmed Kanalen saaes iøvrigt ikke et Menneske. Ovre paa Slotsholmen kørte en Sporvogn. Men ellers var ogsaa derovre alt tomt og stille. Musæet var som udslettet af Mørket. Foran Porten til det kongelige Ridehus brændte en eneste Lygte.

Mads Vestrup var paa maa og faa drejet tilhøjre, ned mod Stormbroen; men han kom ikke langt, før

han standsedes af et Skrig, et Nødraab, der fik ham til at fare sammen. Det lød fra Kanalen men et godt Stykke borte, i Retning af Gammelstrand. Alligevel mente han ganske tydeligt at kunne genkende Frøken Susses Stemme. Og da Skrigene pludselig kvaltes, var det for ham, som saae han hende i det samme synke tilbunds — og derfra ned i Helvede.

Da han i Løb naaede hen til Stedet, var der allerede samlet en Del Mennesker. Fra de mange skumle Smug, der munder ud omkring det gamle Assistenshus, smuttede der Folk frem som Rotter. I alle Husene langs Kanalen var Beboerne kommen til Vinduerne. Der blev raabt paa Politi; andre spurgte, hvor Redningsapparaterne var.

Skrigene nede fra Vandet hørtes nu igen tilligemed en fortvivlet Pjasken.

»Jeg vil ikke dø! . . . Jeg vil ikke dø!«

I det svage Skær af de faa Lygter langsmed Bredden kunde man akkurat skimte noget levende dernede paa det mørke Vand, og man saae, at Strømmen stadig førte det fortvivlet kæmpende Menneske længere ud. En Mand kom løbende med en Baadshage og et Reb. Et Par andre var rendt ned til Stormbroen efter en Baad.

Den store Betjent, som Mads Vestrup for lidt siden havde talt med, kom nu spaserende.

»Hvad er her itu? . . . Er der no'en faldet i?«

En ung, bleg Fyr, der stod med Hænderne i Bukselommerne, sagde:

»Det er vist igen en af de logerendes Frøkener fra Kompagnistræde, der har villet drone sig. Men Vandet er hende for koldt idag.«

I det samme skubbedes baade han og Betjenten voldelig tilside af en svær Mand, der havde kastet Frakke, Vest og Sko, og nu ved Hjælp af det Reb, der var skaffet tilveje, lod sig fire ned langs Kanalmuren, indtil han naaede Vandet. Det var Mads Vestrup. Den Tanke, at det stakkels Menneske derude skulde dø for hans Øjne midt i sine Synder og blive Djævelens Bytte, havde han ikke kunnet udholde. Rædslen derfor havde grebet ham som et Raseri, en Bersærkergang.

Man saae ham forsvinde i Mørket dernede.

Uhyggen og Spændingen gjorde Folk tavse. Kvindens Skrig var igen bleven kvalte. Men man hørte Manden raabe.

»Hold Dem oppe! Der kommer Hjælp!«

Nu lød der ogsaa Aareslag.

»Baaden er her!« sagde Folk lettet.

Der havde efterhaanden samlet sig et stort Opløb. I alle Husene helt ned til Højbro hang Folk ud af Vinduerne som ved en Ildebrand. Redningskorpset var bleven alarmeret. Ogsaa Læge var der sendt

Bud efter. Politibetjente og nysgerrige ilede til fra alle Sider.

Nogle Minuter senere laa Susse Frederiksen, af Aviserne kaldet »Folkets Glæde«, udstrakt paa Stenbroen, mens Redningskorpsets Mandskab tilligemed Lægen arbejdede med en Maskine for at bringe Liv i hende. Ved hendes Fødder stod Mads Vestrup. Han drev af Vand og skælvede af Kulde, men var alligevel endnu udelukkende betaget af Angsten for denne Menneskesjæls evige Fortabelse.

Politibetjentene holdt de nysgerrige paa Afstand. Men forresten havde de ingen Besvær med at holde Orden. Saalænge Folk ikke vidste, om det var et Lig eller et levende Menneske, de havde samlet sig om, forblev de stille og talte ikke højt. Man hørte Maskinen arbejde. Og pludselig gik der en Bevægelse gennem de nærmest staaende. — »Hun aander!« blev der sagt.

I det samme var det forbi med den højtidelige Stemning. Folk raabte op og trængte paa for at komme til at se.

Pludselig var der en, og straks efter flere, der spurgte efter Redningsmanden. Men Mads Vestrup var allerede gaaet sin Vej. Saa snart han havde faaet Sikkerhed for, at Pigen levede, søgte han efter sin Frakke og de øvrige Ting, som han havde kastet fra sig, og som en gammel Kone imidlertid havde

holdt Vagt ved. Efter at han havde forvisset sig om, at Ur og Penge var i Behold, og at endogsaa Brillerne var ubeskadigede, var han gaaet stille bort.

Han ønskede ikke fremmede Menneskers Indblanding i hans Forhold til denne Pige. Han vilde frem for alt ikke, hun selv endnu skulde vide, at det var ham, der havde revet hende ud af Helvedes Gab. Han længtes nu kun efter at komme hjem for at kunne takke Gud paa sine Knæ.

EN FORTÆLLING-KRES

AF

HENRIK PONTOPPIDAN

UDKOMMEN ER:

I. TORBEN OG JYTTE
II. STOREHOLT
III. TOLDERE OG SYNDERE

TIL FORAARET UDKOMMER:

IV. ENSLEVS DØD

GYLDENDALSKE
BOGHANDEL
G.B.
N.F.
NORDISK·FORLAG

H. H. THIELES BOGTRYKKERI. KØBENHAVN
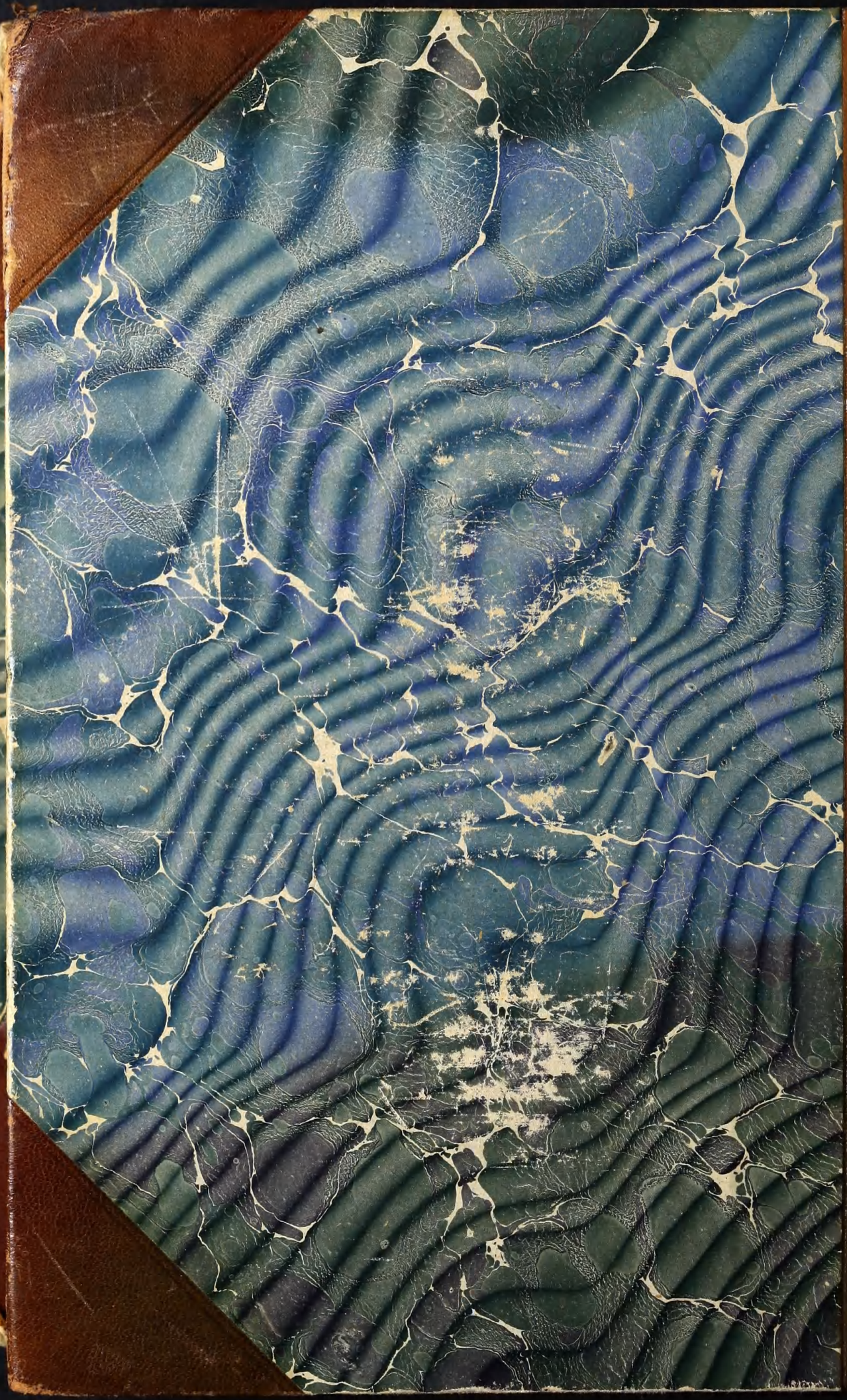
OSCAR R
JACOBSEN